

อธิการบดี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้อำนวยการ
วิทยาลัย

วารสารภาษาปริทัศน์
ที่ปรึกษา

Chairman: **Chulalongkorn University**
Institution

- ศ. เต็มศักดิ์ กฤษณามระ
- ศ. ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ
- ศ. ดร. กระมล ทองธรรมชาติ
- รศ. ดร. กำจัด มงคลกุล
- รศ. ประสิทธิ์ โฉวีโลกกุล
- ผศ. ดร. พรรณินี สาคริก
- รศ. ดร. คุณกัญดา ธรรมมงคล
- ผศ. จิตโสมนัส ศิวะดิษฐ์
- ผศ. ดร. อัจฉรา วงศ์โสธร
- ผศ. ศิริรัฐ ทองใหญ่ ณ อยุธยา
- อ. สมศิลป์ ฆานวงษ์

บรรณาธิการ

ผศ. ดร. กัญชาทิพย์ สิงทะเนติ

กองบรรณาธิการ

- ผศ. ดวงตา ลักคณะประสิทธิ์
- อ. ทรงพร อิศโรวรกุล
- อ. ทอรุ่ง จรุงกิจอนันต์
- ผศ. บุญศิริ ผ่องอักษร
- อ. สุชาดา นิยมมานิตย์
- อ. วศนวรรณ สงวนเรือง

ผู้จัดการธุรกิจ

สุমন บุญยะชัย

ฝ่ายสมาชิกและโฆษณา

- อ. หฤทัย กิตติอำพน
- อ. สุนันทา จตุรพิตร
- อ. อบลรัตน์ เต็งไตรรัตน์

ฝ่ายศิลปกรรมและถ่ายภาพ

- พินิจ แสงแก้ว
- จรววย วงศ์เหลือ

วารสารภาษาปริทัศน์

เป็นวารสารวิชาการของสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เผยแพร่ความรู้ภาษาอังกฤษตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษา การสอนภาษาอังกฤษ
2. เผยแพร่ ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระหว่างครูอาจารย์ภาษาอังกฤษในสถาบันต่าง ๆ
3. ส่งเสริมให้อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิเสนองานทางวิชาการ และมีส่วนร่วมในด้านการเผยแพร่วิชาการ และให้บริการแก่สังคม

กำหนดออกบดละ 2 ฉบับ คือ
ภาคต้นของปีการศึกษา
ภาคปลายของปีการศึกษา

การตีพิมพ์บทความใดๆ ในวารสารเล่มนี้ จะต้องได้รับการอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกองบรรณาธิการ "ภาษาปริทัศน์" ก่อน

บทความในวารสารเล่มนี้ เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนแต่ละท่าน คณะกรรมการจัดทำวารสาร "ภาษาปริทัศน์" ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

วารสารภาษาปริทัศน์ ได้รับความสนับสนุนจากเงินทุนของสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

ภาษาปริทัศน์ฉบับนี้ว่าด้วยเรื่องแนวการสอนที่ค่อนข้างจะใหม่ในวงการเรียนการสอนภาษาเมื่อเทียบกับแนวการสอนหลักที่ได้เสนอไปเมื่อเล่มที่แล้ว แนวการสอนเหล่านี้ ได้แก่ การสอนภาษาแบบ Silent Way ซึ่งได้มีผู้นำมาทดลองใช้ในเมืองไทยได้ผลมาแล้ว การสอนในแนวของ Counseling-Learning หรือ Community Language Learning ซึ่งก็น่าสนใจที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียนของไทยเราได้ เช่นเดียวกับแนวการสอนแบบ Total Physical Response ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนได้อย่างเต็มที่ สำหรับแนวการสอนแบบ Suggestology นั้น มีหลายคนนำไปทดลองใช้ได้ผลมาแล้วในสหรัฐฯ ส่วนการสอนแบบ Individualization นั้น ถึงแม้จะมีผู้นำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยกันบ้างแล้ว แต่ก็ยังมีอาจหาข้อสรุปได้ว่าได้ผลดีตรงตามเป้าหมาย ที่วางไว้หรือไม่ Communication Approach เป็นอีกแนวการสอนหนึ่ง ซึ่งกำลังเป็นที่กล่าวขวัญกันอยู่มากในขณะนี้

นอกจากบทความเกี่ยวกับแนวการสอนดังกล่าวแล้ว เราขอแนะนำหนังสือสองเล่มที่ครูผู้สอนภาษาทั้งหลายไม่ควรพลาด คอลัมน์ตอบปัญหาของเรา กำลังได้รับการต้อนรับจากท่านผู้อ่านอย่างดี ท่านผู้ใดมีปัญหาดังกล่าวในเรื่องใดเกี่ยวกับภาษา การเรียนการสอนขออย่าได้ลังเลที่จะส่งปัญหาของท่านมาที่ภาษาปริทัศน์นี้ ทางเราจะได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาตอบปัญหาของท่าน

ทางกอง บ.ก. มีความยินดีที่ได้สัมภาษณ์ ดร. ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ ผู้ที่มีคุณูปการต่อวงการเรียนการสอนในประเทศไทยมาเป็นเวลานาน ข้อคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในประเทศไทย นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ ท่านผู้อ่านที่มีข้อคิดเห็นใดๆ เกี่ยวกับ “ภาษาปริทัศน์” เช่น อยากให้มีบทความในทำนองใด หรือ ปรับปรุงโฉมหน้าอย่างไร อย่าลืมเขียนจดหมายมาติดต่อกับเราได้ทุกเมื่อ

กัณฑ์ทิพย์ สิงหะเนติ

สารบัญ

บทบรรณาธิการ

	หน้า
สัมภาษณ์ ดร. ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์	ทอรั้ง จรุงกิจอนันต์ 1
แนวการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมาย	อมรา แสงจันทร์ 11
การสอนตามแนวชักรวง	กัณฑาทิพย์ สิงหะเนติ และ มยุรี คุรงค์พันธ์ 18
การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ	อ้อยทิพย์ กรมกุล 24
การสอนภาษาแบบครูเจียบ	สุภาณี เทียรเจริญ 30
วิธีการสอนภาษาแบบกลุ่มสัมพันธ์	อรอนงค์ หิรัญบุรณะ ธีรบุรณั์ สมบุรณั์เดกิง 39
วิธีการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล	สุนันทา จตุรพิตร 47
บทความย้อนถกกันว่าวิจัยที่น่าสนใจ	ดวงตา ลักคุณะประสิทธิ์ 52
	ทรงพร อิศโรวุธกุล
วิจารณ์หนังสือ	
Teaching English to Speakers of Other Languages ของ เบ็ตตี วอลเลซ รอบิเน็ต	ทอรั้ง จรุงกิจอนันต์ 57
Second Language Learning and Teaching ของ ที. เอ. วิลคินส์	เยาวภา พุกกะคุปต์ 61
ตอบปัญหาจากผู้อ่าน	ศิริรัฐ ทองใหญ่ ณ อยุธยา 68
	ผ่าน บาลโพธิ์
แนะนำผู้เขียน	76

ดร. ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์

- หนึ่งในสิบสองท่านที่ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้มีคุณูปการต่อการศึกษาของชาติ
- อดีต รมต. กระทรวงศึกษาธิการ

ดร. ก่อให้ทรนนะประเทศไทยควรจะสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง

ในวงการการศึกษาซึ่งออกจะคับแคบและสับสนของประเทศไทยนี้ การจะหาบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งพอจะนำมาเอ่ยอ้างกล่าวคำนิยมนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ดร. ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ เป็นท่านหนึ่งที่คุณทั่วไปรู้จักและเป็นที่ยอมรับกันดีในวงการการศึกษาซึ่งเราสามารถกล่าวคำนิยมนั้นได้อย่างสนิทใจ

การศึกษาของไทยเป็นเรื่องซับซ้อนละเอียดอ่อนและเป็นปัญหาเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการเรียน การสอน หลักสูตร แม้กระทั่งนโยบายของรัฐบาลเอง อาจารย์ ดร. ก่อ เป็นผู้หนึ่งซึ่งคร่ำหวอดกับวงการการศึกษาของไทยมานาน เป็นผู้หนึ่งซึ่งทุ่มเทความคิดความอ่าน แรงกายแรงใจ เพื่อหวังจะเห็นคุณภาพที่ดีกว่าของการศึกษาชาติมาโดยตลอด

ภาษาปริทัศน์ได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร. ก่อ แสดงความเห็นและแง่คิดบางประการจากประสบการณ์ของท่าน

- อาจารย์คิดว่า การเรียนภาษาต่างประเทศจำเป็นสำหรับเด็กไทยอย่างไรคะ

“จำเป็นเที่ยวครับ พัฒนาการของโลกทำให้เรามีความจำเป็นที่จะต้องรู้ภาษาต่างประเทศ ยิ่งคนระดับหนึ่งถ้ารู้เฉพาะภาษาของตนมันคงไม่พอที่จะให้เขาประกอบอาชีพได้โดยสะดวก ส่วนจะรู้มากหรือน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กักระดับการศึกษา และอาชีพแต่ละคนประกอบ”

- แล้วภาษาใดคะที่เหมาะสมจะเป็นภาษาต่างประเทศของบ้านเรา

“อันมันต้องเป็นภาษาอังกฤษอย่างแน่นอน ผมใช้คำว่าต้องเป็น เพราะมันเป็นภาษาซึ่งใช้กันมากในภูมิภาคของเรา และเราสามารถใช้ได้ในระดับโลกใช้ได้สะดวกการติดต่อก้าวไป ฉะนั้นในสายตาผม ผมคิดว่าจำเป็นที่จะต้องเรียน

— เราจะเรียนจะสอนกันแบบไหนดีคะ เพราะเวลานี้วิธีการเรียนการสอนพัฒนาไปมาก

“คำถามนี้กว้างมากนะครับ ผมขอพูดเข้าประเด็นที่ผมคิดใจอยู่ก่อนนะครับ คือผมรู้สึกว่าเรายังค่อนข้างจะสับสนกับคำว่า ‘การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ’ และ ‘การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง’ อันนี้ถึงแม่ฟังเผิน ๆ จะไม่เป็นประเด็นสำคัญ แต่ในฐานะที่ผมเคยจับเรื่องการศึกษาามาก ผมเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญ คือคำว่า ‘ภาษาที่สอง’ มันหมายความว่า เป็นภาษาที่ใช้ในราชการ เป็นภาษาที่ใช้เป็นสื่อการสอน (ตรงนี้ท่านใช้ภาษาอังกฤษว่า (medium of instruction) ถ้าอย่างนั้นะในบางประเทศ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์หรือฟิลิปปินส์ เขาทำได้ แต่สำหรับประเทศเราผมมองไม่เห็นว่าจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองได้อย่างไร ผมจึงไม่เห็นด้วย ผมเห็นว่าต้องเป็นภาษาต่างประเทศ แต่ผมก็เห็นว่าต้องเป็นภาษาเอก ในบรรดาภาษาต่างประเทศ ผมขอให้ข้อคิดอีกประการหนึ่งคือ เมืองไทยมีภาษาของเรา และเท่าที่ผมทำงานด้านนโยบายมานะฮะ ผมคิดว่าเป็นไปไม่ได้ ที่จะเอาภาษาอื่นมาแทรกแซงภาษาของเรา มันทำให้ขาดอะไรบางอย่างไป”

— มันจะขัดกับวัฒนธรรมใหม่คะเพราะเราเป็นชาติเอกราช มีภาษาและวัฒนธรรมของตนเอง

“ครับ เรื่องนี้สำคัญมาก ด้านนโยบายทางการเมืองก็สำคัญมากด้วย เรามีเอกลักษณ์ของเราอยู่แล้ว เรื่องอะไรจะไปรับของคนอื่นมาแทรก ในแง่ปฏิบัติก็เป็นไปได้อย่างที่เห็น ๆ กันอยู่ ถ้าจะให้บรรดา ส.ส. ลูกชั้นมาโต้กันเป็นภาษาอังกฤษผมคิดว่าลำบาก”

อาจารย์พูดประโยคสุดท้ายด้วยเสียงกลัวหัวเราะใคร ๆ ก็คงเห็นด้วยว่า ลำบากจริง ๆ โต้กันเป็นภาษาไทยท่านก็พูดกันไม่ค่อยรู้เรื่องอยู่แล้ว

– เป็นไปได้ไหมคะว่าอาจจะเกิดความเข้าใจผิดคิดว่าการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศกับการสอนเป็นภาษาที่สอง เป็นสิ่งที่คล้ายคลึงกัน หรือเหมือนกัน ก็เลยเกิดความสับสน

“ครับ เป็นไปได้ มีคนพูดกันเป็นจำนวนมาก ผมเข้าใจว่าคนพูด พูดอย่างหละหลวม พูดโดยเข้าใจว่ามันเหมือนกัน”

– สมัยนี้เปลี่ยนหลักสูตรให้เด็กเลือกเรียนภาษาได้กว้างขึ้น จะเลือกอังกฤษก็ได้ ฝรั่งเศสก็ได้ อาจารย์ มีความเห็นอย่างไรคะ

“อันนี้ผมเห็นว่าเป็นหลักการที่ถูกต้อง ควรให้การสนับสนุน เหตุที่ผมพูดอย่างนี้ต้องเริ่มต้นจากว่าทำไมถึงให้ภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือก ทำไมไม่เป็นวิชาบังคับ ทั้ง ๆ ที่ผมเห็นความสำคัญของภาษาแต่ผมเข้าใจว่าวิชาที่จะบังคับกันในหลักสูตรควรจะน้อยมาก อย่างในบางประเทศเช่นอเมริกา เขาบังคับแต่ประวัติศาสตร์อเมริกัน หรือรัฐธรรมนูญอเมริกัน นอกนั้นคนไปจัดของตนเองตามใจ อย่างในอังกฤษเขามันบังคับต้องสอนศาสนาวิชาเดียวเท่านั้น นอกนั้นจะสอนอะไรก็เชิญ นี่พูดถึงเค้าเปิดโอกาสอย่างเต็มที่”

– สำหรับประเทศเราอาจารย์คิดว่าควรจะบังคับวิชาอะไรบ้างคะ

“ก๊วิชาที่เป็นพื้นฐานจริง ๆ เช่น ภาษาไทยนี้ต้องบังคับแน่ ๆ วิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญก็ต้องบังคับ และสังคมศึกษา จะช่วยให้เด็กรู้จักพื้นฐานของตนเอง อย่างนี้บังคับแน่ ๆ แต่นอกจากสองสามวิชานี้แล้วเราก็เปิดโอกาสให้เลือก แต่เด็กก็ต้องเลือกอยู่ในวงจำกัดเฉพาะวิชาที่เราเปิดสอนอยู่ดี และการเปิดให้เลือกก็เป็นของธรรมดาที่คนจะเลือกวิชานั้นมากวิชานั้นน้อย ใ้ที่จะไม่เลือกเลยเห็นจะไม่มี”

ที่นี้การเปิดโอกาสให้เลือกภาษาต่างประเทศเท่า ๆ กัน คือไม่จำเป็นต้องเรียนภาษาอังกฤษเสียก่อน จะเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสก็ได้ ภาษาอื่นก็ได้ ผมเข้าใจว่าเป็นการเปิดโอกาสให้คนซึ่งมีความจำเป็นหรือความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเลือกตามใจ ผมก็ไม่แน่ใจนะว่าถ้าบางคนจะเรียนภาษา มาเลย์ เราจะสอนหรือไม่ แต่ในสายตาผม ผมมีความรู้สึกว่าจะเปิดโอกาส

ให้ ถ้าเผื่อเราสอนได้ อย่างภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน ก็เป็นภาษาที่ทุกคนควรจะเรียนได้ ประเด็นมันอยู่ที่ว่าเราจะสามารถหาครูมาสอนได้หรือเปล่า หรือถ้ามีคนเรียนน้อยจนกระทั่งไม่คุ้มค่าใช้จ่าย ทางฝ่ายบริหารเขาก็อาจจะไม่เปิด อย่างนั้นเค้าก็ทำได้”

– ขอเรียนถามเกี่ยวกับเป้าหมายและวิธีการสอนของเรา อาจารย์คิดว่าสอดคล้องกันไหมคะ และจะบรรลุวัตถุประสงค์แค่ไหน

“ถ้าจะพูดกันตรง ๆ ก็ต้องว่าเรามีเป้าหมาย และความมุ่งหมายไม่ชัดเจน เวลานี้เราพูดกันว่า เอาละต้องการสอนภาษาอังกฤษให้อ่านออก เขียนได้ พูดได้ สื่อความหมายได้ ถ้าเราพูดกันอย่างวิธีการและหลักสูตรต้องเป็นอย่างหนึ่ง ต้องเข้มข้นมาก ต้องหาครูที่เก่งมาก ครูที่สอนนี้ต้องพูดภาษาอังกฤษได้ เขียน ฟัง อ่าน ได้อย่างคล่องแคล่ว มันต้องอย่างนั้น ที่นี้เวลานี้เราพูดกันว่า เอ้า เราต้องการให้คนมีทักษะทางภาษาอังกฤษสูง แต่เสร็จแล้วเครื่องมือและวิธีการของเรา มันไม่สามารถนำไปสู่อันนั้นได้ เราก็ได้แต่ตั้งความมุ่งหมายอันสูงไว้ แล้วก็ทำอย่างไรละ (อาจารย์ทำเสียงเหมือนคำถาม และท่านก็ตอบด้วยเสียงกลัวหัวเราะ) ทำอย่างถูกลู่ถูกั๊วะ ไปเรื่อย ๆ”

– จะเป็นไปได้ไหมคะถ้าเราจะปรับปรุงโดยกำหนดนโยบายใหม่ให้มันชัดเจนแน่นอนว่าเด็กถึงขั้นนี้ควรจะมีความรู้ภาษาอังกฤษแค่ไหน พอจะทำอะไร ๆ ได้ในระดับหนึ่ง ถ้าถึงอีกขั้นหนึ่งก็ต้องรู้มากขึ้นอีกระดับหนึ่งคนวางหลักสูตรต้องคิดอย่างรอบคอบว่าเราจะทำเสร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ จะต้องใช้องค์ประกอบอะไรบ้าง แล้วจึงกำหนดหลักสูตรออกมา

“มันก็ควรจะได้ แล้วมันก็ควรจะเป็นอย่างที่ว่า ที่นี้ทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ในมือเรามันจำกัดมาก จะทำอะไรก็ทำได้น้อย เช่น สมมติว่าเราต้องการให้เด็กมัธยมมีความคล่องแคล่วความชำนาญในการใช้ภาษาอังกฤษ ถ้าเราตั้งเป้าหมายไว้สูง เราก็จะเปิดสอนภาษาอังกฤษได้เฉพาะในบางท้องถิ่น บางโรงเรียน และเราก็จะรับนักเรียนได้ในจำนวนจำกัด มันเป็นอย่างนั้น”

– อาจารย์คิดว่าจะมีวิธีแก้ไขอย่างไรคะ

“ต้องแก้ที่วัตถุประสงค์ครับ จัดให้มีหลายวัตถุประสงค์เรากระจายได้ คืออย่างนี้ครับ ผมได้พูดมาแล้วว่าภาษาอังกฤษมีประโยชน์ต่อชีวิตคนไทยมาก ที่คนไทยจำนวนหนึ่งต้องการ ภาษาอังกฤษอย่างเข้มข้น สามารถติดต่อสื่อความหมายได้ คนชนิดนี้ต้องไปเรียนที่สถานศึกษา ซึ่งเตรียมไว้สำหรับการสอบแบบเข้มข้นโดยเฉพาะ ส่วนคนอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งต้องการความรู้ ภาษาอังกฤษชนิดที่พื้น ๆ ไม่ได้เอาไปใช้ในชีวิตประจำวัน รู้แค่พออ่านของง่าย ๆ เช่นฉลากยา คู่มืออะไรพวกนี้ มันก็ควรจะเป็นวัตถุประสงค์ของเราได้ จัดให้มันลดหลั่นกันลงมา แต่มันก็ควรจะต้องรู้ซะ ต้องรู้บ้าง

ผมดูจากประสบการณ์ตัวเอง ผมเป็นเด็กบ้านนอก จังหวัดร้อยเอ็ด เรียนภาษาอังกฤษ กับครู ป.ป. หนังสือที่สอนสมัยนั้น ชื่อ New Method ครูผมก็ไม่ใช่ว่าพูดภาษาอังกฤษได้ ก็แค่นั้นแหละ แต่ตอนที่ผมเรียนมัธยมเป็นสมัยที่คนตื่นตัวในเรื่องเรียนกันมากในโรงเรียนนั้น ฉะนั้นทุกคนเรียนแล้วก็พยายามเรียนทุกอย่างที่ครูสอนให้ได้ดี ผมชอบภาษาอังกฤษ ซึ่งเราก็ไม่ได้เรียนพูด เราเรียนท่องจำ เรียนไวยากรณ์ แต่ว่ากลัวเหตุที่สนใจคนที่จบ ม. 6 รุ่นผม แล้วเข้ามาต่อเตรียมอุดมหรือเตรียมธรรมศาสตร์นี้ ภาษาอังกฤษใช้ได้ทีเดียวผมยังจำได้ว่าพอมารเรียนอักษรศาสตร์อยู่เตรียมอุดมผมก็เพิ่งเคยเห็นหนังสือที่เรียนเป็นเรื่องเดียวเป็นนิยายน่าอ่าน เพราะ New Method มันตัดตอนนั้น ตอนนี้ เล็ก ๆ น้อย ๆ ใช้ใหม่ซะ แต่ที่เขาพิมพ์เป็นเล่มเต็มทั้ง ๆ ที่เป็น Simplified นี่ผมเพิ่งเคยเห็น จำได้ว่าตอนนั้นเรียนของ Stevenson เรื่อง *Kidnapped* ผมก็เอามาเปิดอ่าน เอ๊ะ! ผมก็อ่านออกแะ ผมอ่านรู้เรื่อง ตีคัพท์ก็เปิดคิซันนารี ผมตะลุมตุลอ่านจนจบตั้งแต่ยังไม่ทันได้เรียนกับครู คือเพิ่งเคยเห็นเลยต้นตา”

ฟังอาจารย์คุยเพลิน ทุกอย่างเป็นอดีตซึ่งถ้านับปีก็ไม่นานจนเกินไป แต่ถ้าดูจากเหตุการณ์ก็นานราวชั่วกัปชั่วกัลป์ สมัยที่นักเรียนตื่นตัวในเรื่องเรียน สนใจไปหมดทุกวิชาคงจะไม่มีอันนี้อีก หรือสมัยที่นักเรียนมีความรู้จนตนเองฉงนใจคิดไม่ถึง หนังสือที่ไม่น่าจะอ่านออกก็อ่านได้คงไม่เกิดขึ้นอีกแล้ว มีแต่สมัยนี้ ที่นักเรียนเรียนจบแล้วอ่านหนังสือเรียนเล่มเก่าก็ยังไม่เข้าใจ ทำไมนะ.....ทำไม เกิดอะไรขึ้นกับการศึกษาของประเทศไทยหรือ

— ขอบทวนเรื่องที่ว่าอาจารย์พูดถึงการกระจายวัตถุประสงค์เป็นหลายระดับน้อยนะ คือเราตั้งเป้าหมายว่าระดับไหนจะรู้เท่าใดแล้วก็วางหลักสูตรการสอนให้เขารู้เท่าที่กำหนด ไม่ใช่วางเป้าหมายไว้กว้าง ๆ เช่น สอนให้สื่อความหมายได้เท่ากันไปหมดทุกระดับใช่ไหมคะ

“ใช่ครับ ที่นี้พวกนักภาษาศาสตร์เขาก็ค้นคว้าในระดับที่เป็นอุดมคติ ถ้าใครไม่ทำตามหรือทำนอกเหนือหลักที่เขาวางไว้ก็ถูกหาว่าผิด โอ้อย่างนั้นผมว่าไม่ได้ คือถ้าจุดมุ่งหมายของเราเป็นอย่างหนึ่ง เราก็ต้องทำอย่างหนึ่ง ฉะนั้นเราต้องปรับปรุงเรื่องนี้นักกันมากและเป็นประเด็นที่ผมคิดว่าจะต้องคิดกัน”

— คุณภาพของครูก็มีส่วนมากใช่ไหมคะ อาจารย์คิดว่าควรจะหาทางปรับปรุงด้วยวิธีไหนคะ

“เรื่องครูนี้เราต้องยอมรับว่าที่จะมีความเชี่ยวชาญทางภาษาอังกฤษมาก ๆ นี่หายาก เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่าครูคนนั้นจะอยากสอนดีเลิศอย่างไร ถ้าความสามารถของเขามีจำกัดก็ยอมทำไม่ได้ เหมือนอย่างจะเอาผู้ช่วยแพทย์ไปทำหน้าที่นายแพทย์ยอมทำไม่ได้ แต่ผู้ช่วยแพทย์เขาก็ทำของเขาได้ในระดับหนึ่งเราก็ต้องปล่อยให้เขาทำการรักษาในระดับที่เขาทำได้ อย่าไปตำหนิเขา ถ้าเราคิดในแนวนี้ผมมีความรู้สึกว่าคุณมุงหมายและเป้าหมายในการสอนภาษาอังกฤษนี้ต้อง adjust (-ปรับตัวเสียใหม่) แล้วก็เอาครูที่สอนอยู่แล้วมาอบรมวิธีสอนจะแบบโบราณหรือแบบใหม่ก็แล้วแต่ให้มันสอดคล้องกับความต้องการของเรา ที่นี้ถ้ามีคนพูดว่า ทำอย่างนี้คุณภาพก็ไม่เท่าเทียมกัน... ก็ใช่ ถึงจะตั้งความมุ่งหมายไว้สูงเท่าเทียมกัน ผลมันก็ออกมาไม่เท่ากันอยู่แล้ว เพราะตัวผู้สอนและผู้เรียนมันไม่เท่ากัน สู้ตั้งวัตถุประสงค์ให้เหมาะสมดีกว่า”

— เกี่ยวกับตำราเรียนอาจารย์คิดว่าควรจะออกมาในแนวไหนคะ

“ภาษานี้มันเป็นองค์ประกอบอันสำคัญของวัฒนธรรม ภาษาของชาติไหนมันก็เป็นสื่อที่จะกระจายวัฒนธรรมของเขา ครั้งหนึ่งมีความคิดกันว่าเอาคำของภาษาอังกฤษมาแต่งเรื่องที่เป็นของไทยแท้ ๆ ไม่กล่าวถึงขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมของคนอังกฤษเลย ผมว่ามัน... ขอใช้คำอังกฤษว่า artificial (จอมปลอม-ผู้สมัภาษาณ์) ขอบกณะชะ เรียนภาษาของเขาแต่ไม่เรียนวัฒนธรรมของเขา ฉะนั้นผมจึงไม่คัดค้านในการเอาตำราฝรั่งแท้ ๆ มาเรียนหรือเอาตำราที่ดัดแปลงจากฝรั่งมาเรียน”

– คำราชสมัยก่อนจะมีแบบฝึกหัดแปลแทรกอยู่ แต่ปัจจุบันไม่มี อาจารย์คิดอย่างไรจะเกี่ยวกับการเรียนแปลของเด็ก ๆ

“ผมว่ามันเป็นเทคนิคที่ดี ที่จำเป็น แล้วมันก็เป็นแบบฝึกหัดที่ทำให้เรามีความคล่องแคล่วในการเรียนภาษามาก มันคงจะโบราณมากมั้ง เคียงวนถ้าใครสอนแปลหรือแม่แต่แปลประโยคก็เห็นว่าเป็นของล้าสมัย”

– แต่เท่าที่ทราบหนังสือสอนภาษาสมัยใหม่ของอังกฤษ ฝรั่งเศสหรือเยอรมัน จะมีแบบฝึกหัดแปลแทรกอยู่เสมอ

“ก็นั่นแหละซีฮะ ย้อนมาหาเรื่องเดิมของเรา คือ เรื่องความคิดที่จะสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผมกลัวเรื่องนั้นผมจึงต้องเน้นมากกว่าภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาที่สองของเรา เพราะฉะนั้นเรื่องแปลนี่เป็นเรื่องสำคัญ”

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญจริง ๆ เราต้องยอมรับความจริงว่าเด็กไทยฟังหรืออ่านภาษาอังกฤษแล้วต้องแปลเป็นไทยจึงจะเข้าใจ แก่ไม่ได้คิดเป็นภาษาอังกฤษ ผู้สัมภาษณ์เคยถูกขอร้องให้สอนเป็นภาษาอังกฤษ รู้สึกว่าเป็นขบวนการที่ยุ่งยากทั้งครูทั้งศิษย์ ที่ฝ่ายหนึ่งก็ต้องคิดเป็นไทยแล้วแปลเป็นฝรั่ง อีกฝ่ายหนึ่งก็ฟังฝรั่งแล้วแปลเป็นไทย สอนไปหนึ่งชั่วโมงได้ผลสักสิบห้า นาทีก็บุญแล้ว

“ขอถามประสบการณ์ส่วนตัวหน่อยเถอะคุณเคยฝันเป็นภาษาอังกฤษไหม” อาจารย์ตั้งคำถามบ้างหลังจากถูกถามมาหลายข้อ

– เคยเหมือนกันละ แต่หลังจากอยู่ต่างประเทศนานพอสมควร

“นั่นซี ผมจำได้ว่าผมไปอยู่มา 3 ปี ถึงได้ฝันเป็นภาษาอังกฤษ พอกลับมาแล้วก็ไม่เคย เราก็ดูฝันเป็นภาษาไทยทั้งนั้น”

– สรุปแล้วอาจารย์คิดว่าไม่เสียหายนะคะที่เราจะบรรจุวิชาแปลไว้ในหลักสูตรนักเรียน

“เอผมไม่ได้ว่าไม่เสียหายนะ ผมว่าเป็นของดี และควรจะทำเป็นอย่างยิ่ง เราจะมาใช้วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองให้เด็กคิดเป็นฝรั่งอยู่ได้ยังไง ถ้าสภาพความจริงมันเป็นไปได้ ผมเข้าใจว่าเราจะเดินผิดทาง”

– อาจารย์มีข้อเสนอแนะอย่างไรคะเกี่ยวกับเรื่องนี้

“เวลานี้วิชาวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์เขามี มืองค์การที่เป็นเจ้าของเรื่อง ผมเข้าใจว่าภาษาอังกฤษจะไม่มี ถ้าสถาบันภาษาฯ จะรับเป็นเจ้าของเรื่องนี้ เป็นศูนย์รวมที่จะคิดร่วมกัน ทำร่วมกันได้ก็จะดี”

– ตอนนีที่สถาบันภาษาฯ มีหน่วยประสานงานวิชาการระดับชาติ เป็นศูนย์ประสานงาน ศูนย์กลาง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษค่ะ ส่วนในวงการสอนภาษาก็มีสมาคม Thai/ TESOL ซึ่งรับสมาชิกทั่วไปและมีเอกสารเผยแพร่ความรู้และข่าวสารส่งถึงบ้านสมาชิกด้วยค่ะ เข้าใจว่าค่าสมาชิกปีละ 40 บาท

“อย่างผมนี่เป็นคนที่ไม่รู้ว่าตัวเองเชี่ยวชาญทางไหน คือมันเป็น Layman ไปทุกเรื่อง แต่ว่าถ้าผมมีส่วนจะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจบางอย่างได้ผมก็ยินดี เป็นเรื่องน่าคิด น่าจะช่วยกันทำ”

ต้องขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ก่อ ไว้ ณ ที่นี้ที่ท่านกรุณาพิจารณาตนเองจะอุทิศเวลาอันมีค่าของท่านช่วยงานของพวกเรา

– ขอเรียนถามความเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนหน้อยนะคะ ในฐานะที่อาจารย์เรียกได้ว่ารู้จักโรงเรียนทั่วประเทศ

“โรงเรียนนี้เป็นเรื่องของการบริหาร การจัดการ มันต้องเลือกเอาระหว่างความต้องการประสิทธิภาพสูง กับการให้โอกาสเท่าเทียมกันแก่คนซึ่งอยู่ในสถานที่แตกต่างกัน ถ้าต้องการประสิทธิภาพสูง ก็เอาครูเก่ง ๆ มารวมอยู่ที่โรงเรียนหนึ่งและคัดเลือกนักเรียนเก่ง ๆ เข้ามาเรียน ซึ่งก็จัดเป็นเพียงจำนวนน้อยนิดของนักเรียนทั้งหมด ถ้าเป็นอย่างนั้นมันก็ไม่ยุติธรรม เช่นถ้าผมเป็นนักเรียน อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จะเชิงเทรา ผมก็พลาดโอกาสนี้ ตัวอย่างของเมืองไทยที่ทำแบบนี้ก็ได้แก่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ซึ่งก็ถูกใจผมดีมาก แต่เรื่องแบบนี้เป็นเรื่องซึ่งต้องวางนโยบายให้รอบคอบและเปิดโอกาสให้ทุกคนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้”

– อาจารย์คิดว่าควรกระจายโอกาสออกไป

“ใช่ ผมคิดว่าควรจะทำอย่างนั้น ตอนผมรับราชการอยู่ผมพยายามกระตุ้น ๕ ๕ ๕ ทั้งนักเรียนให้ร่วมแรงกันพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น มีอะไรก็ปรึกษากัน ต้องลงมือทำจริง ทำให้ดี พอสิ้นปีก็นั่งคุยกันว่าทำอะไรไปบ้าง และมีหน้าจะทำให้ดีขึ้นได้อย่างไร จะนั่งพูดปาว ๆ แล้วไม่ลงมืออะไรมันก็ไม่ดีขึ้นมาได้ ตอนที่ผมเป็นอธิบดีกรมวิสามัญศึกษาเราพยายาม ดี โรงเรียนบางโรงเรียนให้มีมาตรฐานสูงขึ้นอย่าง โยธินบูรณะ สตรีนนทบุรี แล้วก็มีอีกหลาย ๆ โรงเรียน ต่างจังหวัดก็มี เช่น โรงเรียนขอนแก่นวิทยายนนท์ ลำปางกัลยาณี โรงเรียนพวกนี้พอมันไปบอกว่าคุณจะ ช่วยกันหน่อย และก็ไปคอยพูด คุณภาพมันก็ดีขึ้นมามาก มันเป็นอย่างนั้น”

เราชอบคำว่า ดี ของท่านอาจารย์จริง ๆ เหมือนกับ “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” อยากให้โรงเรียนดีต้องตีให้หนัก ๆ

– อย่างนี้ต้องเรียกว่าเรามีคนที่มีความพอสมควรแล้ว แต่เรายังไม่ได้ทำให้คนพวกนี้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ขาดการกระตุ้น ขาดกำลังใจใช่ไหมคะ

“จะพูดทำนองนั้นก็ได้อ้ออุปกรณ์ทันสมัยต่าง ๆ นั้นมันไม่สำคัญเท่าตัวครู โลกทัศน์ของครู ถ้าครูมองโลกในแง่ดี มีความตั้งใจ ผู้บริหารให้ความสนใจให้กำลังใจมันก็ได้ดี สมัยผมเป็นอธิบดี ผมถือว่าแนวหน้าหรือสนามรบของผมอยู่ที่โรงเรียน ผมทุ่มเทให้ไม่ว่าจะอยู่ห่างไกลแค่ไหน ผมไปดูไปติดตามผล แม้จะมีเวลาอยู่ได้แค่ครึ่งชั่วโมงผมก็ไป เพราะถ้าผู้ใหญ่ออกไปดูแลเดือนสติ มันทำได้ง่าย สนุกด้วย ของอย่างนี้ต้องช่วยกัน ไม่ใช่อยู่เฉยๆ แล้วอยากได้ ของดี”

– โรงเรียนบางแห่งอาจจะไม่กระตือรือร้นเพราะคิดว่าไม่มีงบประมาณ ไม่พร้อม

“เรื่องพร้อมไม่พร้อมนั้นมันแล้วแต่ทรศนะของคน ผมคิดว่าประหลาดมากถ้าเราจะพูดว่าต้องให้พร้อมก่อนถึงจะทำ ในโลกนั้นมันไม่มีอะไรพร้อมหลอก ตัดสินใจทำก็ลงมือทำ ปรับปรุงไปเรื่อย ๆ คว้าสิ่งที่มีอยู่มาทำให้ได้ประโยชน์สูงสุด ความสามารถของผู้บริหาร ความสามารถของครูอยู่ที่ตรงนี้ต่างหาก ไม่ได้อยู่ที่ความพร้อมไม่พร้อม หรือครูจะมานั่งท้อแท้แต่ต้นมือที่ต้องมาสอนโรงเรียนทุรกันดาร อย่างนี้กลั้มเหลวแต่แรกเพราะขาดแรงผลักดัน เราต้องคิดว่าถ้าอยากได้ของดีต้องลงมือทำ และทำโดยไม่ลดละ ตามหลักศาสนาพุทธ เราต้องมีความเพียร ความเพียรคือการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไม่ลดละไม่ท้อถอย”

ย่อหน้านี้ราวกับย่อหน้าของสมัชชาทะเลหกพัน ถ้าคุณครูทุกท่านปฏิบัติได้ดังนี้ การศึกษาของชาติไทยอันเป็นที่รักของเราจะรุ่งเรืองสักแค่ไหนหนอ

– ก่อนที่จะกราบลาอาจารย์มีอะไรที่จะฝากไปถึงผู้อ่านบ้างไหมคะ

“มีอย่างเดียวครับ คือคนไทยซึ่งเคยอ่านหนังสือเราจะแก้ไขอย่างไร เราไม่หิวการอ่าน วงการศึกษาที่พูดว่าเดี่ยวนิสือมวชนคดี เราเผยแพร่ความรู้ได้ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ มันทำได้ชะที่ไหน ถ้าคุณจะทำจริงเอจัจ หากความรู้ให้ลึกซึ้งมันทำไม่ได้ มันคนละระดับกัน คุณหนึ่งเรื่อง รุทส์ (Roots) ก็ได้รับความรู้ความบันเทิงระดับหนึ่ง แต่ถ้าอ่านหนังสือก็ได้ในอีกระดับหนึ่ง ถ้าเราส่งเสริมให้คนอ่านหนังสือได้มันจะเป็นบุญเหลือเกิน”

ก็คงจะเป็นบุญจริง ๆ ถ้าเราทำได้ แต่การจะทำได้หรือไม่มันไม่ได้อยู่ที่บุญ และไม่ได้ อยู่ที่ใครคนใดคนหนึ่ง แต่อยู่ที่ความร่วมมือร่วมใจลงแรงแข็งขันและความมานะ ไม่ยอมพ่ายแพ้ ท้อถอย ของคนรุ่นเราเอง

และบางทีคำให้สัมภาษณ์ของท่านอาจารย์ ดร. ก่อ สวัสดิ์พานิชย์อาจจะบอกได้บ้าง กระมังว่าเราควรจะทำอะไร เราเดินทางผิดหรือไม่ เรามีทรศนะอย่างไรกับการทำงาน และถ้าเราหลงทางหรือเหนื่อยล้า ก็คงจะยังไม่สายเกินไปที่จะแก้ไขปรับปรุงการศึกษา เพื่อลูกหลานของเราเอง

ทอรั้ง จรุงกิจอนันต์ รายงาน

แนวการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Communicative Approach)

อมรา แสงจันทร์

ในอดีต ครูสอนภาษาได้พยายามศึกษาแนวการสอนภาษาแต่ละแนวแต่ละแบบเพื่อนำมาอธิบายโครงสร้างของภาษา และนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน ตลอดจนช่วยในการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนภาษา โดยเฉพาะการสอนภาษาอังกฤษซึ่งเริ่มตั้งแต่ Grammar-translation approach, Direct Method จนถึง Audio-lingual method & Language as a cognitive code และเป็นที่ยอมรับกันในหมู่ครูสอนภาษาทั้งหลายว่า แนวการสอนแต่ละแบบนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย เพราะฉะนั้นในการที่จะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาได้ผลดีก็ต้องเลือกข้อดีของแนวการสอนแต่ละแบบมาผสมผสานกัน เพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนของแต่ละคน หรือจะพูดอีกนัยหนึ่งก็คือ choose the right technique for the right situation นั่นเอง

ปัจจุบันได้มีแนวการเรียนการสอนภาษาแบบใหม่เรียกว่า Communicative Approach คำว่า approach ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงวิธีการสอนภาษา (method) แต่หมายถึงแนวการเรียนการสอนภาษาที่จะช่วยให้การวางหลักสูตร การเตรียมบทเรียน และอุปกรณ์การเรียนการสอนภาษาให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ แนวการสอนภาษาแบบนี้เป็นที่รู้จักกันประมาณ 10 ปีมาแล้ว แต่เพิ่งจะมาเป็นที่นิยมกันเมื่อ 4-5 ปีมานี้เอง แนวการสอนนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะเน้นการเรียนภาษาเพื่อสื่อความหมายเป็นสำคัญ ซึ่งตรงกันข้ามกับแบบที่เรียกว่า Grammatical Approach ที่เน้นกฎไวยากรณ์ของภาษา และยึดการศึกษาและการอธิบายภาษาของนักภาษาศาสตร์เป็นหลัก คือ เริ่มตั้งแต่หน่วยเสียง หน่วยคำที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย และหน่วยทางวากยสัมพันธ์ที่มีขนาดใหญ่ซึ่งได้แก่ประโยค ข้อเสียก็คือ ผู้เรียนสามารถท่องจำกฎต่าง ๆ ของภาษา หรือรูปลักษณะของภาษา (form) ได้แต่นำไปใช้ไม่ได้ ส่วนแนวการเรียนการสอนเพื่อสื่อความหมาย (Communicative

Approach) นี้ จะเน้นที่หน้าที่ (function) ของโครงสร้างต่างๆ ของภาษาเพื่อจะให้ได้ประโยชน์ในการสื่อความหมายนั่นเอง เช่น เมื่อผู้เรียนจะขอโทษ อธิบาย เชื่อเชิญ หรือให้คำมั่นสัญญา จะใช้โครงสร้างของภาษาอย่างไร นักภาษาศาสตร์กลุ่มที่ให้ความสนใจศึกษาศึกษาการเรียนการสอนแบบนี้มีหลายท่าน เช่น D.Hymes, H.G. Widdowson, R. Campbell, R. Wales, และ J. Munby นักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้เชื่อว่าสิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่ผู้เรียนต้องการจะรู้ และผู้เรียนก็ต้องนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ด้วย

อันที่จริงแนวการเรียนการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมายถ้าจะเปรียบไปแล้วก็คือ เหล่าเก่าในขบวนการใหม่ นั่นเอง เพราะแนวความคิดนี้ก็คือสิ่งที่ Noam Chomsky ปรมาจารย์ทางด้านภาษาศาสตร์ได้เคยอธิบายมาแล้วเกี่ยวกับ Language competence และ Language performance นักภาษาศาสตร์ที่มีความสนใจทางแนวการเรียนการสอนด้านนี้ ได้ให้คำจำกัดความของวลีทั้งสองในรายละเอียดปลีกย่อยต่างกันออกไป แต่ที่พอสรุปได้ว่า Language performance คือ การใช้ความรู้ของภาษาในชีวิตประจำวัน เมื่อผู้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษานั้น ๆ แล้ว ผู้เรียนสามารถที่จะพูดอ่านหรือเขียน ภาษานั้น ๆ ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน ซึ่งในการใช้ภาษานี้จะมี factors ต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น สภาพอารมณ์ ความจำ ความตั้งใจ หรือสุขภาพ ของผู้พูดเป็นต้น ยกตัวอย่าง เช่น ผู้พูดอาจพูดประโยคที่ (1) ที่ตั้งใจจะพูดเป็นประโยคที่ (2)

(1) I took the book home.

(2) I took the book home.

การที่ผู้พูดประโยคที่ (1) นั้น ไม่ได้หมายความว่าผู้พูดขาดความรู้ทางด้านกฎเกณฑ์การออกเสียง แต่ในขณะที่ผู้พูดอาจพูดเร็วไป เหนื่อย หรืออาจจะเมาก็ได้ ส่วน Language competence นั้น คือ ความรู้ทางด้านกฎไวยากรณ์ของผู้เรียน (rules of grammar) รวมทั้งกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้้อยู่จริง (rules of language use) ด้วย ซึ่งจะเรียกในชื่อใหม่ว่า Communicative competence

ทฤษฎีพื้นฐานของ Communicative competence มีสาระสำคัญดังนี้

1. ทฤษฎีนี้จะเน้นทักษะในการสื่อความหมายในชั้นพื้นฐาน กล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสถานการณ์ที่เป็นจริง ผู้เรียนจะได้พบในชีวิตจริง ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายความต้องการของตนเองให้ผู้ฟังเข้าใจว่าต้องการอะไร หรือคิดอย่างไร

2. เน้นการสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่า ภาษาที่ผู้เรียนแสดงออกนั้นถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ทุกอย่างหรือไม่ เช่นเดียวกับเด็กที่เริ่มหัดพูด จะไม่คำนึงถึงความถูกต้องของหลักภาษา แต่จะพูดเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังรอบข้างเข้าใจเท่านั้น

ทฤษฎีพื้นฐานนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากจากนักภาษาศาสตร์ ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ทฤษฎีพื้นฐานนี้ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอและมีข้อเสียอยู่บ้าง กล่าวคือ ยังไม่มีข้อสรุปว่าทักษะขั้นพื้นฐานที่จำเป็นที่ผู้เรียนสามารถใช้สื่อความหมายได้นั้นอยู่ในระดับไหน และแนวความคิดที่ว่าผู้เรียนจะใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ โดยไม่เน้นความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เช่นเดียวกับเด็กเล็ก ๆ เรียนภาษาแม่ของตนเองนั้น จะนำมาใช้กับผู้ใหญ่ที่เรียนภาษาอื่นเป็นภาษาที่สองไม่ได้ เพราะระหว่างเด็กและผู้ใหญ่จะมีอะไรหลายสิ่งหลายอย่างที่ไม่เหมือนกันในการเรียนภาษา

อย่างไรก็ตาม จากการทดลองกับเด็กหลายกลุ่ม บางกลุ่มใช้แนวการสอนโดยเน้นเฉพาะกฎไวยากรณ์ของภาษา บางกลุ่มใช้แนวการสอนโดยเน้นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย โดยไม่ดูความถูกต้องตามกฎไวยากรณ์ พบว่าผู้เรียนจะไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน หากใช้แนววิธีการสอนวิธีใดวิธีหนึ่งโดยเฉพาะ จากการทดลองพอสรุปได้ว่า ผู้สอนควรจะใช้แนวการสอนทั้ง 2 แนวนี้ผสมผสานกันเพื่อที่ว่าผู้เรียนจะได้นำภาษาไปใช้ในการสื่อความหมายได้ และได้ถูกต้องตามหลักของภาษานั้น ๆ ด้วย

นักภาษาศาสตร์ที่สนใจแนวการสอนแนวนี้นี้ได้กล่าวไว้ว่า Communicative Competence จะประกอบด้วยความรู้ 5 ชนิด คือ

1. ความรู้เกี่ยวกับกฎไวยากรณ์ของภาษา (rules of grammar) ซึ่งเริ่มตั้งแต่หน่วยเสียงหน่วยคำที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย และหน่วยทางวากยสัมพันธ์ที่มีขนาดใหญ่ซึ่งได้แก่ประโยค ตลอดจนกระทั่งถึงความหมายของคำและประโยค

2. ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้ในแต่ละกลุ่มสังคมและสถานการณ์ (Socio-cultural rules of use) ภาษาที่ใช้ในแต่ละกลุ่มสังคมและสถานการณ์นั้นจะแตกต่างกัน เช่น ภาษาที่ใช้ในการสนทนาในหมู่ญาติพี่น้องหรือเพื่อนสนิท จะไม่เหมือนกับภาษาที่ใช้กับคนที่เพิ่งรู้จักหรือคนแปลกหน้า และภาษาที่ใช้ในวงสนทนาจึงจะไม่เหมือนกับภาษาในโบสถ์เป็นต้น เพราะฉะนั้น

ในการสอนภาษาเพื่อใช้สื่อความหมายจะต้องเลือกใช้กฎเกณฑ์ของภาษาให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ สภาพการณ์ และสถานการณ์ เช่น ถ้าเราเป็นพนักงานบริการในภัตตาคาร เราจะไม่พูดว่า “I suggest you try fish.” แต่ควรพูดว่า Have you ever tried our fish? The fish is nice. หรือเราจะไม่พูดว่า May god be with you. แต่จะพูด Good-bye หรือ Bye-bye ก่อนที่เราจะวางหูโทรศัพท์¹ เป็นต้น

3. ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (rules of discourse) นักภาษาศาสตร์บางท่าน เช่น Widdowson ได้แยกกฎของความสัมพันธ์ระหว่างประโยคออกเป็น 2 ประเภท คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา (cohesion) และความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามความหมาย (coherence) อย่างไรก็ตาม rules of discourse นี้จะเน้นเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา (cohesion)² เท่านั้น

4. ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่ว่ารูปลักษณะของภาษามีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด (Probability rules of occurrence) ความรู้เหล่านี้เป็นความรู้ที่เจ้าของภาษามีอยู่แล้ว เช่น ภาษาที่ปรากฏในแต่ละ context นั้น มักจะมีรูปลักษณะภาษาที่ไม่จำเป็น (redundant) และรูปลักษณะภาษาที่จำเป็น มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมาก และเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจ context ปรากฏอยู่ ดังนั้น จึงมีข้อถกเถียงในหมู่นักภาษาศาสตร์ว่า ในการสอนภาษาต่างประเทศนี้ ผู้สอนควรจะนำ text ที่เขียนขึ้นเฉพาะให้เจ้าของภาษาอ่านมาใช้สอนภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศหรือไม่ นักภาษาศาสตร์บางคนเห็นว่า ถึงแม้การนำ text เช่นนี้มาใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศ จะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ probability rules of occurrence แต่อาจจะเกิดปัญหาที่ว่ารูปลักษณะของภาษามีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากใน context ซึ่งเขียนขึ้นเพื่อให้เจ้าของภาษาอ่านอาจจะไม่เป็นรูปลักษณะของภาษาที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียนภาษานั้นเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ เช่น อาจจะยากเกินไป หรือโครงสร้างของภาษาอาจจะสลับซับซ้อนเกินไป เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามผู้เรียนก็ควรจะได้มีความรู้เกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษามีแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นมาก และเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะเข้าใจ context นั้น ๆ

¹ รายละเอียดโปรดศึกษาเพิ่มเติมจากรายงานเรื่อง Approaches to Communicative Competence โดย Michael Canale และ Merrill Swain หน้า 21 และ 31

² อ่านรายละเอียดเกี่ยวกับ Cohesion ได้จากหนังสือชื่อ Cohesion in English แต่งโดย M.A.K. Halliday และ Ruqaiya Hasan

5. กลวิธีที่จะพลิกแพลงภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Strategies) เช่น ผู้เรียนสามารถที่จะสื่อสารโดยการหลีกเลี่ยงใช้รูปลักษณะภาษาที่ผู้เรียนยังไม่ได้เรียน หรือยังไม่มี ความชำนาญพอที่จะใช้ ไปใช้รูปภาษาอื่นที่ผู้เรียนเรียนแล้ว และมีความชำนาญในการใช้มากกว่า หรือผู้เรียนสามารถแสดงออกให้ผู้ฟังทราบได้ใหม่ว่า ตนเองกำลังจะหยุดพูด หรือกำลังจะพูดต่อ เป็นต้น

สรุปหลักการของแนวการสอนเพื่อสื่อความหมาย (Communicative Approach) ที่จะนำไปใช้กับการสอนภาษา

1. ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนความรู้ทั้ง 5 ข้อ ดังกล่าวข้างต้นตั้งแต่เริ่มเรียน ผู้สอนควรจะต้องให้ผู้เรียนเห็นว่ารูปแบบภาษาที่สอนจะใช้ได้ในสถานการณ์ที่มีความหมาย และสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ได้จริง ๆ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นและเร่งเร้าให้ผู้เรียนสนใจทเรียน มากขึ้น ถ้าหากผู้สอนสามารถเตรียมการเรียนการสอนให้มีโอกาสพบปะสนทนากับเจ้าของภาษา ก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์และทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ความรู้ทางด้าน Communicative competence ซึ่งรวมทั้งกฎไวยากรณ์และกฎของ ภาษาที่ใช้จริง ควรจะได้รับการจัดให้พอเหมาะ ไม่มากเกินไปหรือไม่น้อยเกินไป นั่นคือ ควร จัดให้พอเหมาะที่ผู้เรียนสามารถนำภาษานั้นไปสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

3. ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ การฝึกฝน รวมทั้งได้รับ ประสบการณ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผู้สอนอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์ หน้าที่ของรูปแบบภาษาแต่ละแบบ ตลอดจนอธิบายถึงความ เหมาะสมที่จะใช้ภาษาให้เหมาะกับสถานการณ์ได้ และอาจจะอธิบายถึงวัฒนธรรมประเพณีของผู้ใช้ ภาษานั้น ๆ คด้วย

4. ในการสอน ผู้สอนต้องเน้นฝึกผู้เรียนให้สามารถนำหลักไวยากรณ์ไปใช้สื่อความ หมาย (Grammatical Competence) ได้อย่างถูกต้องด้วย นอกเหนือจากต้องมีความรู้ทางด้าน กฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้กับแต่ละกลุ่ม สังคม และแต่ละสถานการณ์ (Sociolinguistic Competence)

5. ความต้องการของผู้เรียนจะต้องอยู่ในกรอบของความรู้ทางด้านหลักภาษา (Grammatical Competence) และความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้อยู่ในแต่ละกลุ่มสังคม (Socio-linguistic Competence)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการศึกษาภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Communicative approach) มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่เรียนเป็นภาษาที่สองนั้น สื่อความหมายได้อย่างถูกต้องและให้เหมาะสมกับสถานการณ์ แนวความคิดนี้จะมีลักษณะคล้าย ๆ กับแนวการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ (Cognitive Code Theory) คือ ให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจภาษาที่เรียน และสามารถนำภาษาสื่อความหมายได้ แต่จะมีลักษณะปลีกย่อยที่ต่างกันไป คือ แนวการสอนนี้จะเน้นหน้าที่ของภาษา (functions) มากกว่า รูปแบบของภาษา (forms) และเป็นการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งการเตรียมบทเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ความคิดเห็นของผู้เขียน

เนื่องจาก แนวการเรียนการสอนภาษาแบบเน้นหน้าที่ของภาษา (functions) มากกว่ารูปแบบของภาษา (forms) ผู้สอนจึงสามารถใช้แนวความคิดนี้ในการเตรียมบทเรียน เช่น ผู้สอนอาจจะรวมรูปแบบของภาษาที่อยู่คนละหัวข้อในแง่กฎของภาษาให้มาอยู่ในหัวข้อเดียวกันในแง่ของหน้าที่ ตัวอย่างเช่น ในการใช้ภาษาเพื่อบอกจุดประสงค์ (purpose) ในภาษาอังกฤษนั้น รูปแบบของภาษาที่ใช้จะเป็น “infinitive with ‘to’ ” “so that” “in order that” หรือ “in order to” ก็ได้ การรวมรูปแบบของภาษาแบบนี้จะทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของรูปแบบต่าง ๆ ของภาษา และสามารถนำไปใช้สื่อความหมายได้ ผู้สอนไม่ควรใช้การสอนแบบเก่าโดยอธิบายว่า infinitive คืออะไร แบ่งได้กี่แบบ แต่ละแบบจะตามหลังคำกริยาอะไรได้บ้าง การสอนแบบนี้ผู้เรียนจะท่องได้เฉพาะกฎแต่นำไปใช้ไม่ได้ นอกจากนี้ผู้สอนควรยกตัวอย่างประโยคที่มีความหมายให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนแนวการสอนแบบนี้จะสอดคล้องกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะอย่าง (English for Academic Purposes หรือ EAP) กล่าวคือ ถ้าผู้เรียนเป็นนักเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์ การยกตัวอย่างก็ควรจะเป็นประโยคที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ หรือถ้าผู้เรียนเป็นนักเรียนทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ ประโยคที่ยกตัวอย่างควรเป็นประโยคที่มีความหมายทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ การเตรียมบทเรียนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนนี้ ผู้เขียนไม่ได้หมายความว่าผู้สอนจะต้องใช้ประโยคที่มีความหมายลึกซึ้งทางด้านวิทยาศาสตร์ หรือวิศวกรรมศาสตร์ ถ้าผู้สอนทำได้ก็หมายความว่าผู้สอนจะต้องเป็นทั้งนักวิทยาศาสตร์และนักภาษาศาสตร์ในขณะเดียวกัน เพราะฉะนั้นผู้สอนควรแยกศัพท์และความหมายของประโยคที่เป็น semi-technical

และ technical ให้ได้ และพยายามยกตัวอย่างประโยคที่เป็นพื้นฐานทางคำนั้นจริง ๆ ผู้เขียนจะขอยกตัวอย่าง แบบเรียนภาษาอังกฤษที่เรียบเรียงขึ้นโดยยึดแนวความคิดของการเน้นหน้าที่ของโครงสร้างภาษาเป็นหลัก นั่นคือหนังสือชุด “NUCLEUS” คิดว่าผู้สอนหลายท่านคงจะคุ้นเคยกับหนังสือชุดนี้มาบ้างแล้ว

ผู้เขียนหวังว่าแนวความคิดของการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Communicative Approach) ที่เรียบเรียงขึ้นนี้ คงจะเป็นการช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพของแนวการสอนภาษาแบบใหม่นี้ขึ้นมาบ้างไม่มากก็น้อย สำหรับรายละเอียดของแนวการสอนที่เกี่ยวข้องกับ psycholinguistics และ Sociolinguistics ผู้อ่านสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้จากหนังสืออ้างอิงและหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งอยู่ที่ท้ายบทความนี้

หนังสืออ้างอิง

- Canale, Michael and Swain, Merrill. "Approaches to Communicative Competence" Singapore, SEAMEO Regional Language Centre, 1980.
- Munby, John. "Communicative Syllabus Design : a sociolinguistic model for defining the content of purpose specific language programmes." Cambridge : Cambridge University Press, 1978.

หนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติม

1. Bloom, L. Language Development : Form and Function in Emerging Grammars. Cambridge, Mass. : M.I.T. Press, 1970.
2. Bernstein, Basil. "Class, Code and Control : Theoretical Studies towards a Sociology of Language." London, Routledge and Kegan Paul, 1971.
3. ————. "A Sociolinguistic Approach to Social Learning". Penguin survey of the social science, ed. by J. Gould. Harmondsworth : Penguin, 1965.
4. Dittmar, N. "Sociolinguistics" London : Edward Arnold, 1976.
5. Halliday, M.A.K. and Hasan, R. "Cohesion in English" London : Longman, 1976.
6. Pearce, John and Doughty, Peter and Thornton, Geoffrey. "Language in Use" London : Edward Arnold, 1971.
7. Widdowson, H.G. "Teaching Language as Communication". London : Oxford University Press, 1978.

การสอนตามแนวชักชวน (Suggestology)

กัณฑ์ทิพย์ สิงหะเนติ

มยุรี ตูรงคพันธ์

Suggestology หรือ Suggestopedia เป็นวิธีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศวิธีหนึ่ง การสอนตามแนวชักชวนคิดค้นโดยนักวิทยาศาสตร์และนักจิตวิทยาชาวบัลแกเรีย ชื่อ ดร.จอร์จ โลซานอฟ (George Lozanov) ผู้เป็นบิดาและผู้อำนวยการของสถาบัน Suggestology แห่งเดียวของโลกสถาบันนี้ทำหน้าที่วิจัยสนับสนุนโดยรัฐบาลมีโลซานอฟและผู้เชี่ยวชาญอีก 45 คน เป็นผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของการชักชวนและทดลองหาวิธีช่วยเสริมความทรงจำ

หลักการใหญ่ ๆ ของ Suggestology คล้ายคลึงกับหลักของ (Counseling-Learning) ซึ่งคิดค้นโดยชาลส์ เคอราน (Charles Curran) และการสอนภาษาแบบเงียบ (The Silent Way) ของกาเลบ แกตเตญโญ (Caleb Gattegno) โลซานอฟพยายามปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนโดยใช้เสียงเพลงคลาสสิก แสงขนาดสบายตาและเครื่องอำนวยความสะดวกอื่นในห้องเรียน เช่น พรมปูพรม เก้าอี้สบาย ๆ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนมีความเป็นกันเอง มีอิสระในการพูดคุย ไม่รู้สึกถูกจำกัดอยู่ในห้องเรียนเหมือนการเรียนแบบเดิม นอกจากนี้โลซานอฟยังเน้นความสำคัญของบุคลิกภาพ กิริยาท่าทางของผู้สอน ตลอดจนวิธีการสอน

โลซานอฟได้เสนอแนะการเรียนการสอนตามแนว Suggestology โดยถือตามหลักความจริง 4 ประการคือ

ประการแรก ความสามารถของคนเรานั้นมีมากกว่าที่เราจะคาดถึง ความสามารถนี้อาจนำออกมาใช้ได้ทันทีในห้องเรียน โดยการใช้สมองทุก ๆ ส่วน รวมทั้งสติปัญญาและความรู้สึกพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้ การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนด้านกำลังใจจากผู้สอน ก็จะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวได้มากขึ้น

ประการที่สอง การคาดหวังของผู้สอนมีผลสำคัญต่อการแสดงออกของผู้เรียน ผลการเรียนรู้ดีมักเนื่องมาจากการคาดหวังที่สูง

ประการที่สาม โดยปกติเรามักจะชอบให้มีการแนะนำ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ประการสุดท้าย เราจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน การอยู่ในสภาพที่ผ่อนคลายทั้งทางร่างกายและอารมณ์ การสื่อสารที่เหมาะสม การใช้ดนตรีคลาสสิก สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยทำให้บรรยากาศการเรียนเป็นไปด้วยความเพลิดเพลิน

การสอนตามแนวของ Suggestology ให้ความสำคัญที่ตัวผู้สอน กล่าวคือทำให้ผู้เรียนยอมรับครูผู้สอนคล้ายกับว่าผู้เรียนได้กลับไปอยู่ในสภาพของเด็ก ซึ่งจะทำให้สะดวกใจต่อการท่องจำบทเรียนและไม่วิตกกังวลมากนักว่าจะพูดหรือทำอะไร นอกจากนี้การสอนตามแนว Suggestology ยังเน้นการสร้างให้ผู้เรียนเกิดความเคารพนับถือในความสามารถของผู้สอน การแนะนำและการสื่อสารต่าง ๆ ของผู้สอนจะค่อย ๆ ซึมซาบเข้าไปในสมองของผู้เรียนการแสดงสีหน้าท่าทาง ระดับเสียง และทัศนคติของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้เรียนมากกว่าวิธีการสอนที่ใช้เสียอีก

โดยปกติ บทเรียนบทหนึ่งใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง บทเรียนจะแบ่งเป็น 2 ตอน คือใช้บทสนทนาเป็นบทสอนนำและตามด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฝึกการสื่อสาร บทสนทนาแต่ละบทจะยาวมากขนาด 11-14 หน้า ผู้เรียนไม่มีหนังสือประกอบการเรียน แต่จะได้รับแจกกระดาษบทสนทนาตามลำดับชั้นดังนี้

1. อ่านและอธิบาย
2. อ่านแบบมีจังหวะจะโคน (intonational reading)
3. อ่านพร้อมดนตรี

ในการอ่านขั้นแรก ผู้สอนจะอธิบายความหมายของคำบางคำ การออกเสียง และเรื่องอื่น ๆ ที่คิดว่าผู้เรียนจะมีปัญหา การอธิบายจะใช้ภาษาง่าย ๆ หลีกเลียงศัพท์ทางเทคนิค นักเรียนจะอ่านกระดาษที่ได้รับแจกโดยไม่ต้องอ่านออกเสียงตาม แต่อาจจะถามคำถามได้ถ้าต้องการ สำหรับการอ่านขั้นที่สอง ผู้สอนจะอ่านบทสนทนาทั้งหมดใหม่ให้ผู้เรียนฟัง แต่ไม่อธิบายอะไรทั้งสิ้น มีการใช้ดนตรีประกอบตอนขึ้นต้นและตอนจบ จังหวะที่ใช้อ่านมี 3 จังหวะ คือ

ธรรมดา, เร่งเร็ว และหนักแน่น เมื่อผู้สอนอ่านจบบรรทัด โดยใช้จังหวะธรรมดาและแปลความหมาย เป็นภาษาแม่ของนักเรียนแล้วก็จะอ่านบรรทัดต่อไปโดยใช้จังหวะที่สองและสามตามลำดับวนเวียนไปเรื่อย ๆ ผู้เรียนจะดูตามในกระดาษที่ได้รับแจก แต่จะไม่มีการพูดจากับครูผู้สอน หลังจากนั้นจะมีการหยุดพักเล็กน้อย เสร็จจากการพัก ผู้สอนจะเปิดดนตรีให้ผู้เรียนฟัง ผู้เรียนอาจจะหลับตาฟังก็ได้ (แต่ต้องไม่หลับ) และไม่จำเป็นต้องเอาใจใส่กับบทสนทนาที่ผู้สอนจะอ่านไปพร้อม ๆ กับดนตรีเมื่อเสร็จการอ่านทั้ง 3 ชั้นตอนแล้ว ผู้เรียนจะเข้ากลุ่มพูดคุยกัน โดยใช้ศัพท์และเนื้อเรื่องที่จำได้จากบทสนทนาที่ผู้สอนอ่าน แต่พยายามใช้รูปแบบคำพูดใหม่ ๆ เท่าที่จะทำได้

สำหรับการบ้านนั้น จะมีน้อยมาก คือครูจะสั่งให้นักเรียนอ่านบททวน (แต่ไม่ต้องท่องจำ) เฉพาะก่อนนอน และเมื่อตื่นนอนเท่านั้น

ชกิลิวิช (Shkilevich) แห่งมหาวิทยาลัยโคโลราโด เดนเวอร์ ได้นำวิธีการของ Suggestology ไปดัดแปลงใช้สอนเด็กที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง และได้เล่าถึงประสบการณ์การสอนของตนว่า สิ่งแรกที่ตนทำเมื่อเข้าไปในห้องเรียนก็คือ พยายามสร้างบรรยากาศให้นักเรียน นอกจากจะยิ้มและจับมือทักทายแล้วยังแสดงท่าบริหารร่างกายเพื่อลดความตึงเครียด ขณะที่ทำก็อธิบายประกอบไปด้วย หลังจากนั้นก็ให้นักเรียนทำตาม ภายใน 2-3 วันนักเรียนก็จะเริ่มคุ้นกับวิธีการนี้และสามารถที่จะเรียกชื่อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ และทำการบริหารร่างกายได้ด้วยตนเอง ชกิลิวิช กล่าวเสริมว่า การลดความตึงเครียดอาจทำได้โดยใช้วิธีอื่น ๆ เช่น วิธี "ทำให้สงบ" (mind-calming techniques) ส่วนการทำตนให้กลับไปอยู่ในสภาพของเด็ก ก็โดยการรำลึกถึงประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ตนชอบ (early pleasant learning restimulation) เทคนิคอีกเทคนิคหนึ่งซึ่งชกิลิวิช แนะนำและอ้างว่าได้ผลดี ทำให้ผู้เรียนเอาใจใส่และมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้นก็คือเทคนิค Fantasy Trip โดยให้ผู้เรียนสมมติว่าตนเองอยู่ในดินแดนที่ห่างไกลออกไป หรือสมมติว่าตนเป็นบุคคลสำคัญ เทคนิคต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้จะใช้ได้ผลดีกับผู้เรียนที่ระดับความสามารถทางภาษาค่อนข้างสูง ในกรณีที่ภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาที่ใช้ในห้องเรียนจะใช้ภาษาแม่ของผู้เรียนก็ได้

ชกิลิวิช ได้เล่าต่อไปว่า ในช่วงต่อมาก็จะเปิดเพลงให้ฟัง ในขณะนั้นนักเรียนจะได้รับแจกรูปภาพหลาย ๆ รูป (เช่นรูปภาพเกี่ยวกับเรื่องของเด็ก ๆ เป็นต้น) พร้อมด้วยคำอธิบาย

ข้างใต้รูป รูปควรจะชัดเจนพอที่นักเรียนจะเข้าใจเมื่ออ่านคำอธิบาย ปกติรูปจะตีความเลขไว้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถติดตามได้สะดวก ขณะที่ผู้สอน (คือชกี้เลวิช อ่านประโยคหนึ่ง ๆ นักเรียน จะดูรูป อ่านคำอธิบายและฟังการอธิบายของผู้สอนไปพร้อม ๆ กัน ดนตรีก็จะบรรเลงประกอบ อยู่ด้วย ชกี้เลวิช กล่าวว่าปกติตนจะอ่านประโยคหนึ่ง ๆ 3 ครั้ง โดยแสดงสีหน้าท่าทาง พร้อม ทั้งเปลี่ยนระดับเสียงไปเรื่อย ๆ เวลาอ่านก็พยายามอ่านให้เข้ากับจังหวะดนตรีเพราะโลซานอฟอ้าง ว่าการทำตามจังหวะมีผลต่อกระบวนการทางสรีรวิทยาและช่วยกระตุ้นให้ทำตามการชักชวนได้ง่าย ขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยเสริมความทรงจำด้วย บ่อยครั้งบทเรียนจะยาวมากกล่าวคืออาจใช้รูปภาพ ถึง 30 รูป และคำศัพท์ใหม่ ถึง 50 คำสำหรับการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ ชกี้เลวิช กล่าวว่า เวลา สอนศัพท์ ตนพยายามแนะนำให้นักเรียนใช้ศัพท์ใหม่กับสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยที่อยู่แล้ว เช่นเมื่อสอน คำใหม่ว่า “meat” ก็จะแต่งประโยคให้มีคำว่า “eat” ซึ่งสอนมาแล้ว เป็น You eat meat—mm meat บางครั้งก็อาจแสดงท่าทาง สีหน้า เข้าช่วยเพื่อให้ นักเรียนรู้จักเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน หลังจากการฝึกแบบนี้แล้ว ก็ปล่อยให้ นักเรียนเป็นคนคิดหาคำศัพท์เพื่อนำไปเชื่อมโยงกับสิ่ง อื่น ๆ บ้าง

ต่อจากนี้ถึงระยะที่นักเรียนปล่อยอารมณ์ฟังดนตรีตามสบาย ไม่จำเป็นต้องเอาใจใส่ กับบทสนทนาที่ผู้สอนจะอ่านไปพร้อม ๆ กับดนตรี ในช่วงนี้ต่อมา นักเรียนจะแยกกับเป็นกลุ่ม ทำกิจกรรมต่าง ๆ โลซานอฟเองแนะนำให้ใช้เทคนิค Role-Playing¹ แต่ผู้สอนอาจจะใช้เทคนิค อื่น ๆ เช่น Total Physical Response², Jazz Chants³ เกมส์หรือเพลงก็ได้

¹ Role Playing เป็นเทคนิคการสอนอย่างหนึ่ง นักเรียนจะออกท่าออกทาง บทสนทนาหรือบทเรียน ที่เรียนในวันก่อน กิจกรรม Role Playing นี้เป็นกิจกรรมที่นักเรียนพยายามจะใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริง เอิลสตีวิก (Earl Stevick) เคยกล่าวไว้ว่า การเล่าเรื่องใหม่โดยใช้คำพูดของตัวเองที่ดี การแสดงบทสนทนาที่ ท่องจำมาได้ก็ดี ส่วนแล้วแต่จะเป็นผลดีต่อความเข้าใจของนักเรียนทั้งสิ้น

² Total Physical Response เป็นเทคนิคการสอนที่ใช้ออกคำสั่งให้นักเรียนทำตามพร้อม ๆ กัน กับให้มีการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

³ Jazz Chants เป็นเทคนิคในการเรียนภาษาที่ได้ผลดีวิธีหนึ่ง ซึ่งแคโรลิน แกร็กแฮม (Carolyn Gragham) เป็นผู้ริเริ่ม การเรียนท่วงท่ายังหวัชระธรรมชาติของภาษาพูดและความสัมพันธ์ของภาษา พูดกับ จังหวะ และวลีเดิม การแก้คำพูดผิดของนักเรียนโดยวิธีการดังกล่าวนี้ ถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในศิลปะการ สอน

การสอนแบบ Suggestology เน้นการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นการแลกเปลี่ยนความคิดมีความสำคัญยิ่งกว่าการพูดให้ถูกต้อง โลซานอฟกล่าวว่า ผู้สอนไม่ควรแก้คำพูดผิด ๆ ของผู้เรียนในทันที เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่กล้าพูดอีกต่อไป ควรใช้วิธีสร้างสถานการณ์ขึ้นมาและพยายามให้นักเรียนใช้คำศัพท์

โลซานอฟ อ้างว่า ภายใน 1 เดือน ผู้เรียนที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับภาษามาก่อนเลยจะเรียนรู้ศัพท์ได้ถึง 2000-3000 คำ มีความรู้ทางไวยากรณ์ดีพอที่จะใช้พูดสนทนาได้ ผู้เรียนจะไม่รู้สึกขยาตกกลัวที่จะพูด และสามารถใช้ภาษาได้เร็วกว่าการสอนแบบเดิม ๆ มาก

โลซานอฟสรุปว่า ข้อดีของการเรียนในแนวทางที่เห็นได้ชัด คือประหยัดเวลาได้มาก และสามารถใช้เวลาช่วงตอนกลางวันหรือกลางคืนสอนบทเรียนได้ทั้งสิ้น อีกประการหนึ่ง วิธีการสอนแบบนี้ไม่ใช่แต่จะช่วยเสริมความทรงจำ (memory process) เท่านั้น แต่สามารถจะเร่งรัดพัฒนาบุคลิกภาพในเชิงสร้างสรรค์ในขบวนการเรียนการสอนตลอดจนเสริมสร้างให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนยิ่งขึ้นดังที่ ชกิเลวิช (1980: 14) ได้กล่าวไว้ว่า “Although the method contributed not only to improve cognitive skills, it also seemed to have positively affected attitude and motivation.”

นอกจากนี้ทฤษฎีของ โลซานอฟ ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในวิชาแขนงอื่น ๆ เช่นทางการแพทย์ การบำบัดคนป่วยทางจิต ดังที่ ชกิเลวิช (1989: 11) ได้เห็นว่า

Recent studies conducted show that suggestology, or the science of suggestion is an effective psychotherapeutic method particularly in the treatment of many illnesses in reducing pain, curing skin diseases, and even in treating cancer. It has also been shown to affect almost every other communicative process. Suggestopedia has been developed mainly to increase the reserve capacities of the brain (i.e. that 90% unused portion) to improve memory ability. It deals with learning at both conscious and unconscious levels in activating the brain globally.

ถึงแม้ว่าการสอนแบบ Suggestology เท่าที่ทำมาจะประสบผลสำเร็จด้วยดี แต่ก็มีข้อเสียหลายประการ ประการแรกคือนักเรียนในห้องจะต้องพูดภาษาเดียวกัน ครูผู้สอนต้องเชี่ยวชาญทั้งภาษาที่จะสอนและภาษาแม่ของผู้เรียน นอกจากนี้วิธีการสอนแบบนี้อาจจะใช้ได้ผลดีแก่นักเรียนบางพวกเท่านั้น ครูผู้สอนจะต้องมีอารมณ์ดีพอสมควร มีหลักความคิดทางปรัชญาบ้าง และมีความสามารถพอที่จะสื่อสารโดยใช้กิริยาท่าทางได้

หนังสืออ้างอิง

- Lozanov, George. **Suggestology and Outlines of Suggestopedy**. New York: Gordon & Breach, Science Publishers, 1979.
- Madsen, Harold S. "Innovative Methodologies Applicable to TESL. **ESL Topics in Research and Methodology**, Vol. 2, ED. M. Celce-Murcia UCLA 1976.
- Madsen, Harold S. and Robert W. Bushman. "**Lozanov's Suggestopedic Method : What it is and how it works**", Conference Address and Demonstration at the 1976 National TESOL Convention in New York.
- Shearer, Brooks "Suggestive Language" **TESOL Newsletter** Vol. 12, No.2 April 1978
- Shkilevich, Donna "Suggestopedia: A Theory and a Model" **TESOL Newsletter**, Vol. 14. No. 2 April 1980.

เอกสารที่ควรอ่านประกอบเพิ่มเติม

- Bushman, Robert W. Language "Effects of a Full-and Modified Suggestopedic Treatment in Foreign Learning," Unpublished M.A. thesis. Provo, Utah: Brigham Young University 1976.
- Philipov Elizabeth Risova. "Suggestology: The Use of Suggestion in Learning and Hypermnnesia," Unpublished Ph. D. dissertation. San Diego: United States International University 1975 (Available through Xerox University Microfilms Ann Arbor Michigan 48106)
- Public Service Commission of Canada Staff Development Branch, Studies Division, Suggestopaedia Programme. A Teaching Experience With the Suggestopaedic Method. Ottawa; Information Canada 1975 (Catalogue No. SC82-6/1975)
- Suggestopaedia-Canada Information Letter. 1, 1-6 (Gabriel Racle Director: Suggestopaedia-Canada Aselford-Martin Building-Room 420, 1725 Woodward Drive, Ottawa Ontario K1A 0M7, Canada) (1975)
- Turkevich, Ludmilla B. "Suggestology" **Russian Language Journal** XXVI (1972) 8-84
- Wolkowski Zbigniew William. Suggestology: A Major Contribution by Bulgarian Scientists. Christopher Bird, Translator. Monograph 10. Washington D.C.: Mankind Research Foundation. n.d.

การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ (Total physical Response)

อ้อยทิพย์ กรมกุล

การเรียนการสอนในปัจจุบัน ผู้สอนต่างพยายามที่จะหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด อีกทั้งสามารถนำไปใช้ได้ด้วย การสอนแบบใหม่บางประเภทได้แก้ไขตัดแปลงจากวิธีเดิมเพียงเล็กน้อย แต่บางแบบเปลี่ยนวิธีเรียนใหม่หมด

การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ (Total Physical Response หรือ TPR) เป็นแนวทางการศึกษาซึ่งนักจิตวิทยาการศึกษา เจมส์ เจ. แอชเชอร์ (James J. Asher) แห่งวิทยาลัยซานโฮเซแคลิฟอร์เนีย ได้คิดขึ้น วิธีการเรียนรู้แบบนี้เป็นวิธีการเรียนการสอนแบบ Audio-lingual approach หรือ Aural-oral approach (วิธีการเรียนที่เริ่มด้วยทักษะการฟังก่อนและตามด้วยทักษะการพูด) Asher ได้ทดลองสอนภาษาต่างๆ เช่น ภาษาญี่ปุ่น เยอรมัน สเปน และรัสเซีย ด้วยวิธีนี้หลายครั้ง พบว่าแนวการศึกษาแบบนี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนเพิ่มพูนทักษะการฟังภาษานั้นๆ ด้วย

แนวการเรียนรูแบบนี้ Total Physical Response นี้ มาจากหลักการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็ก ตามทฤษฎีเด็กมีระดับความสามารถในการฟังสูง และความสามารถในการฟังจะมาก่อนความสามารถในด้านการพูด เด็กสามารถทำตามคำสั่งง่ายๆ หรือซับซ้อนได้ก่อนที่จะพูดคำศัพท์ที่เคยได้ยินมา Asher¹ เชื่อว่าความเข้าใจในด้านการฟังของเด็กไม่เพียงแต่ดีกว่าทักษะในการพูดเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาทักษะในการพูดอีกด้วย ที่เป็นเช่นนั้นเพราะสมองและระบบประสาทสามารถเรียนรู้การฟังก่อนการพูด สังเกตได้จากกรณีที่เด็กฟังและเข้าใจภาษา หรือสังเกตได้จากเด็กที่ไม่สามารถพูดได้มากกว่าหนึ่งคำ แต่มีความเข้าใจและทำตามผู้ใหญ่ได้เมื่อได้รับคำสั่ง

¹ Asher, J.J. Kusudo, Jo Ann, and De la Torre, Rita. "Learning a second Language through Commands" The Second Field Test. *The Modern Language Journal* 1974., pp. 38-40

ฉะนั้นในการเรียนการสอนที่จะให้ได้ผลดี ควรพิจารณาขั้นตอนของการเรียนภาษาโดยธรรมชาติ โดยดูความสำคัญของการฟังและความเข้าใจเป็นหลักก่อนที่จะมุ่งไปสู่ทักษะอื่น ๆ

ทฤษฎีของ Asher มีหลักสำคัญพอสรุปได้ ๓ ประการคือ²

1. ความเข้าใจในภาษาพูดควรจะพัฒนา ก่อนการพูด ซึ่งตรงกับความเห็นของ Billows ที่ว่า “ การพูดภาษาที่สองด้วยความมั่นใจนั้น ผู้เริ่มต้องได้ฟังภาษานั้น ๆ อย่าง ถูกต้องชัดเจนและแม่นยำก่อนจนพร้อมที่จะพูด ”³
2. ความเข้าใจในภาษาที่สองควรจะได้พัฒนา โดยวิธีให้ผู้เรียนฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตาม ดังนั้นการใช้ประโยคคำสั่ง จึงเป็นกลไกที่สำคัญที่ผู้สอนสามารถควบคุมพฤติกรรม ของผู้เรียนได้
3. ไม่ควรพยายามบังคับให้ผู้เรียนพูด ในขณะที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้ภาษาที่สองจาก ทักษะในการฟังอยู่ ผู้เรียนแต่ละคนจะเริ่มพูดและสามารถพูดได้ด้วยตนเองตาม ธรรมชาติเมื่อมีความพร้อม

Asher ได้ทำการทดลองการเรียนรูแบบ TPR ขึ้นเพื่อพิสูจน์ว่า

1. ลักษณะของภาษาทุกภาษาสามารถนำเอา TPR มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ทักษะในการฟังเป็นทักษะที่นำไปสู่ทักษะในการพูด อ่าน และเขียน ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความเกี่ยวพันระหว่างตัวสะกดและการออกเสียงของภาษานั้น ๆ ด้วย เช่น ใน ภาษาสเปน การเขียนคำ ๆ หนึ่งจะตรงกับเสียงที่ออกมา เพราะฉะนั้นทักษะใน การฟังจะช่วยได้มากในการเชื่อมโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ⁴

ในปี 1972 Asher ได้ทดลองสอนภาษาเยอรมันโดยใช้วิธี Total Physical Response กับผู้เรียนที่มีอายุระหว่าง 30-60 ปี ใช้เวลาเรียนทั้งหมดประมาณ 32 ชั่วโมง ผลของการทดลอง

² Sutherland, K. Reviews, James J, Asher; *Learning Another Language through Actions; The Complete Teacher's Guide Book, TESOL QUARTERLY* Volume 12, No. 2, June 1978 pp. 204-206.

³ Billows, F.L. *The Techniques of Language Teaching*, Longmans London, 1961 pp.2-5.

⁴ Weiner, Carol. “A Look at Total Physical Response (TPR)” *TESOL Newsletter* Vol. XIV, No. 2, April, 1980. p. 28.

ปรากฏว่าได้ผลดีและพบว่า ลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาส่วนใหญ่สามารถนำเอามาใช้ในรูปของประโยคคำสั่งได้ และทักษะในการฟังยังเป็นตัวเชื่อมโยงที่ดีต่อทักษะในการพูด อ่าน และเขียน จุดสำคัญที่ทำให้วิธีการเรียนรู้แบบนี้ได้ผลคือ การปฏิบัติ (action) ซึ่งทำให้ความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษานั้นไปได้เร็วและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ action ยังมีความสำคัญอย่างมากในการช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นาน ผลการทดลองแสดงว่าผู้เรียนวิธี TPR มีความจำและเข้าใจภาษาที่เรียนได้มากกว่าผู้เรียนที่เรียนภาษาเดียวกันในระดับวิทยาลัยที่ใช้วิธีเรียนแบบอื่น ที่ใช้เวลามากกว่าวิธี TPR 3-4 เท่าอีกด้วย นอกจากนี้ Asher ยังพบว่าถ้าผู้เรียนพยายามที่จะเรียนรู้ทักษะในการฟังและพูดหลายทักษะพร้อมๆ กัน ความสามารถเข้าใจภาษานั้นๆ จะลดน้อยลง ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาหลายทฤษฎีใช้ imperative drill เช่นกัน แต่ใน TPR เท่านั้นจะไม่มีการเล่นเสียงพูดขึ้นจนกว่าความเข้าใจในภาษาของผู้เรียนจะพัฒนาขึ้นก่อน การตอบสนองให้ผู้เรียนปฏิบัติตามในระหว่างที่เรียนภาษานั้นจะทำให้จำได้นาน Palmer กล่าวว่า "การตอบสนอง (response) ต่อสิ่งเร้า (stimuli) ที่เป็นคำพูดนับได้ว่าเป็นการเรียนรู้และการตอบสนองที่ง่ายและเก่าแก่ที่สุดในกิจกรรมของการฝึกพูดแบบต่างๆ ไม่มีแนวทางการเรียนรู้ภาษาที่สองวิธีใดจะสำเร็จได้ถ้าในขั้นแรกของการเรียนรู้ ผู้เรียนไม่มีโอกาสที่จะตอบสนองโดยการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้สอน"¹

การสอนแบบ Total Physical Response ในขั้นแรกจะมุ่งทักษะด้านการฟังและตามด้วยการเคลื่อนไหวทันที เวลาที่ใช้ในการเรียนประมาณ 70 % จะให้กับการฟังและทำตามคำสั่งอีก 20 % ในการฝึกพูด และเพียง 10 % เท่านั้นในการอ่านและเขียน ลักษณะวิธีการสอนแบบดังกล่าวนี้จะเน้นการฝึกด้วยประโยคคำสั่ง (imperative drill) คำพูดของผู้สอนจะออกมาเป็นคำสั่งซึ่งอาจจะเริ่มด้วยวลีสั้นๆ เช่น

- Stand up.
- Sit down.

ผู้สอนพูดประโยคคำสั่งและปฏิบัติพร้อมไปกับผู้เรียน และใช้วิธีกล่าวคำสั่งนั้นๆ ซ้ำประมาณ 2-3 ครั้งจนกว่าผู้เรียนพร้อมที่จะลองด้วยตัวเองโดยไม่มีแบบจากผู้สอน การออกท่าออกทาง (gesture)

¹ Palmer, Harold E. and Palmer Dorothee. *English through Actions* Longmans, Green and Co. Ltd, 1959. p. 38

เป็นสิ่งสำคัญในการฝึกด้วยประโยคคำสั่ง เพราะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและสื่อความหมายได้ตรงที่สุด imperative drill ที่นำมาใช้ในระยะต้นของชั่วโมงแรกจะสั้นและเข้าใจง่าย ต่อมาลักษณะของคำสั่งอาจจะเพิ่มให้ซับซ้อนมากขึ้นได้เช่น

- Stand up and walk to the window.
- Stand up and walk to the window and open it.

อย่างไรก็ตามควรระวังประโยคที่ซับซ้อนเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดความสับสนได้ เช่น

- Somchai, find the picture of the beautiful woman with black eyes, long black hair and wearing a sun hat that has red stripes. When you find the picture, show it to the class and describe the woman

เกี่ยวกับการแก้คำผิด (corrections) และ การบ่อนกลับ (feedback) นั้น Asher ได้เน้นว่าหลังจากที่ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเริ่มพูดแล้ว ผู้เรียนแต่ละคนจะพยายามพูดออกมา ดังนั้นจึงไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์ข้อบกพร่องของผู้เรียนในขณะนั้น แต่ถ้าจำเป็นจริงๆ การวิจารณ์ข้อบกพร่องควรเป็นไปอย่างนิ่มนวลและต่าง ๆ กันไปตามความหนักเบาของข้อบกพร่องของแต่ละคน ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะแก้คำผิดทุก ๆ ครั้ง ถ้าข้อผิดพลาดไม่ร้ายแรงนักควรปล่อยไป การแก้ไขควรแก้ไขอย่างสร้างสรรค์โดยการใช้คำพูดที่เหมาะสม การแก้คำผิดในระหว่างที่ผู้เรียนยังพูดไม่จบอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยและจะขัดขวางความกล้าที่จะแสดงออกอีกด้วย

บทสรุป

การฝึกฟังมาก ๆ จะทำให้เกิดความชำนาญในการฟัง การออกเสียงสำเนียงที่ด้นั้นขึ้นกับการฟังเสียงที่ชัดเจนและถูกต้องด้วย การที่ผู้เรียนได้ยินตัวเองออกเสียงอย่างไม่ถูกต้องในขั้นแรก ๆ อาจทำให้เกิดความสับสนในการแยกเสียงและการจำเสียงที่ถูกต้อง ถ้าให้ผู้เรียนฝึกพูดตั้งแต่เริ่มเรียน ความผิดพลาดจะมีมากและขัดขวางการเรียนรู้ได้ ถ้าทักษะในการฟังมาก่อนทักษะในการพูด ผู้เรียนจะได้ประสบการณ์แรกเริ่มในการเรียนภาษาที่ดี สามารถตอบโต้ได้อย่างถูกต้องและมีความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ภาษาคำด้วย คุณลักษณะการเรียนการสอนแบบ Total Physical Response จะเป็นวิธีการที่ได้ผลมากในการเรียนภาษาที่สอง เพราะมีข้อดีหลายประการคือ

1. ไม่เสียเวลาในการเรียนมาก
2. ผู้เรียนมีข้อผิดพลาดน้อยหรือแทบไม่มีเลย เพราะผู้เรียนปฏิบัติตามคำสั่งผู้สอนซึ่งได้แสดงให้ผู้เรียนเห็นครั้งหนึ่งหรือหลายครั้งแล้ว
3. เนื่องจากในขั้นแรกของการเรียน ทักษะในด้านการพูดและเขียนไม่ได้ใช้ ใช้แต่ทักษะในการฟัง จึงไม่มีการแก้คำผิดในด้านการออกเสียง ไวยากรณ์หรือการสะกดตัวที่ซ้ำซากมากจนผู้เรียนเกิดความท้อถอย
4. ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้รับความสนุกสนานและพึงพอใจในบทเรียนร่วมกัน
5. ช่วยให้เกิดความทรงจำในการเรียนที่ต่อเนื่องไปยังทักษะอื่น ๆ ได้อย่างดี
6. ผู้เรียนได้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาที่สองโดยตรงจากการปฏิบัติ การเรียนการสอนแบบนี้ทำให้ไม่จำเป็นต้องนำภาษาแม่เข้ามาเกี่ยวข้องในการเรียนรู้ด้วยการโต้ตอบ
7. ในการเรียนการสอนแบบนี้ นักเรียนจะปฏิบัติตามคำสั่งทันที ครูจึงไม่ต้องรอคอยคำตอบเหมือนการสอนแบบอื่น ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดบรรยากาศที่น่าเบื่อหน่ายในห้องเรียนได้
8. วิธีเรียนแบบนี้เหมาะสมกับผู้เรียนทุกระดับอายุ

ในการเรียนการสอนแบบ Total Physical Response นี้ ผู้เขียนคิดว่าเหมาะที่จะนำไปใช้เฉพาะระดับต้น ๆ เท่านั้น เพราะเป็นการเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนในระยะแรกเริ่มต้นตัวมากที่สุด อีกทั้งคำศัพท์ชนิดที่เป็น นามธรรม เช่น คำว่า ความยุติธรรม หรือคำว่า รัฐบาล ก็ไม่สามารถจะนำมาปฏิบัติให้เห็นและเข้าใจได้โดยวิธีนี้

การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน การเตรียมการสอนที่ดีของผู้สอน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ ผู้เรียนอาจเกิดความเบื่อหน่ายต่อบทเรียนถ้าผู้สอนไม่มีความพร้อม ผู้สอนต้องสามารถควบคุมชั้นเรียนได้ อีกทั้งยังต้องรู้จักแก้ปัญหาได้อย่างฉับพลัน ความกระตือรือร้นของผู้เรียนอยู่ที่แรงจูงใจ (motivation) จากผู้สอน ผู้สอนต้องพยายามทำให้ผู้เรียนสนใจได้ตลอดกิจกรรมในห้องเรียนที่มีหลาย ๆ อย่างไม่ซ้ำกันจะช่วยลดความน่าเบื่อของบทเรียนได้มากที่สุดทีเดียว

หนังสืออ้างอิง

- Asher, J.J.: Kusudo, Jo Ann, and De la Torre, Rita. "Learning Second Language through Commands" *The Second Field Test. The Modern Language Journal* 1974. pp. 38-40.
- Billows, F.L. *The Techniques of Language Teaching*, Longman, London, 1961. pp. 2-5.
- Palmer, Harold E. and Palmer, Dorothee. *English Through Actions*, Longmans, Green and Co. Ltd., 1959. p. 38.
- Sutherland, K. Reviews: James J. Asher : Learning Another Language through Actions: The Complete Teacher's Guide Book, *TESOL QUARTERLY*, Volume 12, No. 2, June 1978. pp. 204-206.
- Weiner, Carol. "A look at Total Physical Response (TPR)" *TESOL Newsletter* Vol. XIV, No. 2, April, 1980. p. 28.

หนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติม

- Allen, Harold B. and Russel N. Campbell. *Teaching English as a Second Language : A Book of Readings*, McGraw-Hill, 2nd. ed. 1972.
- Baer, Edith R. *Teaching Languages Ideas : Guidance for Teachers working with adults.*, British Broadcasting Corporation 1979.
- Croft, Kenneth. *Readings on English as a Second Language : for Teachers and Teacher-Trainees*, Winthrop publishers, INC., 1972.
- Diller, Karl C. "Some New Trends for Applied Linguistics and Foreign Language Teaching in the United States" *TESOL QUARTERLY*, Vol. 9, No. 1 March 1975.
- Diller, Karl C. *The Language Teaching Controversy*, Newbury House Publishers INC. 1971.
- Finocchiaro, Mary and Bonomo, Michael. *The Foreign Language Learner : A Guide for Teachers*, Regents Publishing Company, INC. 1973.
- Palmer, H.E. *The Principles of Languages Study*, Language and Language Learning Oxford University Press. 1965.
- Trow, William Clark. *The Learning Process*, National Education Association 1st edition 1954.

การสอนภาษาแบบครูเงิบ (The Silent Way)

สุภาณี เทียรเจริญ

อรอนงค์ หิรัญบุรณะ

เมื่อไม่นานมานี้ กาเลบ แกทเตญโญ (Caleb Gattegno) ได้คิดวิธีการสอนภาษาแบบใหม่ชื่อว่าการสอนภาษาแบบครูเงิบ ซึ่งมีผู้นำมาใช้ ได้ผลสำเร็จมาก โดยเฉพาะในการสอนวิชาการสนทนา แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าการสอนภาษาแบบครูเงิบนี้ยังไม่แพร่หลายในเมืองไทยนัก ดังนั้นผู้เขียนจึงขอนำวิธีการสอนแบบนี้มาเสนอแนะให้ครูสอนภาษาได้ทราบหลักใหญ่ ๆ และอาจจะนำไปใช้สอนนักเรียนของตน

ในขั้นต้นนี้จะกล่าวถึงหลักสำคัญของการสอนภาษาแบบครูเงิบ ซึ่งมีหลักการใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้สำหรับผู้สอนภาษาแบบครูเงิบนั้นเชื่อว่านักเรียนจะเรียนรู้ภาษาได้ไม่ใช่โดยการที่ครูสอนแต่หลักไวยากรณ์และให้นักเรียนท่องจำศัพท์มาก ๆ แต่นักเรียนจะต้องเข้าใจลักษณะของภาษานั้น ๆ อย่างแท้จริง เช่นในการเรียนภาษาอังกฤษ นักเรียนไม่เพียงแต่รู้ศัพท์และหลักไวยากรณ์เท่านั้นแต่ต้องเข้าใจโครงสร้างของประโยค การออกเสียง การเน้นน้ำหนักคำ และระดับเสียงสูงต่ำในภาษาด้วย นอกจากนี้การสอนภาษาแบบครูเงิบจะเน้นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ยินและได้ฟังในเหตุการณ์ใกล้ตัว

หนึ่ง ชื่อของการสอนภาษาแบบครูเงิบนี้ชี้ให้เห็นแล้วว่าการที่ครูเงิบเป็นหัวใจของการเรียนการสอน การสอนภาษาแบบเก่าจะเน้นที่บทบาทของครู ครูจะเป็นผู้พูดเกือบตลอด ทำให้นักเรียนไม่ได้ใช้ความคิด ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าพูด และไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาอย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงเป็นผลเสียแก่นักเรียนเอง แกทเตญโญเชื่อว่าถ้าครูลดบทบาทของตนเองในห้องเรียนลง และหันมาเน้นที่การเรียนของนักเรียนมากกว่าการสอน ให้เวลาแก่นักเรียน นักเรียนก็จะได้มีโอกาสใช้ความคิดและพยายามพูดให้มากขึ้น กล่าวคือครูจะไม่ใช้จุดสนใจของห้องเรียน เมื่อครู

ออกเสียงเป็นตัวอย่างให้ นักเรียนก็จะมีเวลาคิดและจดจำสิ่งที่ครูพูดไว้ในความจำระยะสั้น หลังจากนั้นก็อาจจะใช้สื่อที่สนับสนุนกระตุ้นให้นักเรียนออกเสียงนั่นเอง วิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนจำเสียงนั้นได้อย่างถูกต้องก่อนที่จะไปเรียนเสียงอื่น ๆ ต่อไปเพราะขณะที่นักเรียนพูดนั้นครูก็จะคอยดูว่านักเรียนออกเสียงผิดตรงไหน และครูจะคอยแนะให้นักเรียนออกเสียงได้อย่างถูกต้อง ในการสอนภาษาแบบนี้ครูควรจะต้องพูดให้น้อยที่สุดในเวลาเรียน บทบาทของครูจะเป็นเพียงผู้ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและมีเวลาฝึกใช้ภาษาให้มากที่สุด ซึ่งจะทำให้หลายวิธี เช่น ในการสอนครูจะพูดเป็นตัวอย่างเพียงครั้งเดียว หลังจากนั้นเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่จะพูดตามและฝึกต่อไปเอง โดยครูจะไม่พูดซ้ำอีก ถ้านักเรียนมีข้อสงสัยครูจะอธิบายสั้น ๆ ง่าย ๆ บางครั้งครูจะปล่อยให้เด็กเรียนทำเนื่อกิจกรรมในห้องเรียนเอง ข้อสำคัญครูควรจะให้โอกาสนักเรียนได้ใช้ความคิดและเหตุผลแก่ข้อผิดของตนเอง โดยครูชี้ให้เห็นผิดตรงไหนแต่ไม่บอกว่าผิดอย่างไร ถ้าหากนักเรียนแก้ไขข้อผิดของตนเองไม่ได้จริง ๆ ครูก็จะให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มช่วย แต่ถ้าเพื่อน ๆ ในกลุ่มยังให้คำตอบที่ถูกต้องไม่ได้ ครูจึงจะเป็นผู้บอกให้ อีกวิธีหนึ่งที่ครูควรให้นักเรียนทำคือให้นักเรียนสร้างรูปประโยคใหม่ ๆ ขึ้นมาต่างจากที่ครูให้ตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดตัวอย่างเช่น ครูให้ประโยค

I have a red rod and a green rod.

ต่อไปนักเรียนอาจสร้างประโยคใหม่ซึ่งเป็นไปได้เช่น

I have a red rod and I have a green rod.

เมื่อนักเรียนพูดประโยคใดขึ้นมาถ้าเป็นประโยคที่ถูกต้อง ครูไม่ควรแสดงสีหน้าหรือท่าทางว่าพอใจมากเพียงแต่พยักหน้าหรือปล่อยให้เด็กเรียนพูดไปเรื่อย ๆ ทำนองเดียวกันถ้านักเรียนพูดผิด ครูจะส่ายหน้าและควรจะชี้ที่ผิดให้ แต่ไม่ควรแสดงท่าว่านักเรียนทำผิดมากหรือเป็นคนไม่เก่งเลย เพราะจะทำให้เด็กกลัวและไม่กล้าแสดงออก ถ้าครูทำได้เช่นนั้นนักเรียนจะมีความมั่นใจ และคิดว่าการพูดผิดเป็นเรื่องธรรมดา การสอนภาษาแบบครูเจียงบจะช่วยให้นักเรียนมีความกล้าและอยากจะทำมากขึ้น เพราะนักเรียนจะรู้สึกว่าคุณเองทำได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ตอนแรกเขาอาจจะยังไม่กล้าพูด แต่ต่อ ๆ ไปบรรยากาในห้องเรียนจะดีขึ้นเพราะนักเรียนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น จุดประสงค์ของการสอนภาษาแบบนี้คือมุ่งให้นักเรียนพูดได้ด้วยตนเองในที่สุดโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งครู

หรือเพื่อน (peers) หรือแม้แต่เครื่องมือในการเรียนต่าง ๆ ที่ใช้ในระยะต้นเช่นแท่งไม้ (rods) ซึ่งเป็นไม้ทำเป็นแท่งสี่เหลี่ยม สั้นบ้าง ยาวบ้าง มีสีต่าง ๆ กันนำมาประกอบให้เป็นรูปภาพต่าง ๆ ได้ แผนภูมิคำ (word charts) แผนภูมิเสียง (fields phonic charts) เครื่องบันทึกเสียง (tape recorder) เครื่องบันทึกภาพ (videotape) รูปภาพ (pictures) และภาพยนตร์ (films) เป็นต้น

ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการใช้แท่งไม้ แผนภูมิเสียง แผนภูมิคำและเครื่องบันทึกภาพโดยละเอียดเพราะเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันมากในการสอนแบบนี้

การใช้แท่งไม้จะช่วยสร้างภาพให้กับนักเรียน และจากภาพที่สร้างขึ้นนั้นเขาก็พยายามจะสื่อความหมายให้ครูหรือนักเรียนคนอื่น ๆ เข้าใจ วิธีการใช้มีต่าง ๆ กันและที่ได้ผลมาแล้วมีอยู่ 6 วิธีด้วยกัน จากการทดลองของ แลร์รี่ ซีซาร์ (Larry Cisar)¹ วิธีแรกครูจะให้นักเรียนคนหนึ่งนำแท่งไม้มาต่อเป็นสถานที่ที่นักเรียนคนอื่น ๆ ไม่เคยเห็นมาก่อน หลังจากนั้นให้เขาบรรยายรูปร่างลักษณะของสถานที่นั้นให้นักเรียนอื่น ๆ ฟังนักเรียนเหล่านั้นก็จะถามคำถามเกี่ยวกับสถานที่นั้นแล้วช่วยกันบรรยายลักษณะของสถานที่นั้นอีกครั้งหนึ่ง หน้าที่ของครูในห้องเรียนคือช่วยให้ศัพท์และรูปประโยคแก่นักเรียนเหมือนกับเป็นผู้ให้คำแนะนำทางภาษา (language counsellor) ถ้าหากหาคำในภาษานั้น ๆ ไม่ได้ก็ให้เสียงใช้คำอธิบายอย่างอื่น ๆ จากการทดลองของ ซีซาร์ พบว่าวิธีนี้นักเรียนชอบมาก เขามักจะทำสิ่งง่าย ๆ ก่อนและหลังจากที่เขามีความมั่นใจมากขึ้น ๆ เขาก็จะทำสิ่งที่ยากขึ้นตามลำดับวิธีนี้ปรากฏว่าใช้ได้ผลดีกับนักเรียนในระดับสูงมากกว่านักเรียนในระดับต่ำ

วิธีที่สองครูให้นักเรียน 2 คนนั่งหันหน้าเข้าหากันแต่มีท่อนไม้ไม่เห็นกัน ต่างคนต่างก็มีแท่งไม้หลายสีจำนวนเท่ากันคนละ 1 ชุด ก่อนอื่นนักเรียนคนแรกสมมติชื่อ A จะใช้แท่งไม้ต่อเป็นสิ่งหนึ่งขึ้นมา แล้วบอกเด็กอีกคนหนึ่งสมมติชื่อ B ว่าตนกำลังทำอะไร หลังจากนั้น B จะพยายามเลียนแบบ ครูควรจะกำหนดเกณฑ์ในการเล่นเช่น B อาจจะพูดอะไรไม่ได้เลยหรือ A สามารถถามคำถามให้ B ตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ หรือ A สามารถถามคำถามประเภทใครทำอะไรที่ไหนให้ B ตอบได้ หรือ B อาจจะตั้งคำถามให้ A ตอบได้ นอกจากนี้เพื่อให้เกมการเล่นดำเนินไปค้ำยคี ครูควรให้ศัพท์แก่นักเรียนและควรกำหนดเวลาไม่ให้เกิน 10 นาทีสำหรับแต่ละทีม ประโยชน์ของวิธีนี้คือจะช่วยสอนผู้เรียนว่าความชัดเจนของภาษาสำคัญมากในการที่จะสื่อความคิด

¹ Larry Cisar, "Hot Rods". *Tesol Newsletter*, 7,5 (November 1978), p : 19.

โต ๆ วิธีนี้ใช้ได้ตึกับนักเรียนระดับสูงเช่นเดียวกับวิธีแรกเพราะนักเรียนระดับต่ำมักจะกลัวไม่กล้าพูด

วิธีที่สามใช้ได้ตึกับนักเรียนระดับปานกลาง ครูจะให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม นักเรียนเป็นคนต่อแ่งไม้ให้เป็นรูปใดรูปหนึ่งตามต้องการแล้วบอกกับเพื่อน ๆ ว่าตนเองกำลังต่อแ่งไม้เป็นรูปอะไรและเกี่ยวข้องกับตัวเขาอย่างไร เช่นนักเรียนคนหนึ่งต่อแ่งไม้เป็นภูเขา และพูดว่า Mountain แล้ว ก็เล่าว่าเขาได้ไปเที่ยวภูเขาหิมาลัยมา เพื่อน ๆ ก็จะถามเกี่ยวกับการไปเที่ยวภูเขาต่อไปเรื่อย ๆ ผลก็คือ นักเรียนเกือบทุกคนจะได้พูดเกี่ยวกับศัพท์คำนั้น

วิธีที่สี่คล้าย ๆ กับวิธีที่สาม แต่แทนที่จะให้นักเรียนเอ่ยศัพท์คำหนึ่งก็ให้เอ่ยสัญลักษณ์ขึ้นมาอย่างหนึ่ง เช่น สัญลักษณ์ของสันติภาพ และเนื่องจากสัญลักษณ์อย่างหนึ่งมีความหมายสำหรับแต่ละคนไม่เหมือนกัน ดังนั้นการสนทนาอาจจะแคบลง วิธีนี้ใช้ได้ตึกับนักเรียนระดับปานกลาง

วิธีที่ห้าแตกต่างจากวิธีอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วคือ แทนที่จะใช้แ่งไม้เพื่อนำไปสู่การสนทนาครูให้มีการสนทนาเริ่มขึ้นก่อน แล้วใช้แ่งไม้แสดงตำแหน่งหรือสร้างเป็นรูปที่นักเรียนกำลังพูดกันอยู่

วิธีสุดท้ายที่สี่ซาร์ ทดลองใช้ได้ตึกับนักเรียนเกือบทุกระดับ เราจะให้ความหมายกับแ่งไม้แต่ละสีต่าง ๆ กันไป เช่นสีดำอาจหมายถึงปัจจุบันกาล สีเหลืองแทนบุรุษสรรพนาม นักเรียนก็จะหยิบแ่งไม้สีต่าง ๆ ที่ตนต้องการขึ้นมาแ่งเป็นเรื่อง ครูอาจจะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ให้แต่ละกลุ่มแ่งเรื่องหรือบทสนทนาโดยใช้แ่งไม้เป็นเครื่องมือ

สาเหตุที่แ่งไม้มีประโยชน์ในการเรียนการสอนแบบครูเจียบเพราะว่า นักเรียนสามารถใช้แ่งไม้ต่อเป็นรูปของสิ่งต่าง ๆ เพื่อแสดงความหมายอะไรก็ได้ ไม่จำกัดขึ้นอยู่กับจินตนาการของนักเรียน ในขณะที่ถ้าเราใช้ของเล่นที่เป็นรถ เป็นบ้าน หรือสิ่งอื่น ๆ มาแทนแ่งไม้ จะทำให้จินตนาการของนักเรียนถูกจำกัดอยู่เพียงสิ่งนั้น และอีกประการหนึ่งก็คือการใช้แ่งไม้จะเอื้อให้นักเรียนมีโอกาสได้สนทนาโต้ตอบกันมากขึ้น เพราะนักเรียนจะต้องซักถามซึ่งกันและกันเพื่อให้ทราบว่สิ่งที่เพื่อนต้องการจะสื่อความหมายนั้นคืออะไร

แผนภูมิเสียงเป็นอุปกรณ์ประกอบในการสอนการออกเสียงทำด้วยสัญลักษณ์เป็นสี ๆ สีหนึ่งใช้แทนเสียงหนึ่งในภาษานั้น สัทภาพแรกครูจะออกเสียงให้ฟังก่อนหนึ่งครั้งและชี้ไปที่สัญลักษณ์ของเสียงนั้นให้นักเรียนฟังและออกเสียงตาม เมื่อนักเรียนสามารถจำเสียงและสัญลักษณ์ได้หมดแล้วครูจะเอาแผนภูมิออกและวาดสี่เหลี่ยมผืนผ้าเล็กๆ บนกระดานคำตรงตำแหน่งที่สัญลักษณ์เสียงเคยปรากฏบนแผนภูมิและชี้ไปที่ช่องสี่เหลี่ยมแต่ละอันให้นักเรียนออกเสียงให้ตรงกับเสียงที่ใช้แทนด้วยสัญลักษณ์เดิม เพื่อทดสอบว่านักเรียนสามารถจำเสียงคู่ไปกับสัญลักษณ์ได้หรือไม่ และเมื่อครูต้องการจะให้นักเรียนออกเสียงคำใดครูก็จะชี้ไปที่สัญลักษณ์ของเสียงที่ประกอบกันเป็นคำนั้น ชั้นสุดท้ายนักเรียนจะสามารถจำเสียงต่าง ๆ ในภาษานั้นได้โดยไม่ต้องใช้แผนภูมิเสียงอีกต่อไป¹

ส่วนแผนภูมิกำนั้นจะช่วยในการสอนคำศัพท์แก่นักเรียน วิธีการใช้ก็เช่นเดียวกับแผนภูมิเสียง คือสีหนึ่งใช้แทนคำประเภทหนึ่งเช่นสีเขียวใช้แทนคำนาม สีเหลืองใช้แทนคำคุณศัพท์ สีฟ้าใช้แทนคำวิเศษณ์ สีชมพูใช้แทนคำบุพบท เป็นต้น บางครั้งครูอาจจะให้นักเรียนออกไปชี้คำที่อยู่บนแผนภูมิกำตามที่เพื่อน ๆ พูด

เครื่องบันทึกภาพสามารถช่วยการเรียนการสอนได้เพราะการที่คนเรามองดูผู้อื่นทำสิ่งที่ตนเองอยากทำก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะสามารถเรียนรู้ได้ แกตเตอญูได้ลองเอานักเรียนกลุ่มหนึ่งที่อยากเรียนภาษาอังกฤษมานั่งดูเทปโทรทัศน์ซึ่งมีนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งกำลังเรียนภาษาอังกฤษอยู่ นักเรียนที่อยู่บนจอโทรทัศน์จะมีวิธีการเรียนต่าง ๆ กันไป ส่วนนักเรียนที่กำลังนั่งดูอยู่อาจจะมีวิธีการเรียนคล้าย ๆ กับนักเรียนบางคนบนจอโทรทัศน์ซึ่งทำให้เขารู้สึกเหมือนกับได้เข้าไปเรียนในห้องเรียนนั้นจริงเครื่องมือนี้ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และจะดึงความสนใจของนักเรียนไปจากครูผู้สอน

จากหลักใหญ่ ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ ได้มีผู้นำมาทดลองใช้สอนนักเรียนหลายแห่ง ในที่นี้จะกล่าวถึงการสอนภาษาอังกฤษของนายท็อดดีเมอร์ (Todd Diemer) และคุณโอภาส ปัญญาซึ่งสอนอยู่ที่วิทยาลัยจอมบึง² ผู้สอนทั้งสองเลือก

¹ ดูรายละเอียดเกี่ยวกับแผนภูมิเสียงในภาคผนวกหน้า 7

² T. Todd Diemer and Opar Panyat, "What we Learned by Using the Silent Way." *Forum*, 18, 3 (July, 1980), pp. 9-12.

นักเรียนที่ยังไม่เคยเรียนภาษาอังกฤษโดยวิธีใดมาก่อนและใช้อุปกรณ์การสอนที่ใช้ในการเรียนแบบ
 ครูเจียบทั่ว ๆ ไปเช่นแท่งไม้, แผนภูมิเสียงและแผนภูมิคำเป็นต้น มีเวลาสอนรวม 3 สัปดาห์
 สัปดาห์ละ 6 วัน วันละ 4 ชั่วโมงถึง 3 ชั่วโมงครึ่ง และกำหนดให้มีเวลาหยุดพักทุก ๆ 20 นาที
 ผลที่ได้จากการสอนเป็นที่น่าพอใจ พบว่าการสอนโดยวิธีครูเจียบเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกการฟัง
 ให้ดีขึ้น และรู้เสมอว่าอะไรกำลังเกิดขึ้นในห้องเรียน เมื่อนักเรียนรู้ว่าจะต้องพยายามฟังให้รู้เรื่อง
 จากการที่ครูพูดเพียงครั้งเดียว นักเรียนทุกคนก็จะสนใจฟังสิ่งที่ครูพูด นอกจากนั้นนักเรียนมีเวลา
 ที่จะฝึกภาษามากขึ้นในห้องเรียน และเห็นได้ชัดว่าการใช้เวลาในห้องเรียนไปกับการให้นักเรียน
 ฝึกภาษา นักเรียนจะจำสิ่งที่ตนเองพูดได้ดีกว่าได้ยินจากครู

ผลดีอีกประการหนึ่งคือยิ่งครูลดบทบาทลงเท่าไร นักเรียนก็จะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น
 และมีความมั่นใจมากขึ้นเท่านั้น นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนี้จะเป็นผู้ที่รู้จักใช้ความคิดมีความ
 เชื่อมมั่นในตนเอง และพูดภาษาอังกฤษได้อย่างไม่กลัวผิด เพราะรู้สึกว่าคุณเองทำได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ
 มีกำลังใจที่จะเรียนรู้และปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น

อีกแห่งหนึ่งที่ใช้วิธีการสอนภาษาแบบครูเจียบและได้ผลคือที่ University of Southern
 California ผู้เรียนเป็นชาวต่างชาติ มีไต้หวัน 2 คน ญี่ปุ่น 3 คน อาหรับ 9 คน เรียนวันละ
 5 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 5 วัน เนื่องจากการสอนแบบครูเจียบเน้นการเรียนและความสนใจของ
 นักเรียนมากกว่าการสอน ดังนั้นครูจึงไม่มีโอกาสเตรียมการสอนได้ล่วงหน้าว่าจะสอนอย่างไร
 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของนักเรียน นักเรียนสามารถลุกขึ้นยืนเดินออกจากห้องได้โดยไม่ต้อง
 ขออนุญาตจากครูผู้สอน และจะกลับมาเข้าห้องเจียบ ๆ โดยไม่รบกวนนักเรียนคนอื่น ๆ ไม่มีการ
 กำหนดเวลาพักตายตัว ครูเองก็อาจจะบอกให้หยุดพักได้เมื่อต้องการ ผลที่เห็นได้ชัดคือในระยะ
 แรกนักเรียนจะรู้สึกอึดอัดและไม่สบายใจ เพราะบางครั้งไม่ทราบว่าคุณต้องการให้ตอบว่าอะไร
 เมื่อถามครู ครูก็ไม่ตอบ ครูเพียงแต่พยักหน้าเมื่อนักเรียนตอบถูก และส่ายหน้าเมื่อนักเรียนตอบ
 ผิดเท่านั้น ความรู้สึกเช่นนี้กลับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนภาษาประสบผลสำเร็จเนื่องจาก
 จะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจ และใช้ความคิดในการค้นหาคำตอบ หลังจากที่มีความรู้สึกนี้ผ่านพ้น

ไปแล้ว นักเรียนก็มีความมั่นใจและสามารถพัฒนาการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง เช่นจะรู้ว่าประโยคที่ตนเองนั้นถูกต้องหรือไม่ในแง่การออกเสียงและเนื้อความซึ่งจะทำให้เขามีสำเนียงที่พูดได้คล่อง จนกระทั่งสามารถคิดและนึกเป็นภาษาอังกฤษ และนำภาษาที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การสอนแบบครูเจียบจะได้ผลดีก็ต่อเมื่อครูผู้สอนมีความชำนาญ และไม่พะวงถึงแต่บทบาทของตนเองในห้องเรียนตามวิธีการสอนแบบเก่า นักเรียนเองก็ควรจะยอมรับ และปรับตัวให้เข้ากับการสอนแบบใหม่นี้ ในระยะแรกนักเรียนอาจจะไม่ชินกับการที่ครูเจียบจนเกินไป และอาจจะเบื่อ แต่ต่อมาเขาจะเห็นประโยชน์จากความเจียบนี้ซึ่งทำให้เขามีโอกาสได้ใช้ความคิดซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง เขาอาจจะปรึกษาเพื่อนในกลุ่มได้ในบางครั้ง ข้อดีอีกประการหนึ่งของการเรียนการสอนแบบใหม่ที่สามารแก้ปัญหาของวิธีการสอนแบบเก่า คือถ้าครูบังคับให้นักเรียนพูดหรือตอบคำถามทันทีโดยไม่ให้เวลาตามวิธีการสอนแบบเก่า นักเรียนก็อาจจะหาทางออกง่าย ๆ โดยตอบเป็นภาษาแม่อันจะไม่ส่งเสริมในการเรียนรู้ภาษาใหม่เลย

นอกจากนี้เครื่องมือที่ใช้ในการสอนภาษาแบบครูเจียบยังจะช่วยให้นักเรียนมีวิธีการจำได้ง่ายขึ้น และนานขึ้น เพราะการสอนแบบนี้ เน้นถึงความสัมพันธ์ของสิ่งที่นักเรียนคิด พูด และลงมือกระทำเอง เช่นการต่อแท่งไม้ เป็นสัญลักษณ์ต่าง ๆ อย่างไรก็ตามวิธีการสอนภาษาแบบครูเจียบอาจจะใช้ไม่ได้ผลทุกแห่งเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความชำนาญ และความสามารถของครูผู้สอน การเตรียมพร้อมของนักเรียน ระดับของนักเรียนและวิชาที่สอน ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรจะใช้วิจารณญาณว่าจะใช้วิธีการสอนแบบเจียบเมื่อไร กับผู้เรียนระดับไหน จึงจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด

ภาคผนวก

แผนภูมิเสียง

1	White x	2	Yellow ^	3	Pink I	4	Blue e	5	Orange o
a	(pat)	u	(up)	i	(pit)			o	(pot)
ai	(plait)	o	(son)	y	(funny)	e	(pet)	oh	(john)
		oe	(does)	ey	(money)	ie	(friend)	ho	(honest)
		ou	(young)	u	(busy)	ea	(head)	ow	(knowledge)
		oo	(flood)	o	(women)	ai	(said)	au	(sausage)
		up	(cupboard)	ie	(sieve)	u	(bury)	ou	(cough)
				e	(english)	a	(any)	a	(was)
				ui	(build)	ay	(says)		
				hi	(exhibit)	ei	(heifer)		
				ee	(coffee)	ae	(haemorrhage)		
				ea	(guinea)				
				is	(debris)	eo	(leopard)		

ในการสอนเสียงสระในภาษาอังกฤษ ผู้สอนใช้สีขาวเป็นสัญลักษณ์แทนเสียง |x| สีเหลืองแทนเสียง |^| สีชมพูแทนเสียง |e| และสีส้มแทนเสียง |o| ตัวอย่างเช่น เวลาสอนสระเสียง |x| ครูจะให้ตัวอย่างคำที่มีเสียง |x| และออกเสียงให้นักเรียนฟัง 1 ครั้งแต่ละคำ แล้วให้นักเรียนออกเสียงตามจนกระทั่งนักเรียนสามารถออกเสียงได้เองอย่างคล่องแคล่วและจำได้จนขึ้นใจ

หนังสืออ้างอิง

- Cisar, Larry "Hot Rods" *TESOL Newsletter*, XII, 5 November, 1978
- Diemer, T. Todd and Panya Opart "What WE Learned By Using The Silent Way"
FORUM, XVIII, 3 June, 1980
- Gattegno, Caleb *Teaching Foreign Languages In Schools: The Silent Way*,
New York : Educational Solutions, Inc. 1972
- Gould, Jane and Silverman, Elliot "English The Silent Way" *TESOL Newsletter*,
XIII, 1 February, 1979
- Varvel, Terry "The Silent Way: Panacea or Pipedream" *TESOL Quarterly*, 13,
4 December, 1979

หนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติม

- Bentley, Harriet "Words in Color" *Elementary English* Champaign, Illinois :
National Council of Teachers of English, May, 1966.
- Gattegno, Caleb. *The Common Sense of Teaching Foreign Languages*. New York :
Educational Solutions Inc. 1976.
- . "Words in Color" *Elementary English* Champaign, Illinois :
National Council of Teachers of English, May, 1966.
- . "The Subordination of Teaching to Learning", *Teaching
Foreign Languages in Schools*. Reading, England : Educational
Explorers Ltd, 1963, Chapter 1
- Stevick, Earl, in a review article of Caleb Gattegno's *Teaching Foreign Languages
in Schools: The Silent Way*. *Tesol Quarterly*, 8, 3 (September 1974)

วิธีการสอนภาษาแบบกลุ่มสัมพันธ์*

Community Language Learning

ธีรบูรณ์ สมบูรณ์เอกิจ

ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาไม่ว่าจะเป็นในระดับใดก็ตามได้รับการพัฒนาคุณภาพไปมาก ทั้งทางด้านวิธีสอน เนื้อหา ตัวผู้เรียนและตัวผู้สอน มีการประยุกต์หลักการทางภาษาศาสตร์ หลักจิตวิทยาเข้ากับหลักการสอน และมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีวิธีหนึ่งวิธีใดที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้หมด หรือช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนได้อย่างเต็มที่ บางที่อาจถึงเวลาแล้วที่เราควรมองกลับไปในอดีตและเลือกวิธีการสอนแบบเก่าๆ ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นวิธีการที่ทันสมัยและสามารถช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จได้นำมาใช้ใหม่ โดยปรับปรุงให้มีข้อบกพร่องน้อยลง และให้เหมาะสมกับหลักการที่ถูกต้องทางจิตวิทยาและภาษาศาสตร์ วิธีการสอนโดยการแปลเป็นวิธีหนึ่งที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในอดีต และปัจจุบันผู้สอนส่วนใหญ่มักกล่าวว่า “ถึงครูไม่แปลให้ นักเรียนก็พยายามแปลเองอยู่ดี ดังนั้นการที่ครูแปลให้จึงเป็นการลดความเข้าใจผิดต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดกับนักเรียนที่แปลเอง” คำกล่าวเช่นนี้แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า “การสอนโดยการแปล” นั้นยังคงเป็นที่นิยมในหมู่ของผู้สอนภาษาในปัจจุบัน

ผู้เขียนเคยทดลองใช้วิธีการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ให้บทบาทในการแปลมาก สอนภาษาไทยให้กับนักเรียนจากประเทศออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา หลังจากการสอนสิ้นสุดลงแล้วผู้เรียนรู้สึกประทับใจในผลของวิธีการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ นี้เป็นอย่างมาก กล่าวคือผู้เรียนมีความรู้สึกว่าเขาสามารถพูดภาษาไทยได้เอง และมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ ที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอื่น ๆ

* Community Language Learning ผู้เขียนขอเรียกชื่อวิธีการสอนแบบนี้ว่า “วิธีการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์”

วิธีการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีที่ศาสตราจารย์ ชาร์ล เคอร์เรน (Charles Curran) จากมหาวิทยาลัยลอยโอล่า ในมลรัฐชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา คิดค้นขึ้น เคอร์เรน เห็นความสำคัญของกลุ่มในการสอนภาษามาก เพราะเขาเชื่อว่าการเรียนการสอนบางแบบ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นกับแต่ละบุคคลในขณะที่เรียน เช่น การฟังครูอธิบาย การฝึกทำแบบฝึกหัดเป็นต้น หรือการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นกับแต่ละบุคคลในขณะที่ค้นคว้าเพิ่มเติม หลังจากการเล่าเรียนในห้องเรียนแล้ว แต่สำหรับการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์นั้น การเรียนรู้จะเกิดขึ้นกับทุก ๆ คนในกลุ่มในขณะที่เรียนอยู่ โดยอาศัยหลักความสัมพันธ์ของกลุ่มเป็นสื่อ

เคอร์เรน ยังเชื่อว่าภาษาแม่ของผู้เรียนไม่ใช่อุปสรรคในการเรียนภาษาต่างประเทศเลย หากผู้สอนใช้ให้ถูกวิธี ภาษาแม่จะเป็นบันไดที่สำคัญนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จในการเรียนภาษา สิ่งที่ช่วยผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จอีกประการหนึ่ง คือ “บทบาทของผู้สอน” ผู้สอนควรมีบทบาทเพียงให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา และสร้างบรรยากาศที่จะนำไปสู่ความเข้าใจ และการยอมรับซึ่งกันและกันในกลุ่มของผู้เรียน เคอร์เรนเรียกผู้สอนว่า “ผู้รู้” (Knower) ในที่นี้ผู้เขียนขอใช้คำว่า “ผู้สอน” แทน เหตุที่ทำให้เคอร์เรนต้องพิถีพิถันกับการเรียกชื่อผู้สอนก็คือ เขาต้องการเน้นเรื่องการยอมรับซึ่งกันและกันในค่านฐานะ กล่าวคือในกรณีที่ผู้เรียนเรียนรู้ถึงระดับหนึ่ง และมีความรู้พอที่จะช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ของกลุ่มได้ ฐานะของเขาก็ควรเท่าเทียมกับผู้สอน เคอร์เรนจึงใช้ผู้รู้ (Knower) แทน

ขั้นตอนของการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ แบ่งออกได้เป็น 5 ระยะด้วยกัน

1. ระยะก่อตัว (Embryonic Stage) เป็นระยะเริ่มแรกของการเรียน ผู้เรียนต้องฟังผู้สอนทั้งหมดในการสื่อความหมายเป็นภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนพูดได้แต่ภาษาแม่เท่านั้น ผู้สอนมีหน้าที่ช่วยแปลข้อความต่าง ๆ ให้เป็นภาษาต่างประเทศ
2. ระยะเริ่มเป็นตัวของตัวเอง (Self-Assertion Stage) เป็นระยะที่ผู้เรียนเริ่มสามารถใช้คำ หรือ วลี ของภาษาต่างประเทศได้ สามารถสื่อความหมายได้ทันทีโดยไม่ต้องปรึกษาผู้สอน
3. ระยะแยกตัว (Separate Existence Stage) เป็นระยะที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อความหมายกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ในกลุ่มได้ตามลำพัง และมากขึ้นกว่าเดิม แต่ยังคงต้องขอความช่วยเหลือและปรึกษาผู้สอนเมื่อจำเป็น
4. ระยะเปลี่ยนฐานะและบทบาท (Reversal Stage) ผู้เรียนมีความรู้มากพอในระดับหนึ่งซึ่งสามารถเปลี่ยนฐานะและบทบาทของตนเป็นผู้สอน ให้คำปรึกษากับสมาชิกคนอื่น ๆ

ในกลุ่มที่อยู่ในระดับต่ำกว่าได้ในบางขณะ ระยะนี้เป็นระยะที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่างคล่องแคล่ว ถึงแม้จะพูดผิดอยู่บ้างก็ตาม

5. ระยะอิสระจากผู้สอน (Independent Stage) เป็นระยะที่ผู้เรียนเป็นอิสระจากผู้สอนตามทฤษฎีแล้ว ผู้เรียนจะต้องรู้หมดทุกอย่างที่ผู้สอนจะสอน แต่ยังคงต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการปรับปรุงภาษาให้ละเอียดดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเป็นผู้สอนได้

พัฒนาการของผู้เรียนภาษาคตามวิธีการเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์อาจจะเขียนออกมาในรูปของแผนภูมิได้ดังนี้

1. เป็นระยะที่ผู้เรียนต้องพึ่งผู้สอนเป็นอย่างมาก บทสนทนาจะต้องเริ่มต้นด้วยภาษาแม่ก่อนเสมอแล้วจึงเปลี่ยนเป็นภาษาต่างประเทศ

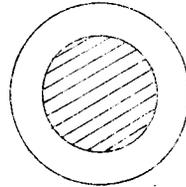
2. เป็นระยะที่ผู้เรียนเริ่มพูดภาษาต่างประเทศได้เป็นคำ ๆ หรือเป็นบางวลี ผู้สอนจะให้ความช่วยเหลือเป็นระยะ ๆ ในด้านศัพท์ การออกเสียง และไวยากรณ์

3. ผู้เรียนเริ่มพูดเป็นภาษาต่างประเทศกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มได้มากขึ้น ผู้สอนจะแก้ไขทันทีเมื่อผู้เรียนพูดผิด

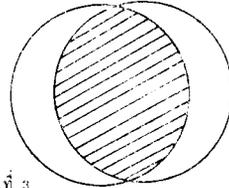
4. เป็นระยะที่ผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือจากผู้สอนเฉพาะเรื่องเท่านั้น เช่น เรื่องความถูกต้องของการใช้สำนวน การออกเสียง โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ซับซ้อน

5. เป็นระยะที่ผู้เรียนสามารถสื่อความหมายเป็นภาษาต่างประเทศได้คล่องแคล่วโดยผู้สอนจะแก้ไขสำนวนและไวยากรณ์ของผู้เรียนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในระยะนี้ผู้เรียนอาจจะเป็นผู้สอน (Knower) สำหรับผู้เรียนในกลุ่ม 1, 2 และ 3 ได้

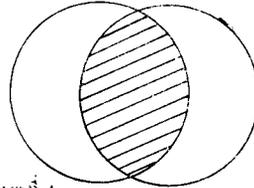
ระยะที่ 1

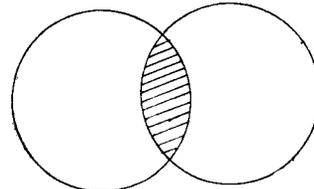
ระยะที่ 2

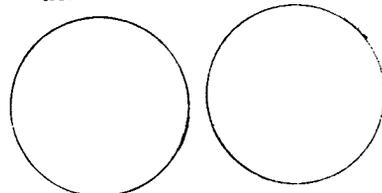
ระยะที่ 3

ระยะที่ 4

ระยะที่ 5

สมศักดิ์ : อาจารย์ครับ เศรษฐกิจตกต่ำ ภาษาอังกฤษว่าอะไรครับ (เป็นการถามที่ผิดเพราะผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยไม่ได้ร่วมอยู่ในการสนทนา ผู้เรียนจะต้องถามสมาชิกในกลุ่มด้วยกัน)

สมศรี : สมศักดิ์ ขอวิชาไปอังกฤษแล้วรีคะ (เป็นตัวอย่างที่ถูกต้อง เพราะผู้ที่ต้องตอบคำถามเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม)

4. ผู้สอนไม่จำเป็นต้องบังคับหรือพยายามให้ทุกคนในกลุ่มต้องพูด ให้ทุกอย่างเป็นไปตามธรรมชาติของการสนทนาโดยทั่ว ๆ ไป ผู้สอนอาจควบคุมเวลาให้บทสนทนาดำเนินไปประมาณ 10 นาทีหรือไม่เกิน 15 นาทีเป็นอย่างมาก

5. เมื่อผู้เรียนพูดประโยคใดประโยคหนึ่ง เป็นภาษาแม่กับสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม ซึ่งทุกคนในกลุ่มได้ยินอย่างชัดเจน ผู้สอนจะเดินไปหา และแปลเป็นภาษาต่างประเทศให้ฟัง สองต่อสอง เมื่อฝึกจนคิดว่าพูดได้แล้วผู้เรียนก็จะพูดประโยคนั้นเป็นภาษาต่างประเทศ กับสมาชิกคนเดิม ผู้สอนไม่จำเป็นต้องแปลคำต่อคำ แต่แปลเพื่อให้ได้ความหมายที่ต้องการสื่อจริง ๆ

6. ขณะผู้เรียนกล่าวประโยคใดประโยคหนึ่งเป็นภาษาต่างประเทศ เขาจะต้องอัดเสียงของเขาลงในเครื่องบันทึกเสียงด้วย

7. เมื่อจบบทสนทนาแล้ว ผู้สอนจะให้ผู้เรียนฟังบทสนทนาที่อัดไว้ในเครื่องบันทึกเสียง คราวนี้ผู้เรียนจะได้ยินแต่เฉพาะภาษาต่างประเทศเท่านั้น และผู้เรียนจะต้องแปลบทสนทนา นั้นกลับเป็นภาษาแม่ เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจ

8. ผู้สอนให้ผู้เรียนฟังบทสนทนาอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้จะหยุดแต่ละช่วง และเขียนลงบนกระดานคำเป็นภาษาแม่ของผู้เรียน หากมีคำที่ใช้ซ้ำกัน 4 ครั้ง ผู้สอนจะขีดเส้นใต้คำที่ใช้ซ้ำกันนั้นไว้ และคำที่ 4 จะเขียนเป็นภาษาต่างประเทศ

9. ถ้าในบทสนทนามีคำที่ใช้ซ้ำกันหลายคำ และมีคำที่เขียนเป็นภาษาต่างประเทศหลายคำ ผู้สอนจะต้องพยายามให้ผู้เรียนช่วยกันหาความหมายของคำที่เขียนเป็นภาษาต่างประเทศนั้น ในขณะที่เขายังจำบทสนทนาของเขาได้อยู่

เพื่อให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น จะขอยกตัวอย่างบทสนทนาของนักเรียนไทย ที่กำลังเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์

สมศรี : (ถามสมศักดิ์ สมาชิกในกลุ่ม ถึงพอที่คนอื่น ๆ ได้ยินชัดเจน)

“สมศักดิ์, ส่วนใหญ่วันอาทิตย์ว่างไหม?”

(ผู้สอนจะแปลให้สมศรีฟังเป็นการส่วนตัว ซึ่งผู้เรียนคนอื่น ๆ อาจจะได้ยิน Somsak, are you free on Sundays ?)

(ผู้พูดตามผู้สอนจนแน่ใจว่าพูดได้ หันไปหาสมศักดิ์ พร้อมกับเบ็ดเตล็ดเสียงของตนเอง)

“Somsak, are you free on Sundays?”

สมศักดิ์ : (ตอบสมศรี ซึ่งผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้ยินอย่างชัดเจน)

“ว่างชะ วันอาทิตย์ผมว่าง”

(ผู้สอนแปลให้สมศักดิ์ฟังเป็นการส่วนตัว ผู้เรียนคนอื่น ๆ อาจจะได้ยิน)

Yes, I am. I'm free on Sundays.

(ผู้สอนแน่ใจว่าพูดได้แล้ว หันไปหาสมศรี เบ็ดเตล็ดเสียงและตอบคำถาม)

“Yes, I am. I'm free on Sundays.”

สมศรี : (ถามสมศักดิ์ ผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้ยินอย่างชัดเจน)

“ไปดูหนังใหม่ วันอาทิตย์นี้”

(ผู้สอนแปลให้ฟังเหมือนที่เคยปฏิบัติ Do you want to see a film this Sunday ?)

(สมศรีปฏิบัติ เช่นเคย และถามสมศักดิ์)

“Do you want to see a film this Sunday ?”

สมศักดิ์ : (พูดกับสมศรี)

“วันอาทิตย์มีหนังดีหรือ”

(ผู้สอนแปลให้สมศักดิ์ฟังเป็นการส่วนตัว Do they show good films on Sundays ?)

(สมศักดิ์ถามสมศรี)

“Do they show good films on Sundays?”

สมศรี : (ตอบสมศักดิ์)

“ใช่ซี วันอาทิตย์เป็นวันที่มีหนังดี ๆ ฉายอยู่เสมอ”

(ผู้สอนปฏิบัติเช่นเคย Yes, they always show good films on Sundays)

(ตอบสมศักดิ์ เป็นภาษาต่างประเทศ)

“Yes, they always show good films on Sundays.”

บทสนทนาจะดำเนินต่อไป และสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มจะร่วมในบทสนทนามากขึ้น เมื่อจบบทสนทนาผู้เรียนจะหมุนเทปกลับไปฟังบทสนทนาที่อัดไว้ และผู้เรียนทั้งกลุ่มจะช่วยกันหาความหมายของแต่ละประโยคในบทสนทนานั้น ในเวลาเดียวกันผู้สอนก็จะเขียนประโยคต่าง ๆ ในบทสนทนาดงบนกระดานดำ ตัวอย่างเช่น

1. สมศักดิ์, อาร์ ยู ฟรี อิน ชันเคย์ส.
2. เยส ไอ แอม อัม ฟรี อิน ชันเคย์ส.
3. ดู ยู วอน ทะ ซี อะ ฟิล์ม ดีส ชันเคย์ ?
4. ดู เเค โห่ กู๊ต ฟิล์มส อิน ชันเคย์ส ?
5. เยส, เเค ออลวิส โห่ กู๊ต ฟิล์มส on Sundays.

ผู้เขียนเองมีประสบการณ์ครั้งแรกกับวิธีการสอนแบบนี้เมื่อปี 2518 ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ได้รับจากการสัมมนาผู้ให้การอบรมอาสาสมัครอเมริกันวันที่ 51 ในครั้งนั้นผู้เขียนยังมองไม่เห็นประโยชน์ที่แท้จริงของวิธีการเรียนการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์นี้ จึงไม่ได้ทดลองใช้ ต่อมาเมื่อประมาณเดือนเมษายน 2523 ผู้เขียนมีโอกาสดำเนินวิทยากรทางด้านภาษาและวัฒนธรรมให้การอบรมแก่นักเรียนทุน เอ เอฟ เอส จึงทดลองใช้วิธีการสอนแบบนี้ สอนภาษาไทยให้นักเรียนดังกล่าว ที่มาจากประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา

จากการทดลองผู้เขียนพบข้อดีของวิธีการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ดังนี้

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนเอง และสามารถเรียนรู้ได้ในระยะเวลาอันสั้น
2. บรรยากาศในการเรียนไม่น่าเบื่อ ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ภาษาต่างประเทศที่เขาพูดได้นั้นเขาเป็นผู้คิดพูดได้เอง
3. ลดการแข่งขันระหว่างผู้เรียนแก่กับผู้เรียนที่ค่อนข้างอ่อน ทุกคนกล้าแสดงออกเต็มที่
4. ผู้เรียนเข้าใจความหมายของประโยคในภาษาต่างประเทศทุกประโยคที่เขาพูดได้
5. ทุกคนในกลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันดี โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีผู้เรียนต่างระดับกัน

6. ผู้เรียนสามารถพูด อ่าน และ เขียนได้ในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน
7. เป็นการสอนที่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่มได้เป็นอย่างดี

วิธีการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์นี้เหมาะที่จะใช้ ในชั้นเรียนที่มีขนาดเล็ก และเมื่อต้องการที่จะเน้นทักษะด้านการพูดของผู้เรียน สำหรับชั้นเรียนที่มีขนาดใหญ่จะมีปัญหามาก ผู้เรียนจะไม่สามารถร่วมการสนทนาได้ทั้งหมด หรือไม่สามารถได้ยินบทสนทนาอย่างชัดเจน

สำหรับจุดอ่อนของการสอนแบบนี้ผู้เขียนพบว่า มีหลายประการด้วยกัน เช่น

1. การเตรียมผู้สอน ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งภาษาแม่ของผู้เรียน และภาษาต่างประเทศที่จะสอนเป็นอย่างดี จึงจะสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้เรียนอาจจะเลือกสนทนาในเรื่องที่ไม่สำคัญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม หรือขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งยากที่จะแปลให้เป็นข้อความสั้น ๆ และได้ความหมายอย่างสมบูรณ์
3. ไม่สามารถควบคุมการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรได้ (ถ้ามี) เพราะบทสนทนาแต่ละครั้งจะครอบคลุมเนื้อหาที่แตกต่างกัน ทั้งทางด้านไวยากรณ์และศัพท์

แต่อย่างไรก็ตาม ข้อดีของการสอนแบบนี้มีมากซึ่งผู้สอนภาษาอาจนำมาใช้ ประกอบกับการสอนวิธีอื่น ๆ หรือนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มได้

หนังสืออ้างอิง

Curran, Charles A. *Counseling-Learning*, Apple River Press : Apple River, Chicago Illinois 61001, 1975

หน่วยสันติภาพสหรัฐอเมริกา "Community Language Learning" (เอกสารประกอบการสัมมนา ผู้ให้การอบรมอาสาสมัครอเมริกันด้านภาษาและวัฒนธรรม) 2518.

Stevick, Earl, "Communnity Language Learning" Foreign Language Service, Washington D.C. 1975

วิธีการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล

สุนันทา อุดรพิตร

เป็นที่ทราบกันว่านักเรียนที่เรียนในห้องเดียวกันมีความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษต่างกันซึ่ง Robert Lado ได้กล่าวว่าความแตกต่างนี้มีสาเหตุทั้งจากกรรมพันธุ์และจากประสบการณ์ที่ไม่เหมือนกัน¹ เมื่อความสามารถไม่เท่าเทียมกันย่อมก่อให้เกิดความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ต่างกันด้วย จึงมีผู้คิดวิธีการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล (Individualized Instruction) ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

ท่านผู้อ่านคงจะสงสัยว่าการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคลนี้มีวิธีการสอนอย่างไรท่านที่เป็นครูคงเคยให้ผู้เรียนในห้องทำกิจกรรมดังนี้คือให้ “นักเรียนอ่านหน้า 25–30 แล้วตอบคำถามท้ายบทถ้าใครมีอะไรสงสัยก็ถามครูได้” วิธีการนี้ก็เป็นวิธีการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคลเหมือนกัน เพราะหลังจากนั้น 15 นาที ผู้เรียนคนหนึ่งอาจอ่านอยู่หน้า 27 อีกคนอาจอ่านหน้า 30 ในเวลาเดียวกัน Disick ได้กล่าวอย่างสรุปว่าวิธีการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นวิธีการซึ่งเปิดโอกาสให้มีความยืดหยุ่นใน 4 องค์ประกอบซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ให้เกิดการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และเนื้อหาที่จะเรียนรู้ แต่เขาก็ได้กล่าวว่ามีผู้สอนหลายท่านถือว่าการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคลนั้นจะต้องมีวัตถุประสงค์ซึ่งกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ มีบทเรียนและเกณฑ์ ซึ่งผู้สอนกำหนดไว้สำหรับตัดสินว่าผู้เรียนจะผ่านวิชานี้ได้หรือไม่ แต่ก็มีผู้สอนบางท่านกำหนดว่าวิธีการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคลนั้นต้องมีลักษณะว่าผู้เรียนสามารถทำสิ่งที่ต้องการในช่วงเวลาเรียน ซึ่งหมายความว่าผู้เรียนอาจจะเดินไปที่ไหนก็ได้ในห้องเรียน ผู้เรียนอาจจะเรียนพร้อมกับเพื่อนในชั้น อาจจะเรียนเป็นกลุ่มย่อยกับเพื่อน หรืออาจจะเรียนคนเดียวก็ได้ และทดสอบเมื่อผู้เรียนพิจารณาเห็นว่าตนเองพร้อมที่จะทำการทดสอบ²

¹ Robert Lado, Language Teaching : A Scientific Approach. Bombay : Tata McGraw-Hill Publishing Co., Ltd., 1976, p. 43

² René S. Disick, Individualizing Language Instruction : Strategies and Methods. New York : Harcourt Brace Jovanovich, Inc., 1975, p. 5

Disick ได้ให้หลักการและเหตุผลของวิธีการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคลไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
2. เพื่อลดปัญหาความไม่ตั้งใจเรียนในห้องเรียน
3. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดภาษาอังกฤษกับเพื่อนในห้องเรียน
4. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
5. เพื่อสนองตอบความต้องการที่ต่างกันของผู้เรียน³

John E. Searles และ Jo C. Searles แห่ง Pennsylvania State University ได้ทำการสอนวิธีนี้ และได้สรุปลักษณะเฉพาะของวิธีการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคลไว้ดังนี้

1. ลักษณะบทเรียน

บทเรียนสำหรับการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคลมีลักษณะเป็น “เครื่องมือ” ช่วยผู้เรียนให้สามารถเรียนไปตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ที่วางไว้ รวมทั้งสามารถใช้เรียนด้วยตนเองได้ในบทเรียนแต่ละบทควรประกอบด้วย

- จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนของบทเรียนนั้น
- บททดสอบเพื่อใช้วิเคราะห์
- กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ที่จัดไว้ต่อเนื่องกันเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้
- การประเมินผลแบบสรุปการ (Summative Evaluation)

2. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมทั้งหมดได้จัดไว้อย่างต่อเนื่องและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน พอจะจัดลำดับได้ดังนี้

- 2.1 ก่อนเริ่มเรียนเนื้อหา ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ของวิชา

³ อ้างแล้วหน้า 6-7

⁴ John E. Searles and Jo C. Searles, "Individualizing English Instruction," Forum. Vol. XVI, No. 3 July 1978, p. 3-5.

- 2.2 ทำการทดสอบความสามารถของผู้เรียน โดยผู้สอนกำหนดเกณฑ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ถึง
- ก. ถ้าผู้เรียนคนใดสามารถทำได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ก็ผ่านวิชานี้ไปได้เลย
 - ข. สำหรับผู้เรียนที่ทำได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องเริ่มเรียนบทที่ 1 ซึ่งผู้เรียนทุกคนต้องทราบดีถึงวัตถุประสงค์ของบทเรียนก่อน ต่อจากนั้นทำบททดสอบประจำบทเรียนซึ่งถ้าผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก็สามารถเรียนบทเรียนต่อไปได้ แต่ถ้าไม่ผ่าน ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไปจนหมดสำหรับบทนี้ หลังจากนั้น ต้องทำบททดสอบประจำบทเรียนอีก ถ้าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ก็สามารถเรียนต่อบทต่อไปได้ แต่ถ้าไม่ผ่านผู้เรียนต้องปรึกษาผู้สอนว่าควรจะไปทบทวนกิจกรรมใดดี
 - ค. เมื่อเรียนจบทุกบทเรียนแล้ว จะมีการทดสอบकुสัมฤทธิ์ผล ซึ่งถ้าผู้เรียนมีความสามารถทำได้ถึงเกณฑ์ที่ผู้สอนต้องการ ผู้เรียนจะผ่านวิชานี้ไป แต่ถ้าในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ผู้เรียนต้องปรึกษาผู้สอนเพื่อขอคำแนะนำว่าผู้เรียนควรจะไปทบทวนบทเรียนใด (คู่มือผังที่ 1 ประกอบ)

3. บทเรียน

บทเรียนที่ใช้ในการเรียนแบบนี้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับให้เข้ากับความแตกต่างและความสามารถของแต่ละบุคคลได้โดยคำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

3.1 เวลาที่ใช้ศึกษา ระยะเวลามีส่วนในการเรียนรู้ คนที่เป็นครูยังต้องใช้เวลาต่างกันเพื่อศึกษาและทำความเข้าใจบทเรียนบทเดียวกัน ผู้เรียนแต่ละคนก็เช่นเดียวกัน วิธีการเรียนการสอนแบบนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้เวลาศึกษาแต่ละบทได้นานเท่าที่ต้องการโดยไม่ต้องคำนึงถึงเพื่อนคนอื่น ๆ ในห้อง

คุณจิรวัดณ์ สถานานนท์ ได้รวบรวมบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการเรียนการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคลไว้ดังนี้

1. บทบาทของผู้เรียน

1.1 ผู้เรียนคือผู้วางแผนการเรียนของตนเอง ในห้องเรียนผู้เรียนจะได้รู้วิธีเรียนด้วยตนเองมีสิทธิที่จะเลือกและรับผิดชอบการเรียนของตนเอง เลือกทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดวิธีอะไรได้ตามใจ ภายใต้ขอบเขตและเนื้อหาที่ครูกำหนดให้

1.2 ผู้เรียนทุกคนควรได้รู้และวัดผลความก้าวหน้าของตนเองเสมอ เพื่อจะได้รู้ข้อบกพร่องของตนเองจะได้รับแก้ไข

1.3 ผู้เรียนจะได้มีโอกาสสอนสิ่งที่เรียนรู้แล้วให้กับเพื่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี คือทำให้มีโอกาสทบทวนสิ่งที่ตนเรียนแล้ว

1.4 ผู้เรียนจะได้มีโอกาสทำงานคนเดียวและเรียนร่วมกับเพื่อน

2. บทบาทของผู้สอน

2.1 เป็นผู้เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2.2 เป็นผู้แนะนำให้คำปรึกษาแนะนำ

2.3 เป็นผู้เรียนรู้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนและหาทางช่วยเหลือ⁵

Logan ซึ่งได้ทำการสอนด้วยวิธีนี้และเขาได้พบว่าเนื่องจากวิธีการสอนนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนด้วยตนเอง ดังนั้นความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนอาจก่อให้เกิดปัญหาได้ เพราะอาจจะเป็นผู้เรียนบางคนไม่สามารถเรียนจบภายในภาคการศึกษาได้ เขาจึงได้แนะนำวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทางหนึ่งก็คือให้ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนทำบทเรียนให้ถึงบทใดบทหนึ่งภายในวันที่กำหนดเอาไว้เป็นตาราง⁶

ในการเรียนวิธีนี้ ผู้เรียนจะเรียนไปตามความสามารถของตนเอง ทุกคนไม่จำเป็นต้องเรียนสิ่งเดียวกันในเวลาเดียวกัน ผู้ให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง ผู้กระทำการช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยวิธีที่ผู้เรียนที่เก่งกว่าช่วยอธิบายให้ผู้เรียนที่เรียนอ่อนกว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดคือผู้เรียนแต่ละคนได้มีความรู้ก้าวหน้าในการเรียนอย่างอิสระตามความสามารถ Searles ได้กล่าวว่าการเรียนรู้นั้นเป็นสิ่งที่ผู้เรียนทำให้เกิดขึ้น การเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่จัดขึ้นแก่ผู้เรียน⁷

⁵ จีรวัดน์ สกลานนท์, บทความที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์ เรื่อง "Testing ในการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล"

⁶ Gerald E. Logan, Individualized Foreign Language Learning : An Organic Process. Massachusetts : Newbury House Publishers, Inc., 1975, p. 31

⁷ Searles. หน้า 5.

หนังสืออ้างอิง

จิรวัดน์ สถานานนท์. Testing ในการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล

Disick, Renee S. *Individualizing Language Instruction : Strategies and Methodes.*
New York : Harcourt Brace Javanovich, Inc., 1975

Lado, Robert *Language Teaching : A Scientific Approach.* Bombay : Tata McGraw-Hill Publishing Co., Ltd., 1976

Logan, Gerald E. *Individualized Foreign Language Learning : An Organic Process,*
Massachusetts : Newbury House Publishers, Inc. , 1975

Searles, John E. and Searles J C. "Individualizing English Instruction," Forum.
Vol. XVI, No. 3 July 1978

หนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติม

Allen, Edward D. and Valette, Rebecca M. *Classroom Techniques : Foreign Languages and English as a Second Language.* New York : Harcourt Brace Javanovich, Inv., 1977

Allen, Edward D. and Valette, Rebecca M. *Modern Language Classroom Techniques: A Handbook.* New York : Harcourt Brace Jovanovich, Inc., 1972

Disick, Renee S. and Valette, Rebecca M. *Modern Language Performance Objectives and Individualization : A Handbook.* New York : Harcourt Brace Javanovich, Inc., 1972

Finocchiaro, Mary. *English as a Second Language : From Theory to Practice.*
New York : Regents Publishing Company, Inc., 1974

บทคัดย่อ

งานค้นคว้าวิจัยที่น่าสนใจ

รวบรวมโดย ดวงตา ลักขณะประสิทธิ์
ทรงพร อิศโรธกุล

จุดมุ่งหมายในการเพิ่มคอลัมน์นี้เพื่อเผยแพร่ผลงานการค้นคว้าในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย โดยเราจะคัดเลือกบทคัดย่อวิทยานิพนธ์หรืองานค้นคว้าวิจัยที่ได้ทำมาในระยะ 10 ปีย้อนหลังมาคัดเลือกลงในวารสารภาษาปริทัศน์ โดยให้สอดคล้องกับ 'theme' ของแต่ละฉบับ

สำหรับฉบับนี้บทคัดย่อส่วนใหญ่จะเป็นผลงานของนิสิตชั้นปริญญาโทในบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื้อหาของบทคัดย่อเหล่านี้เน้นหนักที่การนำเสนอปัญหาและประสิทธิผลของการใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การสอนการอ่านเอาเรื่องภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการกลุ่มของคุณปัทมา เทพอักษรพงศ์ การเปรียบเทียบการสอนอ่านด้วยวิธีแปลและวิธีสอนศัพท์ และโครงสร้างก่อนการอ่านโดยคุณรำไพ ท้าวเรือง และ การเปรียบเทียบผลจากการสอนภาษาอังกฤษแบบครูสอนเป็นทีมและสอนคนเดียว โดยคุณศิริลักษณ์ ตันติวัชรประกาย

การอ่านสอนเอาเรื่องภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการกลุ่ม

บทหมา เทพอัศวพงศ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์จะเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาอ่านเอาเรื่องภาษาอังกฤษด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่ม กับวิธีแปล ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ใช้อยู่เดิมในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และศึกษาทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม

วิธีดำเนินงาน

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองสอนนักเรียนสองกลุ่มด้วยวิธีการสอนสองแบบ คือ กลุ่มหนึ่งสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่ม เรียกว่ากลุ่มทดลอง อีกกลุ่มหนึ่งสอนด้วยวิธีแปล เรียกว่ากลุ่มควบคุม นักเรียนสองกลุ่มมีระดับพื้นฐานความรู้เท่ากัน เมื่อทำการสอนเป็นเวลา 4 สัปดาห์แล้วผู้วิจัยได้ทดสอบสัมฤทธิ์ผลของการเรียนด้วยข้อสอบที่ผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว และศึกษาทัศนคติของนักเรียนโดยการให้นักเรียนกลุ่มทดลองเขียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อการสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่ม

ผลการวิจัย

จากการทดลอง ผลปรากฏว่า ความแตกต่างของสัมฤทธิ์ผลในการเรียนระหว่างนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีนัยสำคัญ ผลจากการศึกษาทัศนคติ ปรากฏว่านักเรียนในกลุ่มทดลองร้อยละ 86.66 ชอบการเรียนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่ม นักเรียนร้อยละ 13.33 ไม่ชอบการเรียนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากสัมฤทธิ์ผลในการเรียนจากการสอนอ่านเอาเรื่องภาษาอังกฤษด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มที่ดีเท่ากับผลการสอนด้วยวิธีแปล และมีแนวโน้มที่อาจจะให้ผลสูงกว่าด้วย

เนื่องจากการสอนด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่มนี้ ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และมีความสนใจในการเรียนสูง ผู้วิจัยจึงใคร่เสนอแนะให้ครูสอนภาษาอังกฤษได้พิจารณานำวิธีการสอนแบบนี้ไปทดลองใช้ และศึกษาผลในระยะยาวต่อไป

2. การที่สัมฤทธิ์ผลของการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าระยะเวลาการทดลองสั้นเกินไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้ผู้ที่จะทำวิจัยต่อไปควรวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ โดยใช้ระยะเวลานานมากขึ้น เพื่อดูว่าจะมีผลแตกต่างจากเดิมหรือไม่ อย่างไร

การเปรียบเทียบผลจากการสอนภาษาอังกฤษ แบบครูสอนเป็นทีม และสอนคนเดียว

ศิริลักษณ์ ตันติวัชรประกาย

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์จะเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบเป็นทีมกับสอนคนเดียว การสอนโดยครูคนเดียวนี้เป็นวิธีการสอนที่ใช้อยู่เดิมในโรงเรียนและวิทยาลัยครูต่าง ๆ นอกจากจะเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการเรียนแล้วผู้วิจัยยังมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเรียนจากครูสอนแบบเป็นทีมอีกด้วย

วิธีดำเนินงาน

ผู้วิจัยได้ติดต่อกับอาจารย์จากภาษาอังกฤษ วิทยาลัยครูนครสวรรค์ ที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการสอนเป็นทีมมาแล้วเป็นอย่างดี จำนวน 3 คน ให้เป็นผู้ทำการทดลองสอนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สองกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักศึกษาเป็นจำนวน 120 คน รวม

ทั้งหมด 240 คน กลุ่มหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนแบบเป็นทีม อีกกลุ่มหนึ่ง เป็นกลุ่มควบคุมใช้ครูสอนคนเดียว

อาจารย์แต่ละคน จากทีมจะเป็นผู้ดำเนินการสอนกลุ่มที่แบ่ง ออกเป็น 3 กลุ่มย่อย นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มนี้มีระดับพื้นฐานความรู้เดิม ในวิชาภาษาอังกฤษเท่ากัน โดยเปรียบเทียบจากคะแนนสอบภาษาอังกฤษก่อนการทดลองสอน

เมื่อทำการสอนเป็นเวลา 4 สัปดาห์แล้ว ผู้วิจัยได้ทดสอบสัมฤทธิ์ผลจากการเรียนด้วยข้อสอบที่ผ่านการวิเคราะห์ว่ามีความเชื่อถือได้มาแล้ว นอกจากนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษา โดยให้นักศึกษากลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการสอนแบบเป็นทีม

ผลการวิจัย

จากการทดลองผลปรากฏว่า ความแตกต่างของสัมฤทธิ์ผลในการเรียนระหว่างนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม ไม่มีนัยสำคัญ และจากการศึกษาทัศนคติ ปรากฏว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองส่วนมากชอบการเรียนรู้แบบครูสอนเป็นทีม

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากสัมฤทธิ์ผลในการเรียนโดยวิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบเป็นทีม ปรากฏว่าได้ผลดีที่ทัดเทียมกับการสอนโดยครูคนเดียว และมีความมั่นใจที่อาจจะให้ผลสูงกว่าด้วย เนื่องจากการสอนแบบเป็นทีมนี้ ช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และมีความสนใจในการเรียนสูง ผู้วิจัยจึงใคร่เสนอแนะให้ครูสอนภาษาอังกฤษได้พิจารณานำวิธีการสอนแบบนี้ไปทดลอง โดยใช้ระยะเวลาให้นานขึ้นเพื่อผลการทดลองที่อาจจะดีกว่าเดิม

การเปรียบเทียบการสอนอ่านอังกฤษด้วยวิธีแปล กับวิธีสอนศัพท์และโครงสร้างก่อนการอ่าน

รำไพ ดาวเรือง

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อจะเปรียบเทียบผลของการสอนอ่านอังกฤษด้วยวิธีแปลกับวิธีสอนศัพท์และโครงสร้างก่อนการอ่าน มีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะเปรียบเทียบคะแนนสัมฤทธิ์ผลความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการออกเสียงได้อย่างถูกต้อง

วิธีดำเนินงาน

ตัวอย่างประชากร คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง 2 กลุ่ม ๆ ละ 35 คน ทั้ง 2 กลุ่มได้รับการสอนด้วยเรื่องเดียวกัน เนื้อหาเดียวกัน โดยครูคนเดียวกัน และใช้เวลาสอนเท่ากัน แต่กลุ่มหนึ่งได้รับการสอนด้วยวิธีแปลในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งได้รับการสอนด้วยวิธีสอนศัพท์และโครงสร้างก่อนการอ่าน นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มได้รับการพิจารณาว่ามีพื้นฐานความรู้ทางภาษาอังกฤษที่เทียบกันจากการทดสอบก่อนเริ่มการทดลอง หลังจากการทดลอง 12 สัปดาห์มีการวัดผลด้วยแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผลซึ่งเชื่อถือได้

ผลของการวิจัย

จากการวิจัยปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนศัพท์และโครงสร้างก่อนมีสัมฤทธิ์ผลในการอ่านออกเสียงสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีแปล แต่ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจนั้นนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสามารถที่เทียบกัน

ข้อเสนอแนะ

ครูควรสอนอ่านอังกฤษด้วยวิธีสอนศัพท์และโครงสร้างก่อนการอ่าน เพราะการสอนวิธีนี้จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและสามารถออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง

วิจารณ์หนังสือ

Teaching English to Speakers of Other Languages โดย เบ็ตตี วอลเลซ รอบิเน็ต (Betty Wallace Robinet) University of Minnesota Press. Minneapolis and McGraw-Hill International Book Company. New York, 1979.

ระหว่างที่อ่านหนังสือเล่มนี้ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นตลอดเวลา คืออยากได้มาไว้ (ใน) ครอบครอง หนังสือเล่มนี้ไม่เพียงแต่อธิบายวิธีการสอนภาษาอังกฤษอย่างละเอียดและเหมาะสม แต่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษด้วย ผู้อ่านจะได้รับทั้งความรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับภาษาอังกฤษและความรู้เกี่ยวกับศิลปะและวิธีการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จากการวิเคราะห์ และอุปสรรคในการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังได้รับคำแนะนำที่มีประโยชน์ และที่นำไปใช้ได้ในห้องเรียน หนังสือนี้จะช่วยพัฒนาความรู้ให้กับผู้อ่าน และแนะนำเทคนิคการสอนที่จะช่วยให้ผู้สอนอธิบายสิ่งที่ยากให้นักเรียนเข้าใจโดยง่าย ซึ่งมีประโยชน์มาก

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็นสองตอน

ตอนแรกว่าด้วยเนื้อหาของภาษาอังกฤษแบ่งออกเป็นสามบทได้แก่ บทแรกว่าด้วยเรื่องไวยากรณ์ (Grammatical System) บทที่สองเรื่องเสียง (Sound System) และบทที่สามเรื่องศัพท์ (Vocabulary System) ผู้เขียนอธิบายถึงหลักภาษาอังกฤษโดยวิธีการศึกษาทางภาษาศาสตร์ ดังนั้นอาจจะมีศัพท์เฉพาะหรือวิธีการวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์ที่เป็นปัญหาสำหรับผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับวิชานี้อยู่บ้าง แต่ผู้เขียนใช้ภาษาเข้าใจง่าย อธิบายข้อความอย่างแจ่มแจ้ง ช่วยให้ผู้อ่านที่ไม่สันทัดในเชิงนี้ทำความเข้าใจตามได้ง่าย และได้ประโยชน์จากการอ่านมากขึ้น เพราะได้เรียนรู้ภาษาในอีกลักษณะหนึ่งที่ผิดไปจากแบบดั้งเดิม (traditional) ที่เราเคยชินกันอยู่ เปรียบเหมือนกับการมองของสิ่งเดียวกันนั้น จากหลายๆ ด้านย่อมรู้จักของสิ่งนั้น ได้ดีกว่าการมองด้านเดียวฉันใดก็ฉันนั้น

ถึงแม้ช่วงแรกของหนังสือเล่มนี้จะเน้นหนักในเรื่องความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ แต่ก็มีเทคนิคการสอนแทรกอยู่หลายประการซึ่งล้วนแต่มีประโยชน์สำหรับครูไทย เช่น ถ้าผู้เรียนมีปัญหาในการอ่านประโยคยาก ๆ เนื่องจากโครงสร้างของประโยคซับซ้อน รอบิเน็ต แนะนำวิธีสอนให้นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น โดยสอนให้ถอดสักรประโยค (complex sentence) ออกเป็นเอกรรณประโยค (simple sentence) หลาย ๆ ประโยคหรือทำความเข้าใจกับประโยคซับซ้อนนั้นโดยการตั้งคำถามหลาย ๆ คำถาม ตัวอย่างเช่น

การถอดประโยค

The math teacher with red hair laughed at the joke which was told by a young man in her class that she had always considered very shy.

ถอดเป็นเอกรรณประโยคที่มีประธานกริยาได้ดังนี้

The teacher laughed at the joke.

The teacher teaches math.

The teacher has red hair.

The man told a joke.

The man is young.

The man is in her class.

She has always considered IT¹.

IT = The man is very shy.

(หน้า 20)

สำหรับวิธีการถอดประโยคโดยการตั้งคำถาม จะถามด้วยคำถามประเภท yes/no หรือประเภทอื่น ๆ ก็ได้ เช่น ถ้าถามด้วย Wh-Question จะได้ประโยคดังต่อไปนี้

Who laughed ?

The teacher laughed.

What does she teach ?

She teaches math.

(หน้า 22)

¹ IT ในที่นี้เป็น Underlying Structure ของประโยคที่ปรากฏ

บทที่ว่าด้วยเรื่องเสียงเป็นบทที่รอบิเน็ตเขียนถึงอย่างละเอียด เธอได้กล่าวไว้ในบทนำว่าเป็นสาขาที่เธอสนใจและได้ทุ่มเทเวลาให้ ข้อเขียนของเธอมิได้ทำให้ผู้อ่านผิดหวังแม้แต่น้อย ผู้อ่านได้ความรู้ทั้งทางสัทศาสตร์ (phonology) และ วิชาที่ว่าด้วยการออกเสียง (pronunciation) และสิ่งที่มีประโยชน์ที่สุดคือเทคนิคการสอนการออกเสียง เช่นการที่มีเสียงยาก ๆ ที่นักเรียนไทยประสบปัญหาออกเสียงไม่ได้ และครูผู้สอนก็ไม่สามารถจะอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจได้ว่าควรจะทำอย่างไร รอบิเน็ต ช่วยคลี่คลายปัญหาเหล่านี้ โดยแนะนำวิธีสอน ซึ่งถ้านำไปใช้ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจและทำตามได้อย่างง่ายดาย

ตัวอย่างเช่นการออกเสียง /ข/ รอบิเน็ต แนะนำให้ออกเสียง /อ/ (คล้ายสระ “อ” ของไทย) ก่อนและในขณะที่เปล่งเสียง อ... ให้กระดกลิ้นขึ้นจนเกือบแตะเพดาน วิธีนี้ผู้เรียนจะออกเสียง /ข/ ได้อย่างถูกต้อง และช่วยวิธีที่ง่ายแก่การเข้าใจ

ในบทที่ว่าด้วยคำศัพท์ รอบิเน็ตอธิบายถึงความหมายจากประสบการณ์ (experimental meaning) ซึ่งนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการตีความหมายภาษาอังกฤษที่ใช้ แต่คนทั่วไปมักจะคิดไปไม่ถึงหรือลืมนึกถึงความหมายซึ่งเกิดจากองค์ประกอบนี้ มีการ์ตูนประกอบชื่อ “Hi and Lois” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการใช้สำนวน (idioms) และสแลง (slang) ในการสนทนาที่ทำให้ผู้ฟังคนหนึ่งซึ่งมีประสบการณ์ต่างออกไปเข้าใจผิดไปได้มากมาย (หนังสือเล่มนี้มีการ์ตูนแทรกอยู่หลายรูป ล้วนแต่เข้าใจและช่วยให้จดจำข้อความที่อ่านได้แม่นยำขึ้น

ช่วงที่สองของหนังสือเล่มนี้ก็น่าสนใจมาก มีเนื้อหาครอบคลุมทุกสิ่งที่ควรรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนสิ่งที่ครูจะต้องรู้ ต้องทำ ทั้งเวลาก่อนสอน กำลังสอน และเมื่อสอนเสร็จแล้ว ผู้สอนต้องสนใจศึกษาวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าทำอะไรจึงจะแก้ไขสภาพอันน่าเบื่อหน่ายในห้องเรียนได้ วิธีการใดที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการสอนวิชาต่าง ๆ กัน และการวัดผลอย่างมีประสิทธิภาพ บทที่สี่ถึงบทที่แปดครอบคลุมเรื่ององค์ประกอบเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษไว้อย่างครบถ้วน ไม่มีหัวข้อสำคัญใดเลยที่ถูกมองข้าม

ข้อที่น่านิยมอีกอย่างของหนังสือเล่มนี้คือ ผู้เขียนใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย อธิบายทฤษฎีภาษาศาสตร์ประยุกต์ได้อย่างแจ่มแจ้งและแนะแนวที่จะนำมาใช้ในการสอนได้เป็นอย่างดี

แบบฝึกหัดตัวอย่างที่แทรกอยู่ในบทต่าง ๆ ก็เป็นคู่มือแนะแนวในการสร้างแบบฝึกหัด
 ได้ดีทีเดียว การเขียนตามคำบอก (dictation) ซึ่งเคยใช้ทดสอบการเขียนและการสะกดคำ นำมาใช้
 ในการสอน การฟัง (listening) เพื่อฝึกหัดและทดสอบการฟังเสียงที่ไม่ได้รับการลงเสียงหนัก
 (stressed) ข้อที่น่าเสียดายคือแบบฝึกหัดตัวอย่างมีน้อยเกินไป ถ้าบรรจุไว้ให้มากกว่านี้จะทำให้
 หนังสือเล่มนี้มีประโยชน์ยิ่งขึ้น ส่วนแบบฝึกหัดท้ายบทไม่ใช่แบบฝึกหัดตัวอย่าง แต่เป็นการ
 ทดสอบผู้อ่านว่าเข้าใจเนื้อหาที่อ่านเพียงใด ซึ่งวิธีนี้ช่วยในการทำความเข้าใจกับหนังสือเล่มนี้
 ได้มาก

หนังสือเล่มนี้ ไม่ใช่หนังสือที่ผู้เขียนตั้งใจจะให้เป็นการอ้างอิงทางวิชาการ แต่เหมาะ
 ที่จะเป็นคู่มือการสอนทั้งที่สอนตัวครูเองและสอนลูกศิษย์ เป็นหนังสือที่ควรจะมีไว้ใกล้มือสำหรับ
 อ่านทบทวนเมื่อต้องการความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นคำตอบสำหรับคำถามทั้งยากและง่าย ซึ่ง
 ผุดขึ้นในใจของผู้ที่เรียกตนเองว่า “ครู” ทุกคน เป็นที่ปรึกษา เป็นขุมปัญญาที่ครูทุกท่านควรจะมี
 หามาไว้ใกล้ตัว

ทอรั้ง จรุงกิจอนันต์

Second Language Learning and Teaching แต่งโดย ดี.เอ. วิลคินส์ (D.A. Wilkins)

สำนักพิมพ์บิลลิงแอนชัน ลอนดอน 1976

หนังสือเล่มนี้เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ¹ ภาษาใดก็ได้ที่ผู้เรียนและผู้สอนสนใจ เนื้อหาของหนังสือแยกออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ๆ คือ คุณสมบัติของภาษา การเรียนรู้ภาษาแม่ (L₁) และภาษาที่สอง (L₂) ปัจจัยแวดล้อมในการเรียนและหลักการสอนภาษาที่สอง

สำหรับหัวข้อแรกเกี่ยวกับคุณสมบัติของภาษา วิลคินส์ (Wilkins) ได้กล่าวถึงวิธีต่างๆ ที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน เช่น การใช้ภาษาใบ้ ใช้นิ้วมือไม่ประกอบ การแสดงออกทางสีหน้า การใช้สัญญาณหรือรหัสต่างๆ หนึ่งภาษาของมนุษย์กับภาษาของสัตว์อื่นๆ มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ภาษามนุษย์ประกอบด้วยเสียงและเนื้อหาต่างๆ มากมาย ความหมายของ “ภาษา” ตามนัยนี้ เป็นความหมายในทางภาษาศาสตร์ กล่าวคือ ภาษาประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 อย่าง ได้แก่ เสียงพูดที่ผู้พูดนึกไว้แล้วเปล่งออกมาเรียกว่า อากาหรภายนอก และความหมายที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังได้ยินและรับรู้ตรงกัน เรียกว่า อากาหรภายใน²

ไวยากรณ์มีบทบาทสำคัญมากในภาษา เพราะช่วยให้เรียนภาษานั้นๆ ได้ดีและสะดวกขึ้น แม้ความคิดสมัยใหม่จะให้ความสำคัญแก่ไวยากรณ์ไม่มากเท่าที่เคยเป็นมาในอดีต แต่ก็คงจะปฏิเสธไม่ได้ว่าไวยากรณ์ยังคงมีความสำคัญอยู่ ในการเรียนภาษานั้นเรื่องของคำและการนำคำเข้าประโยคเป็นเรื่องที่จะต้องได้รับความสนใจและการพิจารณาควบคู่กันไป ในทางภาษาศาสตร์มีการแบ่งภาษาต่างๆ ออกเป็นพวกเป็นเหล่า ได้หลายวิธี เช่น แบ่งตามเชื้อชาติของผู้ที่ใช้ภาษา (ethnological method) แบ่งตามตระกูลของภาษา (geneological method) และแบ่งตามรูปลักษณะของภาษา³ (morphological method) ในบรรดาการแบ่งเหล่านี้ วิธีหลังสุดจัดว่าได้ผลดี

¹ ในหนังสือเล่มนี้ คำว่าภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศมีความหมายเหมือนกัน

² เสียงที่หลุดปากออกมามากๆ โดยไม่ตั้งใจ ไม่จัดเป็นภาษาตามความหมายนี้

³ ภาษาในโลกแบ่งเป็นรูปใหญ่ๆ ได้ 4 รูปคือ 1. รูปวิภัติบีปัจจัย (Inflectional Language); 2. รูปคำติดต่อกัน (Agglutinative Language); 3. รูปคำความมากพยางค์ (Polysyllabic Language) และ 4. รูปคำโดด (Isolating Language)

กว่าวิธีอื่นๆ เพราะจะทำให้ทราบรูปลักษณะของภาษา การสร้างคำ และการนำคำเข้าประโยคเพื่อสื่อความหมาย อีกทั้งยังทำให้ทราบด้วยว่าภาษาใดมีความสัมพันธ์ หรือเคยเกี่ยวข้องกับภาษาใดมาบ้าง ทำให้ง่ายแก่ผู้เรียนในการที่จะเรียนภาษานั้นๆ นอกจากนี้การแบ่งดังกล่าวยังแสดงให้เห็นชัดว่า ภาษาแต่ละภาษาที่มีรูปต่างกัน จะมีวิธีสร้างคำและใช้คำในประโยคเพื่อสื่อความหมายผิดแผกแตกต่างกันไปด้วย เช่น ในภาษารูปวิภัติปัจจัย คำแต่ละคำประกอบด้วย ธาตุ และคำเติมท้าย ธาตุที่ประกอบคำเติมท้ายแล้วแสดงความหมายชัดเจนอยู่ในตัว สามารถบอกให้ทราบถึง เพศ พจน์ หน้าที่ในประโยค กาล มาลา วาจก ฯลฯ ในกรณีที่เป็นคำนาม สรรพนาม และกริยาตามลำดับ ในภาษารูปนี้ลำดับของคำ (word order) ไม่มีความสำคัญ เพราะคำทุกคำเชื่อมโยงประสานกันอยู่ด้วยวิภัติปัจจัยเพียงพอที่จะทำให้สื่อความหมายได้ชัดเจน ส่วนในภาษารูปคำโดดนั้น คำทุกคำเป็นอิสระในตัวเอง จะอยู่เดี่ยวๆ หรืออยู่ในประโยคก็มีรูปและเสียงคงเดิม ไม่มีการบอกเพศ พจน์ หน้าที่ กาล มาลา วาจก ไว้พร้อมในคำนั้นๆ จะต้องอาศัยคำอื่น ๆ มาช่วยประกอบจึงจะทำให้ได้ความสมบูรณ์ วิลกินส์ (Wilkins) ได้ยกตัวอย่างภาษาไทยและภาษามาลายู มาประกอบดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยแสดงกาลโดยใช้คำอื่นช่วย มิใช่การผันกริยา ส่วนภาษามาลายู แสดงพหูพจน์โดยการซ้ำคำ (reduplication) เช่น “รถยนต์” ใช้ว่า (bereta/ (เอกพจน์) /beretabereta/ (พหูพจน์) อย่างไรก็ตาม จูคิน วิลกินส์ อาจจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจ เพราะไม่ได้ชี้แจงไว้ว่าการซ้ำคำในภาษามาลายูเพื่อแสดงพหูพจน์นั้นในบางกรณีทำไม่ได้ เช่น /mata/ หมายถึง ดวงตา/mata-mata/ หมายถึง ตำรวจ ในกรณีเช่นนั้น /mata/ จะสื่อความหมายว่า ดวงตาทั้งเอกพจน์และพหูพจน์ อนึ่งในกรณีที่มีการนับจำนวนหรือคำบอกความพหูพจน์แล้วก็ไม่ใช้การซ้ำคำ เช่น buku-buku/ = these books /banyak buku/ = many books และ /dua buah buku/ = two books เป็นต้น

⁴ ภาษาไทยเป็นภาษารูปคำโดด ส่วนภาษามาลายูนั้นแม้จะอยู่ในตระกูล Malayo-Polynesian ซึ่งเป็นรูปภาษาคำติดต่อกัน แต่ก็มีหลายอย่างคล้ายกับภาษารูปคำโดดไม่น้อยด้วยเหตุนี้เอง นักภาษาศาสตร์บางท่านจึงเรียกภาษาที่ใช้กันอยู่แถบแหลมอินโดจีน เช่น ไทย ฉวน หม่า และในชวา มลายู รวมกันว่า ภาษาตะวันออก (Austric) ซึ่งมี 4 สาขา คือ Austronesian, Tibet-หม่า, Mon-Cham และ ไทย-จีน

⁵ คำว่า *buah* เป็นคำ classifier คือเทียบเท่ากับลักษณะนามของไทย แต่ตำแหน่งของคำต่างกัน คือ สอง เล่ม หนังสือ (มาเลย์) หนังสือ สอง เล่ม (ไทย)

ความจริงลักษณะการสร้างคำพหูพจน์โดยการซ้ำคำ^๕ ภาษาไทยก็มีใช้อยู่บ้าง เช่น เด็ก (เอกพจน์) เด็ก ๆ (พหูพจน์), หนุ่ม (เอกพจน์) หนุ่ม ๆ (พหูพจน์) อย่างไรก็ตามการแสดงพหูพจน์ด้วยวิธีนี้ก็มิได้เป็นปกติวิสัยในภาษาไทยกล่าวคือ ไม่ใช่ทำได้กับคำนามทุกคำ เช่น ในภาษาไทยเราไม่พูดว่าหนังสือ ๆ นอกจากนี้ภาษาไทยยังมีคำบอกความพหูพจน์และการนับจำนวนด้วย

อนึ่งการแบ่งชนิดของคำ^๗ ในภาษาต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอยู่มาก ในการศึกษาภาษาใดก็ตามถ้าคำในภาษานั้นถูกแบ่งออกเป็นชนิดต่างๆ ในทำนองเดียวกันกับภาษาแม่ของผู้เรียน ผู้เรียนจะเรียนภาษานั้นได้ง่ายขึ้น คนที่ใช้ภาษาแม่ในตระกูล อินเดีย-ยุโรป^๘ (Indo-European) มักจะนึกว่าภาษาอื่นๆ ทั้งหมดแบ่งชนิดของคำเหมือนภาษาของตน อีกประการหนึ่งคำคำหนึ่งๆ ในแต่ละภาษาอาจมีความหมายได้หลายอย่าง ความหมายต่างๆ เหล่านี้ อาจเกี่ยวพันกันพอมองเห็นเค้ากันได้ หรืออาจจะไม่มีความเกี่ยวพันกันเลยก็ได้ (polysemy) เช่น ในภาษาอังกฤษคำว่า "CASE" มีถึง 4 ความหมาย : กระเป๋าเดินทาง การฟ้องร้องคดี สถานการณ์และการก (ในทางไวยากรณ์) เราอาจจะมองได้อีกแง่หนึ่งว่า ความหมายทั้ง 4 ไม่ใช่ความหมายของคำคำเดียวแต่เป็น 4 ความหมายของคำ 4 คำ ที่มีเสียงพ้องกัน (homonyms) ในภาษาไทย กรณีเช่นเดียวกันนี้มีอยู่ไม่น้อยและรู้จักกันในรูปของคำพ้อง เช่น คำว่า "ขัน" อาจจะหมายถึง ไก่ขัน ขบขันหรือขันน้ำก็ได้ การที่ผู้เรียนจะทราบได้ว่าคำนั้นๆ หมายถึงอะไร จะต้องอาศัยเนื้อหา (context) เข้าช่วย

ถึงแม้ว่าการสร้างคำ การใช้คำ และการเข้าประโยคจะมีความยุ่งยากอยู่บ้างแต่การใช้ภาษานั้นมีความซ้ำซ้อน (redundancy) กันอยู่มากพอที่จะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบได้ว่าผู้พูดต้องการจะสื่อความหมายอะไร แม้ผู้พูดจะใช้ภาษาพลาดไปบ้างในบางจุด เช่น การแสดงกาลในภาษาบางภาษา อาจจะใช้การผันกริยาและการใช้คำอื่นช่วย ถ้าผู้พูดผันกริยาผิดแต่คำที่ช่วย เช่น วลีบอกเวลา คำชี้เวลา อาจจะช่วยทำให้การสื่อความหมายครั้งนี้สำเร็จได้

^๕ ภาษาไทยมีเครื่องหมายไม้มก (๓) ไว้แสดงความซ้ำ การซ้ำคำของไทย นอกจากจะแสดงพหูพจน์แล้วยังแสดงการเน้น การไม่เจาะจง การแยกออกเป็นส่วนๆ และอื่นๆ ได้อีกหลายประการ

^๗ คำแบ่งเป็นชนิดๆ เช่น คำนาม สรรพนาม กริยา คุณศัพท์ ฯลฯ เป็นต้น

^๘ ภาษาตระกูล Indo-European เป็นภาษารูปวิภคิตปัจจุบัน ตระกูลนี้แยกออกเป็นด้านตะวันออกประกอบด้วย ภาษาที่ใช้ใน อินเดีย อิหร่าน ลังกา รวมทั้งภาษาญี่ปุ่นและด้านตะวันตกประกอบด้วยภาษา กรีก ละติน เยอรมันนิก สลาวิก เชลติก อิตาลี เป็นต้น

การเข้าใจสำนวน (idiom) ของภาษาที่สองเป็นเรื่องยากมากอีกเรื่องหนึ่ง เพราะความหมายของสำนวนนั้นผู้เรียนไม่อาจคาดได้จากความหมายของคำแต่ละคำที่นำมาประกอบกันเป็นสำนวนนั้นๆ ความเข้าใจเกิดจากการทราบความเป็นมาของสำนวนนั้น เช่น “บินหัว” หมายถึง พุดจายๆ แห่ให้เกิดคิดร้ายต่อกัน มูลของสำนวนมาจากการเล่นพนันกัจฉ์หรือคิด เป็นต้น

เสียงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่วิลคินส์ (Wilkins) กล่าวถึงว่าในการเรียนภาษาที่สอง ผู้เรียนจะต้องสามารถออกเสียงในภาษาที่สองได้ไม่เฉพาะเป็นคำๆ เท่านั้น แต่เป็นประโยคหรือข้อความด้วย ซึ่งจะมีเรื่องการเลื่อน (glides) การกร่อน (phonetic decay) การกลมกลืน (assimilation) ของเสียงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย หนึ่งในเรื่องระดับเสียง (intonation) นั้นผู้เขียนได้ให้ความสำคัญอย่างมากและเห็นว่าควรได้รับการสอนก่อนเรื่องอื่น อย่างไรก็ตามน่าเสียดายที่วิลคินส์ มิได้กล่าวถึงระดับเสียงของคำ เขากล่าวแต่เฉพาะระดับเสียงในประโยคเท่านั้น ในภาษาบางรูป เช่น ภาษารูปคำโคตนั้นหน้าที่ของระดับเสียงต่างไปจากในภาษารูปอื่น เพราะอยู่ที่คำไม่ใช่ที่ประโยค ในภาษาอังกฤษ I beg your pardon อาจหมายถึง I am sorry หรือ What did you say? ก็ได้แล้วแต่ระดับเสียงของประโยค เพราะระดับเสียงในภาษาอังกฤษทำหน้าที่ บอกเจตนาอารมณ์ของผู้พูด แต่ในภาษารูปตัวโคต เช่น ไทย จีน ฯลฯ คำที่มีระดับเสียงต่างกันจะมีความหมายต่างกันไปเลยทีเดียว เช่น ในภาษาไทย มี พ่อ-พ่อ-พ่อ, เสื่อ-เสื่อ-เสื่อ, ในภาษาจีนกว้างตั้ง /fan/⁹ อาจหมายถึง แบ่ง แบ่งผง นอนหลับ ไหม้ กล้าหาญ และหน้าที่แล้วแต่จะใช้ระดับเสียงใดในภาษา Ewe (ในแอฟริกันตะวันตก) /to/¹⁰ อาจหมายถึง หู, ลววย หรือบินครก ก็ได้หากออกเสียงต่างกันและในภาษา Sechuana (Bantu) ในแอฟริกาใต้ /metse/¹¹ อาจหมายถึง หมูบ้านหรือน้ำ แล้วแต่การใช้ระดับเสียง การเปลี่ยนระดับเสียงที่ทำให้เปลี่ยนความหมายของคำนี้มีอยู่เป็นปกติวิสัยในภาษารูปคำโคตส่วนใหญ่ จนทำให้มีผู้เรียกภาษารูปนี้ชื่อหนึ่งว่า Tone Language¹²

หัวข้อที่สองเป็นเรื่องเกี่ยวกับความแตกต่างของการเรียนภาษาแม่ และภาษาที่สอง วิลคินส์ (Wilkins) ได้แยกพูดเป็นเรื่องๆ ไว้อย่างละเอียดซึ่งได้แก่ ความแตกต่างในค้ำอายุของ

⁹ Hall, Robert A, Jr. 1967 *Introduction Linguistics*; New York: Chilton Books p, 114

¹⁰ - ¹¹ Britannica, Encyclopaedia Vol. 17 p. 899

¹² พระยาอนุนาทรชน ใช้คำว่า ภาษาเสียงดนตรี สำหรับ Tone Language

ผู้เรียน โอกาสที่ผู้เรียนจะได้ “สัมผัส” ภาษาแม่และภาษาที่สอง ลักษณะของการตอบสนอง (feedback) ที่ผู้เรียนภาษาแม่และภาษาที่สองจะได้รับตลอดจนความยากในการเรียนอันเกิดจากความสับสน (interference) และ/หรือ การลงความเห็นอย่างกว้างๆ เกินไป (over generalization) ซึ่งในภาษาแม่และภาษาที่สองมีไม่เหมือนกันเป็นต้น นอกจากนี้เขายังได้ชี้ให้เห็นว่าการเรียนภาษาที่สองนั้น มักจะมุ่งไปในด้านโครงสร้างและไวยากรณ์มากกว่าการได้ฟังได้เข้าใจและได้ใช้ภาษาที่สองนั้นๆ อย่างที่เจ้าของภาษาใช้ในชีวิตจริง ภาษาที่เรียนเป็นภาษาที่กำหนดไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนเป็นบทๆ ไป (controlled language) อย่างไรก็ตาม วิลคินส์ก็ได้เสนอแนะวิธีแก้ไขไว้หลายวิธีซึ่งน่าสนใจไม่น้อย อาทิ ผู้สอนควรพยายามให้ผู้เรียนได้เคยชินกับภาษาที่สองที่มีผู้ใช้ในชีวิตจริงเช่น ในเพลงหรือในภาพยนตร์หรืออาจจะกำหนดให้ผู้เรียนเรียนวิชาอื่นๆ โดยใช้ภาษาที่สองเป็นสื่อ เช่น เรียนวิชาคณิตศาสตร์ หรือ สังคมศาสตร์โดยใช้ภาษาที่สอง การทำเช่นนี้ อาจทำได้โดยมีโครงการแลกเปลี่ยนครูระหว่างประเทศ เช่น ครูไทยที่ถนัดสอนวิชาคณิตศาสตร์เดินทางไปสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยภาษาไทยให้กับนักเรียนชาติอังกฤษที่ต้องการเรียนภาษาไทยและครูชาติอังกฤษที่สอนวิชาสังคมศาสตร์เดินทางไปสอนวิชาสังคมศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนไทยที่ต้องการเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทย เป็นต้น

อีกเรื่องหนึ่งที่วิลคินส์ ไม่ได้มองข้ามไปก็คือเรื่อง แรงจูงใจในการเรียนภาษาแม่และภาษาที่สองซึ่งต่างกันมาก ทำไมผู้เรียนจะต้องเรียนภาษาแม่และเหตุใดเขาจึงเรียนภาษาที่สอง ความเข้าใจในจุดนี้จะทำให้เราสามารถเข้าใจปัญหาอื่นๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาที่สองได้อย่างมาก

หัวข้อที่สามนั้นเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ในการเรียนภาษาที่สองซึ่งวิลคินส์แบ่งย่อยออกเป็น ปัจจัยด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านผู้เรียน และด้านผู้สอน ในด้านการศึกษาเน้นเรื่องของเวลา วัตถุประสงค์ จำนวนนักเรียน สภาพชั้นเรียน และอุปกรณ์การสอนถูกนำมาพิจารณาร่วมกัน ผู้สอนอาจกำหนดเวลาตามวัตถุประสงค์ หรือกำหนดวัตถุประสงค์ตามเวลาก็ได้ แต่ถ้าผู้สอนมิใช่ผู้ที่กำหนด วัตถุประสงค์ และ/หรือเวลาด้วยตนเอง หากเป็นเพียงผู้สอนไปตามวัตถุประสงค์และเวลาที่ได้รับมอบหมายจากผู้อื่น ก็อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ เช่น ผู้สอนไม่เห็นด้วยกับเวลา วัตถุประสงค์ตลอดจนการวัดผล นำเสียดายที่วิลคินส์ทั้งเรื่องนี้ไว้เพียงเท่านั้น แม้เขาจะแนะนำให้ผู้สอนหาทางประนีประนอมเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว แต่เขาก็ไม่ได้บอกไว้ว่าหนทางนั้น

อยู่ที่ไหนและจะไปถึงได้อย่างไร คงทิ้งไว้ให้ผู้สอนพิจารณาเอาเองตามความเหมาะสม หนึ่งจำนวนนักเรียนและสภาพของชั้นเรียนนั้นมีผลต่อการเรียนภาษาที่สองมาก เช่น ถ้านักเรียนมากเกินไป ชั้นเรียนก็เปลี่ยนแปลงให้เหมาะกับบทเรียนไม่ได้ เหล่านี้ล้วนทำให้การสอนภาษาที่สองยุ่งยาก การเรียนการสอนวิชาการพูดของสถาบันภาษาต่างๆ ก็ประสบปัญหาห็นคือ ห้องที่ใช้สอนบางห้องก็เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับบทเรียนไม่ได้เช่น โต๊ะ เก้าอี้ตอกตรึงไว้กับพื้นเคลื่อนที่ไม่ได้เป็นต้น ผู้สอนที่ประสบปัญหาเช่นนี้จะต้องคัดแปลงบทเรียนให้เหมาะกับ สภาพห้อง ซึ่งบ่อยครั้งก็ไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ส่วนเรื่องอุปกรณ์การสอนนั้นวิลคินส์ได้กล่าวไว้เล็กน้อยในขณะที่ Robert Lado ได้ให้รายละเอียดไว้มากมายในหนังสือของเขาชื่อ *Language Learning : A Scientific Approach 1964* เกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางภาษา กระดานดำ รูปภาพ flash cards, charts, slides ฯลฯ

คำนำปัจจัยทางสังคมนั้น ค่านิยมเกี่ยวกับภาษาที่สองมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนภาษาที่สองไม่น้อย แม้วิลคินส์จะไม่ได้ระบุไว้ชัดเจนแต่ก็พอจะทำให้ผู้อ่านนึกเลยไปถึง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ศาสนา และการเมืองด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เรียนนั้น ครูเหมือนจะไม่มีอะไรสำคัญยิ่งไปกว่าเหตุที่เขาเรียนภาษาที่สองนั้นๆ การเรียนด้วยใจสมัครและการเรียนโดยถูกบังคับ เช่น บังคับโดยหลักสูตรอื่น ๆ ย่อมมีผลต่างกัน ครูซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญนั้นจะต้องมีทั้งความชำนาญและบุคลิกที่เหมาะสม ครูที่มีโอกาสใช้ชีวิตอยู่ในประเทศที่ใช้ภาษาที่สองนั้นมาบ้างและรู้เทคนิคในการสอนภาษาย่อมมีความเข้าใจในการสอนภาษาที่สองได้ดี หนึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนต้องคำนึงถึงคุณภาพของครูด้วย โดยไม่ต้องไว้ให้สูงเกินกว่าความเป็นจริง เช่น “เพื่อให้ผู้เรียนพูดภาษาที่สองได้คล่อง” ทั้ๆ ที่ครูเองยังพูดได้ไม่คล่องเป็นต้น นอกจากนี้เราต้องยอมรับความจริงที่ว่า การเสนอแนะเทคนิคการสอนใหม่ๆ แก่ครู (ซึ่งแม้จะสอนภาษามานานแล้วก็ตาม) นั้นเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา ครูควรจะต้องได้รับการอบรมและควรจะได้มีเวลาเตรียมตัวเพื่อให้ความคุ้นเคยกับเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆ ด้วย เกี่ยวกับบุคลิกนั้นเป็นที่ยอมรับกันว่า ครูที่ยอมเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้เรียน เข้าใจในความสำเร็จหรือความผิดพลาดของผู้เรียนในการเรียนภาษา ย่อมทำให้การสอนได้ผลดีกว่าครูที่วางอำนาจและขาดความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน มีข้อน่าสังเกตว่า หากครูผู้สอนภาษา

ที่สองมีความรู้เกี่ยวกับภาษาแม่ของผู้เรียนจะทำให้การสอนได้รับผลดีมากเพราะครูจะมองเห็นปัญหาของผู้เรียนได้ชัดเจนพอที่จะหาทางหลีกเลี่ยงหรือจัดปัญหาเหล่านั้นได้

หัวข้อสุดท้ายเกี่ยวกับหลักในการสอนภาษาที่สอง ซึ่งกล่าวถึงความสำคัญในการที่จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนให้แน่นอนและชัดเจน และกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอน ควรจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์นั้น วิลคินส์ชี้ให้เห็นถึงความขัดแย้งกันในด้านความคิดเกี่ยวกับลำดับก่อนหลังของการสอนการพูดและการเขียนและวัตถุประสงค์ว่าจะสอนโดยมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาหรือมุ่งให้เขาใช้ภาษาเองได้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการใช้แบบ (model) ในการสอนภาษาที่สอง ไว้ค่อนข้างละเอียดด้วยซึ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่านได้อย่างมาก

สิ่งที่จะเว้นเสียไม่ได้ที่จะต้องกล่าวถึงก็คือ ในการสอนภาษาที่สองนั้น ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัวที่จะใช้ได้ผลเสมอไปเทคนิคการสอนที่ได้ผลดีกับผู้เรียนกลุ่มหนึ่งในเวลาหนึ่ง อาจจะไม่ได้ผลดีกับผู้เรียนกลุ่มอื่นในเวลาอื่น ความสำคัญจึงอยู่ที่ว่า ผู้สอนจะต้องมีความยืดหยุ่นพอที่จะรู้ว่าเมื่อไรควรใช้เทคนิคใด กับใคร และเพื่อวัตถุประสงค์อะไร

หนังสืออ้างอิง

- กาญจนาคพันธุ์ : *สำนวนไทย* ห้างหุ้นส่วนจำกัดบำรุงสาสน์, 864 วังบูรพา, พระนคร, 2514
- นิตยา กาญจนวรรณ : ภาษาไทยแสดงกาลอย่างไร, *วารสารอักษรศาสตร์* ปีที่ 11 ฉบับที่ 2
กรกฎาคม 2522
- บรรจบ พันธุเมธา : *ลักษณะภาษาไทย*, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อนุমানราชธน, พระยา, *นิรุกติศาสตร์ ภาค 1* สำนักพิมพ์ คลังวิทยา พระนคร, 2515
- อนุমানราชธน, พระยา, *นิรุกติศาสตร์ ภาค 2* โรงพิมพ์ศูนย์กลางทหารราบ, พระนคร, 2516
- Britannica, Encyclopaedia, Vol. 17, 1968 p. 898–900
- Hall, Robert A.Jr. : *Introductory Linguistics*, New York, Chilton Books, 1967
- Lado, Robert : *Language Teaching : A Scientific Approach*, New York, Mc.
Graw–Hill. Inc, 1964
- Scott–Ross, Marcus : *Learn Malay the Easy Way* Eurasia, Singapore : Chapman
Series, Chapman Enterprises. 1971.

คอลัมน์ “ตอบปัญหาจากผู้อ่าน”

ควบคุมโดย ดวงตา ลักคุณะประสิทธิ์

ในฉบับนี้ดิฉันได้เรียนเชิญอาจารย์สองท่านจากสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาเป็นผู้ตอบปัญหาจากสมาชิกภาษาปริทัศน์ของเรา ท่านแรกคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริวิฐ ทองใหญ่ ณ อยุรยา อีกท่านหนึ่งคือ อาจารย์ผ่าน บาลโพธิ์ ท่านแรกเป็นผู้มีประสบการณ์ในด้าน การใช้ และสอนภาษาอังกฤษมากมาย และยาวนานพอเพียงที่จะรู้และเข้าใจปัญหาของผู้เรียนภาษาได้ เป็นอย่างดี อีกท่านนั้นมีความชำนาญหนักไปทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งช่วยทำให้ท่าน สามารถชี้แนะสมาชิกของเราให้เห็นแนวทางการนำเอาเทคนิคทางนี้มาใช้ในการสอนภาษาได้มากขึ้น

ดิฉันขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วยค่ะ

ถาม เรียนอาจารย์ที่เคารพ

ดิฉันมีปัญหาคำภาษาอังกฤษจะเรียนถามดังนี้ค่ะ

1. ดิฉันได้ทราบว่าภาษาอังกฤษมีการออกเสียงเน้นหนักเบา มีกฎเกณฑ์อย่างไรคะและมีความสำคัญแค่ไหน ในการฟังและการพูด
2. ที่เรียกว่า *Sentence Intonation* คืออะไรคะ เหมือนกับเสียงหนักเบา หรือไม่มี ความสำคัญอย่างไร
3. *Yes/No Questions* และ *Wh Questions* มีการออกเสียงต่างกันหรือไม่ อย่างไร ดิฉันขอเรียนถาม 3 ข้อนี้ก่อนนะคะ หวังว่าจะไม่รบกวนมากเกินไปและขอกราบขอบ พระคุณล่วงหน้าค่ะ

นรมล

ตอบ ก่อนอื่นขอตั้งข้อสังเกตว่า ผู้ถามเป็นคนมีความใฝ่รู้ดีมาก คงจะเป็นนักภาษาที่ศึกษาค้นหิ้งในอนาคต

คำถามที่ถามเป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกเสียงทั้งสั้น และถ้าจะให้ตอบโดยละเอียดคงทำได้ยาก จึงขอพูดแต่เพียงสั้น ๆ ในที่นี้ และจะให้ชื่อหนังสือที่อาจซื้ออ่านหรือหาอ่านในห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้เพื่อทราบรายละเอียดต่อไป

1. ภาษาอังกฤษมีการออกเสียงเน้นหนักเบาที่แต่ละพยางค์ของคำเรียกว่า Stress แบ่งออกเป็น 3 ชนิด เรียกชื่อกันต่าง ๆ แต่หมายความอย่างเดียวกันคือ เน้นหนัก เน้นเบา และไม่เน้นเลย

สำหรับหลักเกณฑ์ จำง่าย ๆ ก็คือ ส่วนใหญ่ในหมู่คำสองหรือสามพยางค์ พยางค์หน้าสุดจะมีการเน้นหนักพยางค์ที่เหลือจะไม่เน้นเลย เน้นเบาจะมีปรากฏส่วนใหญ่ในคำสี่พยางค์ขึ้นไปอาจมาก่อนหรือหลังพยางค์เน้นหนักก็ได้ ข้อยกเว้นคงทราบว่ามีอยู่เสมอในภาษาอังกฤษ

ปทานุกรมจะเป็นที่พึ่งได้อย่างดีเมื่อสงสัยและไม่มีคนถามได้อยู่ใกล้ ๆ เพราะจะมีการใส่เครื่องหมายบ่งการเน้นไว้เสมอ ปทานุกรมฉบับ Advanced Learners ซึ่งอาจารย์ภาษาอังกฤษมักแนะนำให้ซื้อจะอธิบายถึงเครื่องหมายที่ใช้ไว้ตอนต้นของเล่ม ได้หัวเรื่อง Stress ควรอ่านให้เข้าใจว่าเครื่องหมายใดใส่พยางค์ที่ให้ออกเสียงเน้นหนัก เครื่องหมายใดใส่พยางค์ที่ให้ออกเสียงเน้นเบาแล้วจึงดูคำที่ต้องการต่อไป

ในการพูดและฟังการออกเสียงเน้นได้ถูกต้องจะทำให้การสื่อความหมายรวดเร็วยิ่งขึ้นแต่มิได้หมายความว่าถูกต้องยิ่งขึ้น พูดอีกอย่างหนึ่งคือความสำคัญยังเป็นรองการเลือกคำที่ถูกต้อง เมื่อออกเสียงเน้นไม่ถูกหากผู้ฟังไม่เข้าใจ เขียนคำให้ดูก็สื่อความหมายได้

2. Sentence Intonation คือการออกเสียงกลุ่มคำที่เป็นประโยค

เมื่อเทียบกับการออกเสียงเน้น (Stress) ข้างต้นจะมีข้อแตกต่างกันหลายข้อ พูดกว้าง ๆ ข้อแรกคือ Stress เป็นการเน้นพยางค์ ส่วน Intonation เป็นการเปลี่ยนระดับเสียงในประโยค (คำว่า sentence ไม่จำเป็นต้องใช้กำกับก็ได้)

ข้อที่สอง เมื่อยกคำมาพิจารณา พยางค์ที่เน้นหนักของคำนั้นจะไม่เปลี่ยนแปลง หรือสื่อความหมายอื่นได้ดังเช่นประโยคเมื่อเปลี่ยนระดับเสียง ตัวอย่างเช่น คำว่า habit

พยางค์แรกนั้น และจะไม่เปลี่ยนเน้นพยางค์หลังเพื่อให้ความหมายเปลี่ยน (มีคำอยู่จำนวนหนึ่งอยู่ในข่ายยกเว้น เช่น คำว่า present และคำว่า produce เป็นต้น) แต่ประโยค You are coming with us. เมื่อเปลี่ยนเสียงความหมายจะผิดไปทันที อาจเป็นเพียงบอกเล่าธรรมดาอาจเป็นคำถาม อาจเป็นคำสั่ง.....ดังนี้ เป็นต้น

ข้อสาม ในการพูดและฟัง Intonation สำคัญอย่างยิ่ง เพราะถ้าผู้พูดไม่ใช้เสียงที่ถูกต้อก็จะไม่ได้ความหมายที่ต้องการ และถ้าผู้ฟัง ไม่สำเนียงให้ต้อก็จะไม่สามารถเข้าใจผู้พูดได้ถูกต้อ เมื่อเทียบกับ Stress แล้ว Intonation สำคัญกว่ามาก

ข้อสี่ ในขณะที่ปทานุกรมยังพอเป็นที่ฟังได้ยามไม่ทราบ Stress แต่สำหรับ Intonation ผู้เรียนต้องใช้ความสังเกตด้วยตัวเองมากและต้องจำโดยเลียนแบบจาก model สมัยโบราณ model คือตัวเจ้าของภาษา สมัยนี้อาจฟังเทปที่อัดคำพูดเจ้าของภาษาได้ด้วย ก็เรียกได้ว่าดีขึ้นหน่อย

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับ Intonation มีอยู่มากมายพอ ๆ กับข้อยกเว้นจะอธิบายในที่นี้อย่างสั้นก็จะต้องใช้อย่างน้อย 2-3 หน้ากระดาษ ขอให้ใช้วิธีการสังเกต (ซึ่งผู้ถามคงมีอยู่แล้ว) หากมีเครื่องเล่นเทปฟังลงทูนชื่อเทปของบริษัทแมนซีโอ Active Intonation โดย V.J. Cook จะช่วยได้มาก อีกชุดหนึ่งยาวกว่ามาก (และคงแพงกว่ามากด้วยสมัยนี้) แต่ดีและละเอียดกว่าคือ Intonation of Colloquial English ของ J.D.O Connor & G.F. Arnold ของบริษัทเดียวกัน หรือถ้าอยู่ใกล้ห้องสมุดบริติช เคานซิล ก็อาจขอฟังเทปเหล่านั้นได้

3. การออกเสียง Yes/No questions และ Wh questions ถ้าพูดอย่างกว้างที่สุดจะอนุโลมว่าออกเสียงคล้ายกันก็ได้ จริง ๆ แล้วมีความแตกต่างจะตอบด้วยการเขียนก็คงยืดยาวใครเสนอให้ลองฟังเทปดู ถ้าจำไม่ผิดจะอยู่ตอนต้น ๆ

เรื่องของการออกเสียงในภาษาอังกฤษยังมีอีกมากมายและต้องการเนื้อที่ที่จะอธิบายแต่ก็หวังว่าผู้ถามได้รับประโยชน์บ้างพอสมควรจากเนื้อที่อันจำกัดนี้

ศิริรัฐ ทองใหญ่ ณ อยุธยา
ผู้ตอบปัญหา

ถาม ดิฉันทราบว่าขณะนี้เทคโนโลยีทางการศึกษา กำลังมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ในการเรียนการสอน ในฐานะที่เป็นอาจารย์สอนภาษาอยากทราบว่า มีเทคนิคอะไรบ้างที่เหมาะสมจะนำมาใช้ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดิฉันอยากได้เทคนิคที่ไม่ต้องการงบประมาณสูงมากในการลงทุน เพราะสถานศึกษาที่ดิฉันสอนอยู่มีงบประมาณค่อนข้างจำกัดมาก

สมาชิกภาษาปริทัศน์

ตอบ ตามที่สมาชิกภาษาปริทัศน์ได้ให้ความสนใจถามปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสอนภาษา มา คำถามนี้น่าสนใจมาก แต่ตอบโดยละเอียดคงไม่ได้เพราะคงต้องตอบยาวมากทีเดียว ประกอบกับทักษะทางภาษาก็มีถึง 4 ทักษะใหญ่ ๆ และแต่ละทักษะก็ต้องใช้เทคนิคที่แตกต่างกันไปตั้งนั้น จึงใคร่ขอตอบคำถามนี้พอเป็นแนวทางในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเท่านั้น

เทคโนโลยีทางการศึกษาหมายถึง การสร้าง การใช้ และการประเมินผล ระบบวิธีการ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพแก่กระบวนการเรียนรู้ จึงเห็นได้ว่าเทคโนโลยีการสอนภาษานั้นมิได้หมายถึงเฉพาะเพียงการใช้อุปกรณ์แพง ๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาเท่านั้น การสอนด้วยเพลง การใช้ strip story การเล่นเกมบทบาท (role play) การทำงานเป็นกลุ่มตลอดจนการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ก็นับว่าเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนทั้งสิ้น สิ่งสำคัญก็คือ ผู้ใช้ควรจะทราบจุดมุ่งหมายของการนำวัสดุอุปกรณ์หรือวิธีการต่าง ๆ ให้แน่ชัดเสียก่อนเสมอ เราควรจะถามตัวเองว่า เราต้องการวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาทำอะไร ก่อนที่จะถามว่าจะเอาอะไรมาใช้ ถ้าเราทำได้ดังนี้ การเลือกเทคนิคหรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้ก็จะตรงกับความต้องการและจะทำให้สะดวกต่อการเลือกอีกด้วย และหากจะทำให้เทคโนโลยีมาช่วยในการสอนภาษาอย่างได้ผลจริง ๆ เราจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ทักษะทางภาษาแต่ละทักษะอย่างละเอียด เช่น ในการสอนอ่าน เราจำเป็นต้องทราบความหมายที่แท้จริงของการอ่าน (operational definition) กระบวนการอ่าน (reading process) และทักษะหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ของการอ่าน เราจึงจะสามารถเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของการอ่านได้

เทคโนโลยีการสอนภาษาราคาเยาที่ท่านสมาชิกถามมานั้นมีอยู่ด้วยกันจำนวนมาก ผมขอยกมาเป็นตัวอย่างพอเป็นแนวทางเพื่อท่านอาจนำไปตัดแปลง เพิ่มเติม หรือดัดกันขึ้นมาใหม่ ดังนี้

1. การใช้วัสดุและอุปกรณ์ช่วยในการสอน

1.1 การใช้รูปภาพ เช่น การตัดภาพจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากนิตยสาร หนังสือพิมพ์ ภาพโฆษณา ปฏิทิน ฯลฯ แล้วเก็บสะสมไว้ จากนั้นจึงนำมาใช้ในการสอน รูปภาพหาได้ไม่ยากนัก และยังสามารถนำมาใช้ประกอบการสอนทักษะต่าง ๆ ได้หลายทักษะอีกด้วย เช่น อาจนำมาใช้ในการสอนพูดเราอาจนำภาพเหตุการณ์ที่น่าสนใจ หรือภาพชีวิต มาให้นักศึกษานักศึกษาแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น หรืออาจเพียงบรรยายภาพก็ได้ เราอาจนำภาพเหล่านี้มาใช้ในการเขียนได้ในทำนองเดียวกัน นอกจากรูปภาพธรรมดา ๆ เราก็อาจนำภาพการ์ตูนหรือภาพล้อที่ตัดจากนิตยสาร หรือจากหนังสือพิมพ์มาใช้ได้อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพที่กล่าวถึงนี้ส่วนใหญ่จะเป็นภาพลายเส้น จึงทำให้เราสามารถนำมาถ่ายลงไข และอัดสำเนา (โรเนียว) แจกนิตศึกษานักศึกษาได้โดยง่าย หากไม่แจกเราก็อาจนำเอาภาพลายเส้นนี้ไปถ่ายลงแผ่นภาพโปร่งแสง (overhead transparency) แล้วนำมาฉายประกอบการสอนได้อีกด้วย

1.2 การใช้เทปตลับ ผมเชื่อว่าตัวเทปท่านคงหาได้ ซ้อยู่ยากเกี่ยวกับการใช้เทปคงจะเป็นรายการที่จะต้องบันทึกลงในเทปเสียมากกว่า รายการหรือสิ่งที่จะนำมาบันทึกลงในม้วนเทปนั้นอาจได้มาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากรายการทางวิทยุ หรือโทรทัศน์ อาจจัดจากรายการข่าวประจำวันหรืออาจจัดรายการต่าง ๆ จากสถานีวิทยุเสียงอเมริกา (VOA) หรือสถานีวิทยุ BBC ของอังกฤษซึ่งล้วนรับได้ในระบบคลื่นสั้น (SW) แต่หากเห็นว่าเป็นการยุ่งยาก ท่านก็อาจบันทึกจากรายการภาคภาษาอังกฤษจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยก็ได้ หรือท่านอาจเตรียมข้อความที่ต้องการแล้วให้เจ้าของภาษาอาจเป็นอาสาสมัครชาวต่างชาติ หรืออาจารย์อัตราจ้าง ฯลฯ เป็นผู้อ่านข้อความนั้นให้ก็ได้

1.3 การตัดเรื่องต่าง ๆ จากนิตยสาร หรือจากหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ เช่น อาจตัดบทความ บท บรรณาธิการ หรือแม้กระทั่งข่าวหรือเรื่องขำขัน แล้วนำมาผนึกบนกระดาษอัดสำเนา หรือกระดาษแข็งเก็บสะสมไว้ จัดหมวดหมู่ให้ดี จากนั้นก็นำมาใช้ในการสอน อาจเป็น

การสอนอ่าน สอนพูด สอนเขียน หรือจะนำเรื่องเหล่านี้ให้เจ้าของภาษาอ่านแล้วบันทึกลงเทป เพื่อนำไปใช้ในการสอนฟังหรือพูด ก็ได้

1.4 การใช้สไลด์ หรือแผ่นภาพโปร่งแสง ข้อยุ่งยากประการหนึ่งในการสอนภาษาต่างประเทศก็คือผู้เรียนมักมีแรงจูงใจในการเรียนน้อย โดยเฉพาะการเรียนภาษาอังกฤษในรายวิชาที่เป็นวิชาบังคับ และซ้ำตัวภาษาเองก็เป็นนามธรรมมาก ดังนั้นบางครั้งสิ่งเหล่านี้ก็มีผลทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจเท่าที่ควรการใช้สไลด์ และแผ่นภาพโปร่งแสงอย่างถูกวิธี และเหมาะสมกับบทเรียนจะช่วยแก้ปัญหาได้มากทีเดียวสไลด์และแผ่นภาพโปร่งแสงนั้นเราอาจหาซื้อได้ตามร้านที่จำหน่ายอุปกรณ์การศึกษา เช่นสไลด์เกี่ยวกับฤดูกาลต่าง ๆ สไลด์เกี่ยวกับอาชีพ ฯลฯ ถ้าหากราคาแพงเกินไปหรือหาซื้อไม่สะดวก เราก็สามารถผลิตเองได้ง่าย ๆ เช่นการถ่ายจากภาพปฏิทินจากนิตยสาร National Geography และแหล่งอื่น ๆ ราคาผลิตต่อ 36 ภาพ (1 ม้วน) ก็ไม่สูงจนเกินไปนัก ข้อสำคัญก็คือเราจะต้องคิดเสียก่อนว่าจะนำสไลด์นี้ไปช่วยในการสอนเรื่องใด เขียนจุดมุ่งหมายออกมาให้ชัดเจน แล้วจึงมาแปลจุดมุ่งหมายนั้นออกมาเป็นภาพที่ต้องการ ท่านอาจทำ script ง่าย ๆ โดยเขียนให้ชัดเจนว่าภาพที่ 1 จะต้องเป็นภาพอะไร จะเน้นให้เห็นอะไรเป็นพิเศษ ทำไปอย่างนั้นจนครบทุกภาพที่ต้องการ แล้วจึงลงมือถ่ายทำเอง หรือปรึกษาผู้รู้เกี่ยวกับการถ่ายสไลด์ ถ้าท่านสามารถผลิตสไลด์ออกมาเป็นชุด ๆ อย่างนี้ผมก็เชื่อว่าท่านสามารถจะนำประสบการณ์นี้ไปปรับปรุงการผลิตสไลด์ชุดต่อ ๆ ไปให้ดียิ่งขึ้น หากใช้ไปแล้วพบว่าภาพใดไม่เหมาะสมก็เปลี่ยนเสียใหม่ หากจะให้สะดวกและน่าสนใจมากขึ้น ท่านอาจบรรรทีกำบรรยายภาพลงในเทปแล้วใช้เทปควบคู่ไปกับสไลด์ก็ได้

ทั้งสไลด์และแผ่นภาพโปร่งแสงอาจมีประโยชน์อย่างยิ่งกับการสอนทุกทักษะ เช่นอาจใช้เพื่อช่วยทำให้บรรยากาศห้องปฏิบัติการภาษามีชีวิตชีวาขึ้น เป็นการช่วยเปลี่ยนความรู้สึกของนิสิตนักศึกษาหลายคนที่เห็นว่าห้อง Lab ก็คือ ห้อง “หลับ” แต่นี้เป็นเพียงการใช้สไลด์หรือแผ่นภาพโปร่งแสงเฉพาะในการสอนโดยตรงในห้องเรียนเท่านั้น ที่จริงแล้วสไลด์-เทป (สไลด์ที่สามารถเปลี่ยนภาพเป็นภาพต่อไปโดยใช้สัญญาณจากเทปเสียง) อาจนำมาใช้ในการสอนชนิดที่ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองได้ เช่นอาจจัดทำ booth หรือ carrel เช่นที่อ่านหนังสือในห้องสมุดเป็นที่ให้ผู้เรียนมาศึกษาเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองก็ได้

1.5 การใช้ภาพยนตร์ ท่านอาจคิดว่าการใช้ภาพยนตร์ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณมาก แต่ที่จริงแล้วการใช้ภาพยนตร์เพื่อประกอบการสอนไม่ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณมากนัก เพราะเราสามารถยืมภาพยนตร์จากแหล่งต่างๆ ได้ เช่นจาก AUA จาก British Council หรือจากสถานทูตต่าง ๆ ปัญหาก็คือท่านจะยืมภาพยนตร์เกี่ยวกับอะไรจึงจะนำมาใช้สอนได้ ปัญหาข้อนี้ต้องย้อนกลับไปที่คุณมุ่งหมายของการใช้ภาพยนตร์ประกอบการสอนของท่าน ท่านอาจยืมภาพยนตร์เกี่ยวกับสถานที่สำคัญ แหล่งท่องเที่ยวชีวิตความเป็นอยู่ ฯลฯ ก็ได้ภาพยนตร์เหล่านี้อาจนำไปใช้สอนได้กับทุกทักษะ ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน วิธีที่ดีที่สุดก็คือท่านอาจติดต่อขอรายการภาพยนตร์จากแหล่งต่าง ๆ แล้วนำมาพิจารณา หรือลองยืมมาฉายดูก่อนก็ได้

2. การใช้วิธีการแบบต่าง ๆ เช่นวิธีการแบบ Total Physical Response (TPR) วิธีแบบ Councelling Learning (CL) หรือ Community Learning Language (CLL) วิธีแบบ Suggestopedia หรือวิธีแบบ Silent Way ก็ได้ รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ท่านอาจศึกษาได้จากภาษาปริทัศน์ และจากนิตยสาร English Teaching Forum แต่มีข้อคิดเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ น้อยว่าแม้วิธีการเหล่านี้อาจเป็นวิธีการที่ต้องใช้เวลายาว หรืออาจเหมาะกับการสอนผู้เรียนบางกลุ่ม แต่แนวคิดกว้าง ๆ เกี่ยวกับวิธีเหล่านี้ก็คือ ในการสอนนั้น เราควรพยายามให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนอง หรือเรียนรู้ทั้งตัวทั้งค่านิชาการและด้านจิตใจ การสอนในสิ่งที่ผู้เรียนไม่สนใจ ก็ทำให้การสอนไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่เท่าที่ควร ผู้สอนต้องคำนึงเสมอว่าผู้เรียนมีความรู้สึก มีชีวิตจิตใจ ดังนั้นผู้สอนจึงควรพยายามช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนให้แก่ผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ในการตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้สมอง ใช้ความคิด ก่อนตอบด้วย บางทีการที่ผู้สอนเงียบ หรือหยุดพูดชั่วประเดี๋ยวหนึ่งอาจมีค่าต่อความคิด และต่อชีวิตของผู้เรียนก็ได้ เพราะช่วงที่ผู้สอนเงียบไปนั้นผู้เรียนจะได้คิด และความคิดนั้นอาจเป็นความคิดที่มีความหมายต่อชีวิตของเขาก็ได้

3. การใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่นการใช้เพลง เกม Strip Story, Split Dialogues, Combining Arrangement รายละเอียดเหล่านี้ท่านอาจศึกษาได้จากหนังสือ Group Activities Language Learning แต่งโดย John Rogers และหนังสือ Guidelines No. 1 (June 1979) ซึ่งเป็นหนังสือเกี่ยวกับ Communication Activities โดยตรง ซึ่งล้วนเป็นหนังสือจาก SEAMO

Regional Language Center (Singapore) ข้อคิดสำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ก็คือต้องให้ผู้เรียนเกิดความสุข และเกิดการเรียนรู้ตามตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน ไม่ว่าจะให้ผู้เรียนทำกิจกรรมใดก็ตามคำสั่งจะต้องง่าย ชัดเจน และสะดวกแก่การปฏิบัติ

หากท่านสนใจอยากจะค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการสอน ผมใคร่ขอแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ เพราะอ่านแล้วจะช่วยให้เรามองเห็นภาพการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการสอนได้ชัดเจนขึ้น หนังสือชื่อ AV Instruction : Technology, Media, and Methods แต่งโดยผู้แต่งสามคนคือ James W. Brown, Richard B. Lewis, Fred F. Harclerod จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ McGraw-Hill และอีกเล่มหนึ่งชื่อ Teaching and Media : A System Approach ของ Verson S. Gerlach และ Donald P. Ely ซึ่งจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Prentice-Hall.

ผ่าน บาลโพธิ์
ผู้ตอบปัญหา